

ਮਤੀ ਚਵ:ਗੁ ਭਿੰਗੁ ਖੱ ਮਹਸੀਕਾ

ਮਤੀ ਚਵ:ਗੁ ਸੁਸਮਾਚਾਰਯ ਧੇਸ਼ ਖੀਣਟ ਹੈ ਲਿਪਾ ਵਿਤੀਨਿ ਧਕਾ: ਅਗਮਕਾਣੀ ਯਾਨਾਤ:ਮਹ ਸੁਕਿ ਬੀਮਹ ਖੀਣਟ ਖ: ਧਕਾ: ਕਧਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨਹਾਪਾ ਪੁਲਾਂਗੁ ਨਿਧਮਧ ਟੁਲਾਂਦੁ: ਦੁੱ ਨਵ੍ਹ: ਥ: ਮਨੂਤਯਤ ਅਗਮਕਤਾਪਾਖੋ ਬਿਧਾਦੀਗੁ ਧਕਵ ਬਚਵ ਥਵ ਹੈ ਸੁਕਿ ਬੀਮਹ ਖੀਣਟਪਾਖੋ ਪ੍ਰਕਾਦਿਲ। ਸਫ੍ਰਾ ਸ਼ੁਸ਼ਗ ਅੰਧਾਧਾਲਾਧ ਚਵਧਾਤ:ਗੁ ਦੁ - ਅਭਾਹਮਧ ਸਨਤਾਨ, ਦਾਊਦਧਾ ਸਨਤਾਨ, ਧੇਸ਼ ਖੀਣਟਧਾ ਵਂਸਾਵਲੀ। ਇਸ਼ਾਏਲਧ ਸ਼ਾਸਨ ਯਾਇਮਹ ਦਾਊਦਧਾ ਕਂਧਾਂ ਕਧੇ ਮਾ:ਗੁ ਜੁਧਾ: ਥਨ ਧੇਸ਼ ਖੀਣਟਧਾਤ ਦਾਊਦਧਾ ਸਨਤਾਨ ਧਕਾ: ਕਧਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਥਵ ਸਫ੍ਰਾ ਨੇਧਾਂ ਥਾਸਧ ਪੁਲਾਂਗੁ ਨਿਧਮਧਾ ਖੱ ਤਪਧਕ ਨਵ੍ਹਥਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ, ਅਲੇ ਨਹੇਨਧਾਗ (੭੫) ਥਾਸਧ ਚਾ:ਹਿਕਾ: ਪੁਲਾਂਗੁ ਨਿਧਮਧਾ ਖੱ ਨਵ੍ਹਥਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ।

ਮਤੀ ਥਵ ਸਫੁਲਿਇ ਪ੍ਰਭੁ ਧੇਸ਼ੁ ਧਨਾਦੀਗੁ ਜਧਾ, ਵਧਕ:ਧਾ ਅਜ: ਚਾਧਾਪੁਗੁ ਜਧਾ, ਵਧਕਲਾਂ ਸਨੇਕਨੇ ਧਨਾਦੀਗੁ “ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਧਾ ਰਾਜਧ” ਧਾ ਖੱਧਾ ਬਾਰੇ ਚਵਧਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਥਵ ਭਿੰਗੁ ਖੱ ਧੇਸ਼ੂਆ ਥ:ਗੁ ਜਾਤਿ ਧਹਦੀਤਧਾਨੁ ਨਿਤਿ ਜਕ ਮਖੁ, ਸਾਰਾ ਸਾਂਸਾਰਧਾ ਨਿਤਿ ਖ:। ਮਤੀ ਪ੍ਰਭੁ ਧੇਸ਼ੂਆ ਝਿਨਿਮਹ ਮਧਧੇ ਛਮਹ ਚੇਲਾ ਖ:। ਕਧਾਗੁ ਧਾਥਧੈਧਾਗੁ ਨਾਂ ਲੇਕੀ ਖ:।

ਮਤੀ ਥਵ ਸੁਸਮਾਚਾਰਧਾਤ ਬਾਂਲਾਕ ਮਿਲਧ ਧਨਾ: ਚਵਧਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਥਵ ਸਫੁਲਿਇ ਹੇਰੋਦ ਜੁਜੁਂ ਬੇਥਲੇਹੇਮੇਧ ਮਚਾਮਹ ਧੇਸ਼ੂਆਤ ਸਨ੍ਧਾਤ ਸਵ:ਗੁਲਿ ਵਪਾਖੋਂ ਬਚਧ ਜੁਝਤ ਧੋਸੇਫ ਮਚਾ ਵ ਵਧਾ ਮਾਂ ਜਵਨਾ: ਮਿਥਧ ਬਿਸਧੁ ਕਂਗੁ ਖੱ ਨਾਂ ਨਵ੍ਹਥਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਲਿਪਾ ਧੇਸ਼ੁ ਬਾਤਿਸਮਾ ਕਧਾਦੀਗੁ, ਵਧਕ:ਧਾਤ ਜਾਂਚਧ ਧਾ:ਗੁ, ਵਧਕਲਾਂ ਗਾਲੀਲਧ ਸਨੇਕਨੇ ਧਨਾਦੀਗੁ ਵ ਲਵਧ ਲਾਧਕਾਦੀਗੁ ਖੱ ਦੁ। ਅਲੇ ਧੇਸ਼ੁ ਗਾਲੀਲਾਂ ਧੁਸ਼ਲੇਮੇਧ ਝਾ:ਗੁ, ਅਨ ਦਕਲਧ ਲਿਪਾਧਾਗੁ ਹਪਾਧ ਜ੍ਰਗੁ ਖੱ ਵ ਵਧਕ:ਧਾਤ ਕੁਸਧ ਧਗਖਾ:ਗੁ, ਵਧਕ: ਹਾਨ ਮਵਾਨਾਬ:ਗੁ ਵ ਚੇਲਾਤਧਤ ਨਾਪਲਾ:ਗੁ ਖੱ ਦੁ।

ਥਵ ਸੁਸਮਾਚਾਰਧ ਧੇਸ਼ੁ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਧਾ ਵਧਕਵਧਾ ਧਵਾਥੁਇਕਾਬੀਗੁ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਮਹ ਛਮਹ ਤ:ਧਾਂਮਹ ਗੁਰੁ ਖ: ਧਕਾ: ਕਧਨਾਤ:ਗੁ ਦੁ। ਮਤੀ ਥ:ਮਹ ਚਵ:ਗੁ ਸੁਸਮਾਚਾਰਧ ਧਹਦੀਮਖੁਪਿਨਤ ਨ ਦੁਧਧਾਕੁਗੁ ਦੁ, ਗਥੇਕਿ - ਧੇਸ਼ੂਆਤ ਦਰਸਨ ਧਾਧੇਤ ਪੁਰਬੁ ਵ:ਪਿ ਜਧੋਤਿਪੀਤ, ੨੦੧-੧੨ ਪ੍ਰਭੁ ਧੇਸ਼ੂਆਤ ਤਸਕੁ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਧਾ:ਮਹ ਕਪਤਾਨ, ੮੦੫-੧੩ ਵ ਤਸਕੁ ਤ:ਧਾਂਗੁ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਮਹ ਕਨਾਨੀ ਮਿਸਾ। ੧੫:੨੨-੨੮ ਦਕਲਧ ਤ:ਧਾਂਗੁ ਥਵ ਆਜ਼ਾਨਾਪ ਸਫ੍ਰ ਕਵਚਾਇ “ਸਾਰਾ ਸਾਂਸਾਰਧ ਵਨਾ: ਛਿਮਿਸਾਂ ਚੇਲਾ ਦਧਕੀ।” ੨੮:੧੯

થ સફુ ઈ.સં. ૬૫ નિસેં ઈ.સં ૮૦ તકયા દથુઇ ચ્વ:ગુ જુઇફુ।

ધલ: પૌ

યેશુ ખ્રીષ્ટયા પુર્ખા વ વયક: બૂગુ ૧:૧-૨:૨૩

બપ્તિસ્મા બીમહ યૂહનાં પશ્ચાતાપ યાયેમા:ગુ ખું ન્યંકાજૂગુ ૩:૧-૧૨

યેશું બપ્તિસ્મા કયાદીએ વ વયક:યાત જોંચય્યા:ગુ ૩:૧૩-૪:૧૧

ગાલીલય યેશૂયાગુ જ્યા ૪:૧૨-૧૮:૩૫

ગાલીલં યસ્શલેમય્યા:ગુ ૧૯:૧-૨૦:૩૪

યસ્શલેમય્ય દકલય લિપાયાગુ હપ્તા ૨૧:૧-૨૭:૬૬

યેશુ હાન મ્વાનાજ્ઞા:ગુ વ ચેલાતયૃત નાપલા:ગુ ૨૮:૧-૨૦

મતી

યેશુ ખ્રીષ્ટયા પુર્ખા

લૂક ૩:૨૩-૩૮

૧ અબ્રાહામ વ દાઊદયા સન્તાન યેશુ ખ્રીષ્ટયા પુર્ખા થથે દુ –

૨ અબ્રાહામયા કાય્ ઇસહાક,
ઇસહાકયા કાય્ યાકૂબ,

યાકૂબયા કાય્ યહ્દા વ વયા દાજુકિજાપિ।

૩ યહ્દાયા કાય્પિં ફારેસ વ જાહેર ખ:। થુમિ માં તામાર ખ:।

ફારેસયા કાય્ હેસોન,

હેસોનયા કાય્ આરામ,

૪ આરામયા કાય્ અમ્મીનાદાબ,

અમ્મીનાદાબયા કાય્ નહશોન,

નહશોનયા કાય્ સલ્મોન,

૫ સલ્મોનયા કાય્ બોઅજ ખ:।

બોઅજયા માં રાહાબ ખ:।

બોઅજયા કાય્ ઓબેદ ખ:।

ઓબેદયા માં સ્થ ખ:।

ઓબેદયા કાય્ યિશૈ,

૬ યિશૈયા કાય્ જુજુ દાઊદ ખ:।

જુજુ દાઊદયા કાય્ સોલોમન ખ:।

સોલોમનયા માં ન્હાપા ઉરિયાહયા કલા: ખ:।

७ सोलोमनया काय् रहबाम,
 रहबामया काय् अबिया,
 अबियाया काय् आसा,
 ८ आसाया काय् यहोशापात,
 यहोशापातया काय् यहोराम,
 यहोरामया काय् उज्जियाह,
 ९ उज्जियाहया काय् योताम,
 योतामया काय् आहाज,
 आहाजया काय् हिजकिया,
 १० हिजकियाया काय् मनश्शे,
 मनश्शेया काय् अमोन,
 अमोनया काय् योशियाह,
 ११ योशियाहया काय् यकोनियास व वया किजापि खः। अबलय् हे इस्नाएलीतयूत
 ज्वनः बेबिलोनय् यंकूगु खः। ✿
 १२ बेबिलोनय् इस्नाएलीतयूत ज्वना यंके धुंका:
 यकोनियासया शालतिएल धयाम्ह काय् बुल।
 शालतिएलया काय् यस्बाबेल,
 १३ यस्बाबेलया काय् अबिउद,
 अबिउदया काय् एल्याकीम,
 एल्याकीमया काय् आजोर,
 १४ आजोरया काय् सादोक,
 सादोकया काय् आखिम,
 आखिमया काय् एलिउद,
 १५ एलिउदया काय् एलाजार,
 एलाजारया काय् मत्तान,
 मत्तानया काय् याकूब,
 १६ याकूबया काय् योसेफ खः।
 थव योसेफ ख्वीष्ट येशूयात बुइकूम्ह मरियमया भाःत खः।

✿ १:११ १:११ २ राज २४:१४-१५; २ इति ३६:१०; यर २७:२०

17 थुकथं ल्याःखाय् बलय् अब्राहमनिसें दाऊद तक झिंप्यंगू पुस्ता, दाऊदनिसें बेबिलोनय् इसाएलीतयत ज्वनायंकूबलय् तक झिंप्यंगू पुस्ता, अले बेबिलोनय् इमित ज्वनायके धुंकाःनिसें मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट तक झिंप्यंगू पुस्ता जुल।

ख्रीष्ट येशू बूगू

लूक २:१-७

18 येशू ख्रीष्ट थुकथं बूगू खः। वयकःया मां मरियमयात योसेफं ब्याहा याना यंके न्ह्यः क्वःछिना जक तःबलय् हे पवित्र आत्मापाखें प्वाथय् दत।[◇]

19 मरियमया भाःत जुइम्ह तसकं धर्मीम्ह मनू जगुलि मरियमयात बेइज्जत मयासें दुनै दुनै त्वःताछवयेगु बिचाः यात।

20 योसेफं थथे बिचाः यानाच्बंबलय् वयात म्हगसय् प्रभुया छम्ह स्वर्गदूतं वयाः थथे धाल – “दाऊदया सन्तान योसेफ, मरियमयात ब्याहा यायेत ग्याये मते। पवित्र आत्मापाखें वया प्वाथय् दुगु खः।

21 मरियमं काय् छम्ह बुइकी, अले छं व मचायागु नां येशू ति, छायधाःसा वयक्लं थः मनूतयू इमिगु पापं छुतय् यानादी।”[◇]

22 परमप्रभुं अगमवक्तापाखें धयादीगु खँ पूवनेत हे थथे जूवःगु खः –

23 “ब्याहा मयानिम्ह छम्ह मिसां

काय् बुइकी,

वयकःया नां इम्मानुएल तइ।”

इम्मानुएल धाःगु

“परमेश्वर झीनाप दु” धइगु खः।[◇]

24 न्ह्यलं चाये धुंकाः योसेफं स्वर्गदूतं धाःथें यात। वं थः कलाः जुइम्ह मरियमयात थःगु छेंय् हल।

25 अयन् मचा मबुतले मरियम नाप मधं। अले मचा बुइधुंकाः योसेफं वयागु नां येशू तल।[◇]

2

पुर्बनिसें दर्शन याःवःपि ज्योतिषीत

[◇] **1:18** १:१८ लूक १:२७   [◇] **1:21** १:२१ लूक १:३१   [◇] **1:23** १:२३ यशै ७:१४   [◇] **1:25** १:२५ लूक २:२१

1 हेरोद जुजुया इलय् यहूदियाया बेथलेहेम धाःगु गामय् येशू बूगु खः। येशू बुइधुंकाः पुर्बपाखें ज्योतिषीत वयकःयात यस्शलेमय् स्वः वल।

2 अले इमिसं मनूतयके थथे धकाः न्यन – “यहूदीतय् जुजु जुयाः बूह गन दु? वयकः बूगु खँ सकिगु छगः नगु पुर्बय् खनागुलि वयकःयात दर्शन यायेत जिपिं थन वयागु खः।”

3 थव खँ न्यनाः हेरोद जुजुया तसकं नुगः भाराभारा मिन। यस्शलेमय् च्वंपि फुक्क मनूत नं ग्यात।

4 उकिं हेरोद जुजुं फुक्क तःधंपि पुजाहारीतयत व शास्त्रीतयत सःताः थथे न्यन – ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट गन बुइगु?’

5 अले इमिसं थथे धकाः लिसः बिल – “यहूदियायागु बेथलेहेमय् दु छायधाःसा थव खँ छम्ह अगमवत्तां नं थथे च्वया थकूगु दु –

6 “ ‘हे यहूदियाया बेथलेहेम,
छ यहूदियाया जुजुपिनिगु न्ह्यःने
छुं कथं नं चिधं मजू,
छायधाःसा छंगुपाखे
छम्ह तःधंम्ह जुजु पिहां वइतिनि।
व जिमि मनू इस्माएलीतय् जवाः जुझितिनि।’ ”[◇]

7 अले हेरोदं पुर्ब वःपिं ज्योतिषीतयत सुनानं मसीक सःताः न्यनेकने यानाः नगु खनेदुगु ई सीकाकाल।

8 अले इमित थथे धकाः बेथलेहेमय् छवल – “छिकपि वनाः मचायागु खँ बांलाक सीकाः जितः कं झास॑, अले जि नं वनाः दर्शनया वने।”

9 जुजुयागु खँ न्यनाः इपि अनं वन। इमिसं पुर्बय् खंगु नगु हानं खनेदयकः वल। व नगु न्ह्यज्यां ज्यां वनाः मचा दुगु थासय् थ्यंकाः दित।

10 व नगु खनाः इपि तसकं लयताल।

11 अन थ्यंकाः इपि छेंय् दुहां वनाः मचायात वया मां मरियमनापं खन। अले इमिसं क्वछुनाः वयकःयात भागि यात। अले थथःगु कन्तुर चायकाः लुँ नस्वाःगु गँगू व मर्म लिकयाः छाल।

12 म्हगसय् इमित हेरोदयाथाय् वने मते धकाः परमेश्वरं उजं बियादिल।
अयज्जूलि इपि मेगु हे लँपु जुयाः थथःगु देशय् लिहां वन।

मिश्र देशय् बिसिके यंकूगु

13 ज्योतिषीत वने धुकाः योसेफयात म्हगसय् प्रभुया छम्ह स्वर्गदूतं थथे धाल –
“दँ, मचा व वया मांयात ब्वनाः याकनं हे मिश्र देशय् बिस्यु हुँ। लिहां वयेत मधातले
छिपि अन हे च्वँ, छायधाःसा हेरोदं मचायात स्यायेत स्वयाच्वंगु दु।”

14 अले योसेफ मचा व मांम्हयसित ब्वनाः चां चां हे मिश्र देशय् बिस्यु वन।

15 हेरोद जुजु मसीतले इपि अन हे च्वनाच्वन। “जिं थःकाय्यात मिश्र देश
सःता” धकाः परमप्रभुं अगमवक्तायात धायकादीगु खँ थुकथं पूवन। $\diamond$

हेरोद जुजुं मस्तयत् स्याकूगु

16 ज्योतिषीतयसं थथे झङ्गःलाःगु सीकाः हेरोद तमं मि जुल। अले
ज्योतिषीतयपाखें नगु खनेदुगु ई सीकातःगु दुगुलि व हे स्वयाः हेरोदं बेथलेहेमय् व
वया जःखः च्वंगु थासय् च्वंपि निदँ व निदं क्वय्यापि मिजंमस्तयत् स्याकेबिल।

17 थुकथं यर्मिया अगमवक्ता धयाथकूगु खँ पूवन –

18 “रामाय् नुगः हे तज्याइ थें च्वंक

ख्वःसः ताये दत।

राहेल थः मस्तयत लुमंकाः ख्वयाच्वन।

वयात सुनानं दिके मफुत,

छायधाःसा वया मस्त स्याये धुक्कल।” $\diamond$

मिश्र देशं लिहां वःगु

19 हेरोद जुजु सीधुकाः मिश्र देशय् च्वनाच्वंम्ह योसेफयात म्हगसय् प्रभुयाम्ह
छम्ह स्वर्गदूतं

20 थथे धाल – “दँ, मचा व मांम्हयसित ब्वनाः इम्माएल देशय् लिहां हुँ। मचायात
स्यायेत स्वःपि मनूत सी धुक्कल।”

21 अले योसेफ मचा व मांम्हयसित ब्वनाः इम्माएल देशय् तुं लिहां वन।

22 હેરોદ સિનાઃ વયા કાય્ અર્ખિલાઉસં યહુદિયાય્ રાજ્ય યાનાચ્વંગુ તુ ધકાઃ ન્યનાઃ યોસેફ અન વને મ્યાતા। અયજૂગુલિ પરમેશ્વરં હાનં મ્હગસય્ વયાત અન વને મતે ધકાઃ ધ્યાદીગુલિ યોસેફ ગાલીલ પ્રદેશય્ વન।

23 અગમવત્તાતય્સું વયક્તાયાત “નાસરી” ધાઇ ધાઃગુ ખું પ્ર્વકેત યોસેફ નાસરત ધાઃગુ શહરય્ વનાઃ ચ્વવન। ◊

3

બપ્તિસ્મા બીમ્હ યુહનાં ભિંગુ ખું ન્યકાજૂગુ

મર્ક ૧:૨-૮; લૂક ૩:૧-૧૮; યુહ ૧:૧૧-૨૮

1 ઉગુ હે ઇલય્ બપ્તિસ્મા બીમ્હ યુહનાં યહુદિયાયા મસ્ખૂમિઝ વના:

2 થથે ધકાઃ ભિંગુ ખું ન્યકાજુલ —

“પશ્ચાતાપ યા,
છાયધાઃસા સ્વર્ગયાગુ રાજ્ય ન્યાઃને
થયંકઃ વઃગુ દુ।”◊

3 થવ હે યુહનાયાગુ ખું યશૈયા અગમવત્તાં થથે ચ્વયા થકૂગુ તુ —

“મસ્ખૂમિઝ છમ્હ મનૂ થથે ધકાઃ
હાલાઃ વઝ —
'પ્રભુયાત લલ્યબ્યુ,
વયક્તાયાગુ લલ્યછિકાબ્યુ।' ”◊

4 થ યુહનાં ઉંટયાગુ સં થાનાતઃગુ વસઃ પુનાતઃગુ દુ। અલે જાંય છેંગ્યાગુ જની ચિનાતઃગુ દુ। વયાગુ નસા કવઃબુઝુંચા વ ગું કસ્તિ ખઃ। ◊

5 યસ્શલેમ, યહુદિયાયા ફુકક ગામં વ યર્દન ખુસિયા જઃખઃ ચ્વાંપિ મનૂત વયાથાય્ વલ।

6 અલે થથઃગુ પાપ સ્વીકાર યાનાઃ યર્દન ખુસિઝ યુહનાપાખેં બપ્તિસ્મા કાલ।

◊ **2:23** ૨૦૨૩ મર્ક ૧:૨૮; લૂક ૨૦૩૯; યુહ ૧:૪૫   ◊ **3:2** ૩:૨ મતી ૪:૧૭; મર્ક ૧:૧૫   ◊ **3:3** ૩:૩
યશે ૪૦:૩   ◊ **3:4** ૩:૪ ૨ રાજ ૧:૮

7 यक्व हे फरिसीत व सदुकीत नं बप्तिस्मा कायेत वयाच्वंगुलि वं इमित थथे धाल – “हे सर्प्या सन्तान, परमेश्वरयागु तंपाखें बिस्युं वनेत छिमित सुनां ख्याच्वः बिल? ◊

8 पश्चाताप या:थें छिमिसं थःगु चालचलन नं अथे हे या।

9 ‘अब्राहाम हे जिमि बा: खः, उकिं जिमित छुं नं जुइ मखु’ धकाः धयाजुइ मते, छायधाःसा जिं छिमित धाये – परमेश्वरं अब्राहामया निति थुपि ल्वहत्तं नं मस्त दयकादी फु। ◊

10 सिमायागु हाप्वलय् पा लाये हे त्यंगु दु। उकिं भिंगु फल मसःगु सिमा पालाः छव्यकाछव्यइ। ◊

11 “जिं ला छिमित पश्चातापया निति लखं बप्तिस्मा बियाच्वना। जिगु लिपा जि सिब्यू तसकं तःधंम्ह झायाच्वंगु दु। जि ला वयकःयागु लाकां ज्वनाजुइत तक नं मल्वः। वयक्लं हे छिमित पवित्र आत्मां व मिं बप्तिस्मा बियादी।

12 वयक्लं ल्हातिइ हासा ज्वना तयादीगु दु। वयक्लं फुक्क छ्व हायाः थःगु धुकुतिइ स्वथनादी। अले छ्वस जुक्व गुबलें मसीगु मिइ छव्यकादी।”

येशूं बप्तिस्मा कयादीगु

मर्क १:१२-१३; लूक ३:२१-२२; यूह १:३२-३४

13 येशूं नं बप्तिस्मा कायेत गालीलीनिसें यर्दन खुसिइ यूहन्ना दुथाय् थ्यंकः झाल।

14 यूहन्ना वयकःयात थथे धकाः पनेत स्वल – “छिं जक जितः बप्तिस्मा बियादीमाः। छि जिथाय् झायादीयागु ला?”

15 वयक्लं लिसः बियादिल – “आःयात थथे हे थजु। थुकथं झीसं फुक्क धार्मिकता पूर्वके मा:गु दु।” अले वं “ज्यू” धाल।

16 वयकः बप्तिस्मा कयाः उघ्रिमय् लखं थाहां झाल। उबलय् हे स्वर्ग चाल, अले वयक्लं परमेश्वरयागु आत्मा सुकुभतु थें जुया: थःगु म्हय् जूव्याच्वंगु खन।

17 अले स्वर्ग थथे धयाहल – “थ्व जि यःम्ह काय् खः, थ्व खनाः जि तसकं लयत्ता।” ◊

4

मस्भूमिइ येशूयात जाँचय् याःगु

मर्क १:१२-१३; लूक ४:१२-१३

◊ **3:7** ३:७ मर्ती १२:३४; २३:३३   ◊ **3:9** ३:९ यूह ८:३३   ◊ **3:10** ३:१० मर्ती ७:१९   ◊ **3:17**

३:१७ उत २२:२; भज २:७; यशो ४२:१; मर्ती १२:१८; १७:५

- 1** पवित्र आत्मां येशूयात शैतानपाखे जाँचय् याकेत मस्भूमिइ ब्वनायंकल।[◇]
- 2** पिइन्हु पिइचा तक अपसं च्वनादीगुलि वय्कःयात तसकं हे नयेपित्यात।
- 3** अबलय् हे शैतानं वयाः वय्कःयात थथे धाल – “छि परमेश्वरया काय् खःसा थ्व ल्वहंयात मरि जुइमा धकाः धयादिसँ।”
- 4** येशू लिसः बियादिल – “थथे च्वयातःगु दु –
- “‘मनूत मरि जक मखु
परमेश्वरयागु म्हुतुं पिहां वःगु
छग् छग् वचनं म्वाइ।’ ”[◇]
- 5** शैतानं हानं वय्कःयात पवित्रगु शहरय् यंकल, अले देगः च्वकाय् यंका: थथे धाल –
- 6** “छि परमेश्वरया काय् खःसा थनं तिन्हयादिसँ। छाय्धाःसा थथे च्वयातःगु दु –
- “‘छ न्ह्याथाय् वंसां रक्षा यायेत
परमेश्वरं थः दूतयूत आज्ञा बियादी
ल्वहंतं छंगु तुतियात घाःपाः मजुइमा धकाः
इमिसं थःगु लहातं छन्त लह्ना तइ।’ ”[◇]
- 7** येशू वयात धयादिल – “थथे च्वयातःगु दु – ‘छं परमप्रभु परमेश्वरयागु मन स्वये मते।’ ”[◇]
- 8** अनंलि शैतानं वय्कःयात तःजाःगु पहाडय् यंका: संसारयागु बाबांलाःगु फुक्क राज्य व उमिगु वैभव क्यन।
- 9** “छि जितः भागि यानादीसा जिं छितः थ्व फुक्कं बी” धकाः शैतानं धाल।
- 10** अले वय्कलं धयादिल – “अय् शैतान, जिगु न्ह्यःने च्वने मते, हुँ। थथे न च्वयातःगु दु –
- “‘छं छिम्ह परमप्रभु परमेश्वरयागु जक
सेवा यायेमाः।
वय्कःयात जक मानय् यायेमाः।’ ”[◇]

11 अले तिनि शैतानं वयकःयात त्वःतावन। अले स्वर्गदूत वया: वयकःयागु सेवा यात।

येशू गालीलय् भिंगु खँ न्यंकेगु ज्या शुरु यानादीगु

मर्क ४:१४-१५; लूक ४:१४-१५

12 बप्तिस्मा बीम्ह यहन्नायात इयालखानाय् कुनातल धकाः न्यनादीगुलि येशू गालीलय् झायादिल।[◎]

13 वयकः नासरतय् च्वना मदिसे जब्लून व नप्तालीया दथुइ लाःगु गालील समुद्र लिक्क च्वंगु कफर्नहम झायाः च्वनादिल।[◎]

14 थुकथं यशैया अगमवक्तं धयाथक्कुगु थव खँ पूवन –

15 “यर्दन खुसि व समुद्र दथुइ

लाःगु जब्लून व नप्ताली,

अले यहदीमखुपि च्वनाच्वंगु गालील,

16 थव खिउँथाय् च्वनाच्वंपि मनूतयसं

छगू तःधंगु जः खनीतिनि।

कालया किचलय् लाःगु देशय्

च्वनाच्वंपिन्सं नं थव तःधंगु जः

स्वझितिनि।”[◎]

17 उबलय् निसें वयक्लं थथे धकाः न्यंकादिल –
“परचाताप या,

छायधाःसा स्वर्गयागु राज्य न्ह्यःने

थ्यंकः वये धुक्ल।”[◎]

येशूया दकलय् न्हापांयापि चेलात

मर्क ४:१६-२०; लूक ५:१-११

18 छन्ह येशू गालील समुद्र सिथय् झाया च्वंबलय् जाः ह्वानाः न्या लानाच्वंपि निम्ह दाजुकिजापि सिमोन व वया किजा आन्द्रियासयात खन। इपि न्या लाइपि खः।

19 वयक्लं इमित धयादिल – “जि नाप वा, अले जिं छिमित मनूत लाइपि यानाबी।”

◊ 4:12 ४:१२ मर्ती १४:३; मर्क ६:१७; लूक ३:१९-२० ◊ 4:13 ४:१३ यह २:१२ ◊ 4:16 ४:१५-१६

यशै ९:१-२ ◊ 4:17 ४:१७ मर्ती ३:२

20 थव् खँ न्यनेवं इपि थःगु जा:जी हे त्वःताः वयकः नाप वन।

21 अनं झाःबलय् वयक्लं जब्दिया निम्ह काय् याकूब व वया किजा यूहन्नायात खन। इपि थः अबु जब्दे नाप नांचाय् च्वनाः पुलांगु जा: ल्हनाच्वंगु खः। वयक्लं इमित नं सःतादिल।

22 धयाकथं इपि थः अबु व नांचा त्वःताः वयकः नाप वन।

येशूं तःता ज्या यानादीगु

लक् ६:१७-१९

23 येशू गालील फुक्कभनं चाःहिलादिल। धर्मशास्त्र स्यनीगु छेंय झायाः मनूतयूत स्यनेकने यानाः परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खँ न्यंकादिल। अले तःतामछि ल्वय् दुपि मनूतयूत नं लाय्कादिल।[◇]

24 वयक्लं थथे यानादीगु खँ सिरिया देशय् फुक्कभनं बयब्य् जुल। अले तःतामछि ल्वय् दुपि, तःतामछि दुःखकष्ट दुपि, भूत दुबिना च्वंपि, तिल्वय् वःपि व पक्षवातं कःपि मनूतयूत वयकःयाथाय् हल। वयक्लं इपि फुक्कसिगु ल्वय् लाय्कादिल।

25 गालील, डेकापोलिस, यस्शलेम, यहदिया व यर्दन खुसिया पारिनिसें वःपि ग्वाः ग्वाः मनूत वयकः नाप जुल।

5

पहाडय् बियादीगु उपदेश

लक् ६:२०-२६

1 ग्वाः ग्वाः मनूतयूत खनाः येशू पहाडय् थाहां झायाः पयतुनादिल। चेलात नं वयकःयाथाय् वल।

2 अले वयक्लं इमित थथे धका: स्यनादिल –

3 “थःत आत्माय् चीमि खंकीपि मनूत धन्यपि खः,

स्वर्गयागु राज्य इमिगु हे खः।

4 नुगः मछिंका जुइपि मनूत

धन्यपि खः,

परमेश्वरं हे इमित ह्यय्कादी।[◇]

5 स्वजापि मनूत धन्यपि खः,

पृथ्वीइ इमिसं अधिकार यायेदइ।[◇]

[◇] 4:23 ४:२३ मर्ती १:३५; मर्क १:३९

[◇] 5:4 ५:४ यशै ६१:२

[◇] 5:5 ५:५ भज ३७:११

6 परमेश्वरया न्द्यःने धर्मी ठहरय् जुइत पित्याका:

प्यायचायका जुइपि मनूत
धन्यपि खः,
परमेश्वरं इमित लुधंकादी।[◇]

7 कर्पिन्त दया यानाजुइपि मनूत

धन्यपि खः,
परमेश्वरं इमित दया यानादी।

8 नुगः यचुपि मनूत धन्यपि खः,

इमिसं परमेश्वरयात स्वये खनी।[◇]

9 मेपिन्त मिलय् यानाजुइपि मनूत

धन्यपि खः,
इमित परमेश्वरं थःकायपि यानादी।

10 परमेश्वरया न्द्यःने धर्मी ठहरय् जुइत दुःखकष्ट

फ्याच्वंपि मनूत धन्यपि खः,
छायधाःसा स्वर्गायागु राज्य इमिगु हे खः।”[◇]

11 “जितः विश्वास याःगुलि छिमित मनूतयसं मभिंका जुइ, हेस्याना जुइ,
दुःखकष्ट बियाजुइ। अयज्ञागुलि छिपि धन्यपि खः।[◇]

12 छिपि स्वया: न्हापायापि आगमवक्तातयत नं थथे हे दुःखकष्ट ब्यूगु खः।
उकि लयताया जु, छायधाःसा स्वर्गय् छिमित बीत तःधंगु सिरपाः तयातःगु दु।[◇]

चि॒ व जः

मर्क ९:५०; लूक ११:३३-३६; १४:३४-३५

13 “छिपि पृथ्वीया चि खः। चिया सवाः हे तन धाःसा थ्व चियात गथे यानाः
हानं चि सवाः वय्केगु? थथे सवाः तने धुंकूगु चि छुकियात नं ज्यालगय् मजू, उकि
थज्याःगु चियात मनूतयसं वांछ्वइ, अले न्हुया जुइ।[◇]

14 “छिपि संसारया जः खः। पहाडया च्वकाय् दय्कातःगु शहरयात सुनानं
मखंक सुचुकातये फइ मखु।[◇]

15 मत च्याका: सुनानं त्वपुयातइ मखु, बस क्वथा न्यंक जः खयेमा धका:
त्वा॒देवाय् तयातइ।[◇]

[◇] 5:6 ५:६ यत्रौ ५:१-२   ◇ 5:8 ५:८ भज २४:३-४   ◇ 5:10 ५:१० १ पत्र ३:१४   ◇ 5:11

५:११ १ पत्र ४:१४   ◇ 5:12 ५:१२ २ इति ३६:१६; प्रे ७:५२   ◇ 5:13 ५:१३ मर्क ९:५०   ◇ 5:14

५:१४ यह ८:१२; ९:५   ◇ 5:15 ५:१५ मर्क ४:२१; लूक ८:१६; ११:३३

16 छिपि न मनूतय् न्ह्यः ने थथे हे थिनाच्वने फयेमा:। अले जक छिमिसं याःगु बाबांलाःगु ज्याखुँ मनूतयसं खनी, अले स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वर बाःयात इमिसं तःधंकी।[☆]

व्यवस्थायागु खुँ

लूक १६:१७

17 “जि व्यवस्था व अगमवक्तातयसं स्यना थकूगु खुँ स्यंका छवयेत वःगु जुइ धकाः मतिइ तये मते। जि व्यवस्था व अगमवक्तातयसं स्यना थकूगु ज्याखुँ स्यंका छवयेत वयागु मखु, बरु पूवंकेत वयागु खः।

18 जि छिमित धात्यैं धाये – आकाश व पृथ्वी दतले व्यवस्थाय् च्वयातःगु चिकिचाधंगु छगू न सिति वनी मखु, बरु अथे च्वयातःगु छकुचा दतले पूवनी।[☆]

19 थथे जूगुलि व्यवस्थायागु चिकिचाधंगु छगू जक आज्ञा मानय् मयाइपि व मयाकेत स्यना जुइपि मनूत स्वर्गयागु राज्यय् दकलय् चिधंपि जुइ। सुनानं व्यवस्था फुकंक मानय् याःसा, अले कर्पिन्त न मानय् यायेमा: धकाः स्यना जूसां थज्याःपि मनूत स्वर्गयागु राज्यय् तःधंपि जुइ।

20 “जिं छिमित धाये – छिमिसं शास्त्रीत व फरिसीतयसं स्वयाः अप्वः परमेश्वरयात यःथें याःसा जक छिपि स्वर्गयागु राज्यय् दुहां वने फइ।

तं चायेगु व मनू स्यायेगु ज्या

21 “न्हापायापि मनूतयत थथे धयातःगु छिमिसं न्यनातःगु हे दु – ‘मनू स्याये मते, सुनानं सुयातं स्यात धाःसा वयात सजॉयं बी।’[☆]

22 तर जिं छिमित धाये – दाजुकिजापिलिसे तंभवइम्ह मनूयात न सजॉयं बी। सुनानं थः दाजुकिजानापं छुं म्वाय्क ल्वापु थल धाःसा वं तःधंगु सजॉयं फयेमाली। अथे हे सुनानं थः दाजुकिजायात ‘ध्वादः’ धाल धाःसा व नरकयागु मिइ लाइ।

23 “अयज्जूलि छिमिसं परमेश्वरयात छुं छाये न्ह्यः छ खनाः छिमि किजा तंभ्या च्वंगु दु धकाः लुमन धाःसा

24 थःम्ह छायेत्यनागु वेदीया न्ह्यः ने हे त्वःताः किजानापं नि मिलय् जू हुँ, अले तिनि छाः हुँ।

25 “छन्त द्रुपं व्यूह मनू नाप लॉय् हे मिलय् जु। मखुसा वं छन्त अदालतय् यंकाः न्यायाधीशया ल्हातिइ लःल्हानाबी। न्यायाधीशं सिपाइँया ल्हातिइ लःल्हानाबी। अले छ इयालखानाय् लाइ।

26 जिं छिमित धातथे धाये – पुले माक्व धिबा मपुतले छिमित इयालखानां त्वःता हइ मखु।

व्यभिचार याये मज्ज्

27 “छिमिसं थथे धा:गु न्यनातःगु दु – ‘व्यभिचार याये मते।’”[◇]

28 तर जिं छिमित धाये – सुनानं सु मिसायात बांमला:गु मिखां स्वल धा:सा वं मनं मनं व्यभिचार याये धुंकी।

29 छंगु जव मिखां छन्त पाप याकूसा उकियात लिकयाः वान्छवया ब्यु। म्ह छम्हं नरकय् लाकाः च्वनेगु स्वयाः ला म्हया छगू अंग मदयका च्वनेगु आपालं भिं।[◇]

30 छंगु जव लहातं छन्त पाप याकूसा उकियात त्वालहानाः वान्छवया ब्यु। म्ह छम्हं नरकय् लाका च्वनेगु स्वयाः ला म्हया छगू अंग मदयका च्वनेगु तसकं भिं।[◇]

पारपाचुकेगु खँ

मत्ती १९:९; मर्क १०:११-१२; लूक १६:१८

31 “थथे नं धयातःगु दु – ‘सुनानं थः कलाःयात त्वःत्सा पारपाचुकागु भ्वं चवयाः बीमाः।’”[◇]

32 तर जिं छिमित धाये – कलाःम्हं व्यभिचार या:गु मदयकं सुनानं थः कलाःयात त्वःता छवल धा:सा वं थः कलाःयात व्यभिचार याकूगु जुइ। अथे हे व मिसायात यंकूम्ह मिजंनं नं व्यभिचार या:गु जुइ।[◇]

पाफयेगु खँ

33 “न्हापा न्हापायापि मनूतयत थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु दु – ‘छिमिसं मखुगु भाकल याये मते, तर परमप्रभुया निति यानागु भाकल पूवंकि। व भाकल त्वाथले मते।’”[◇]

34 तर जिं छिमित धाये – गुबलें छुं खँय् हे पाफये मते। स्वर्गयागु नां कयाः नं पाफये मते, छायधाःसा स्वर्ग परमेश्वरया सिंहासन खः।[◇]

35 पृथ्वीयागु नां कयाः नं पाफये मते, छायधाःसा पृथ्वी परमेश्वरया तुति तइगु थाय् खः। यस्शलेमयागु नां कयाः नं पाफये मते, छायधाःसा यस्शलेम तःधंह जुजुयागु शहर खः।[◇]

[◇] 5:27 ५:२७ प्रस २०:१४; व्य ५:१८   [◇] 5:29 ५:२९ मत्ती १८:९; मर्क ९:४७   [◇] 5:30 ५:३० मत्ती १८:८; मर्क ९:४३   [◇] 5:31 ५:३१ व्य २४:१-४; मत्ती १९:७; मर्क १०:४   [◇] 5:32 ५:३२ मत्ती १९:९; १ कोर ७:१०-११   [◇] 5:33 ५:३३ लेवी १९:१२; गन्ती ३०:२; व्य २३:२१   [◇] 5:34 ५:३४ याक ५:१२; यशै ६६:१; मत्ती २३:२२   [◇] 5:35 ५:३५ यशै ६६:१; भज ४८:२

36 थःगु छ्यं थियाः तक नं पाफये मते, छाय्धाःसा छेन्य् च्वंगु सँ छपुयात नं छिमिसं तुइके व हाकुके फइ मखु।

37 छु धायेमाःगु खः - खःसा खः जक धा, मखुसा मखु जक धा। थुलि अप्वः खँ शैतानपाखेंयागु जक खः।

पलेसा कायेगु खँ
लूक ६:२९-३०

38 “थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु हे दु - ‘मिखायागु पलेसा मिखा, वायागु पलेसा वा।’”[◇]

39 तर जिं छिमित धाये - थःत मभिंकूपिन्त छिमिसं ब्वलासाये मते। सुनानं छिमित जव न्यतालय दाल धाःसा खव न्यताः नं फया ब्यु।

40 सुनानं छन्त छंगु लं त्वका: कायेत अदालतय यंकल धाःसा वयात गानापं त्वया ब्यु।

41 सुनानं छन्त करं छगू किलोमिटर तक यंकेत स्वल धाःसा व नाप निगू किलोमिटर हे वना ब्यु।

42 सुनानं छंके छुं फवन धाःसा वयात ब्यु। सुनानं छंके छुं त्याये का वल धाःसा वयात बिया छ्वा।

शत्रुतयत माया यायेगु
लूक ६:२७-३६

43 “थथे धयातःगु नं छिमिसं न्यनातःगु दु - ‘जःलाखःलायात माया या, शत्रुयात हेला या।’”[◇]

44 तर जिं छिमित धाये - शत्रुयात माया या, थःत दुःख बीपिनिगु निति प्रार्थना या।

45 अले जक छिपि स्वर्गय दीम्ह बाःया मस्त ज्ञइ फइ, छाय्धाःसा वयक्लं भिपि व मभिंपि निम्हयसितं निभाः त्वय्कादी। अले धर्मी व पापी निम्हयसितं वा वयक्कादी।

46 थःत माया याइपिन्त जक माया यानाः छु सिरपा: कायेखनी? थथे ला कर काइपिन्सं नं याः।

47 छिमिसं थः दाजुकिजापिन्त जक हनाबना तल धाःसा छु हे भिंगु ज्या यात? छु परमेश्वरयात म्हमस्यूपिन्सं जक अथे मयाः ला?

[◇] 5:38 ५:३८ प्रस २१:२४; लेवी २४:२०; व्य ११:११   [◇] 5:43 ५:४३ लेवी ११:१८

48 अयजूगुलि स्वर्गय् दीम्ह छिमि बाः सिद्धम्ह खः, उकि छिपि न अथे हे सिद्धु
जु।*

6

मसीक दान बीगु खँ

1 “होश या, मनूत्यत क्यने थें यानाः जक छिमिसं भिंगु ज्या याये मते। मनूत्यत
क्यने थें जक भिंगु ज्या यात धाःसा स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वर बाःन छिमित छुं हे
सिरपाः बियादी मखु।*

2 सुयातं छुं बीबलय् जिं थथे बिया धकाः नायखिं च्वयका जुइ मते। थथे ला
निपाः ख्वाःपाः दुपिन्सं जक धर्मशास्त्र स्यनीगु छेँय् व लैय् लैय् वनाः मनूत्यसं तधं
धायकेत धयाज्जुइ। जिं छिमित खःगु खँ धाये – इमिसं काये माःगु सिरपाः काये
धुंकूगु दु।

3 सुयातं छुं बीबलय् जव ल्हातं याःगु खव ल्हातं मसीमा।

4 बीबलय् सुनानं मसीक बीगु या, अले थथे मसीक ब्यूगु खंकादीम्ह परमेश्वर
बाःन छिमित सिरपाः बियादी।

प्रार्थना यायेगु खँ

लूक ११:९-४

5 “प्रार्थना यायेबलय् छिमिसं क्यने थें जक याये मते। निपाः ख्वाःपाः दुपिन्सं
जक मेपिन्सं खनेमा धकाः धर्मशास्त्र स्यनीगु छेँय् व लैय् हे दनाः प्रार्थना याना जुइ।
जिं छिमित खःगु खँ धाये – इमिसं काये माःगु सिरपाः काये धुंकूगु दु।*

6 प्रार्थना यायेबलय् छिमिसं क्वथाय् च्वनाः खापा तिनाः खने मदुम्ह परमेश्वर
बाःयात प्रार्थना या। थथे सुं मदुथाय् वनाः याःगु प्रार्थना खंकादीम्ह परमेश्वर बाःन
छिमित सिरपाः बियादी।

7 “प्रार्थना यायेबलय् छिमिसं परमेश्वरयात म्हमस्यूपिन्सं थें म्वाःमदुगु हालाः
ताःहाकय्क याये मते। थुकथं याःगु प्रार्थना जक परमेश्वरं न्यनादी धयागु इमिगु
धापू खः।

8 इमिसं थें छिमिसं याना जुइ मते। वय्कःयाके फवने न्ह्यः हे छिमित माःगु खँ
परमेश्वर बाःन स्यू।

9 छिमिसं थथे प्रार्थना या –

“ हे झीम्ह स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:,
छिगु नां पवित्र जुइमा।
 10 छिगु राज्य वयेमा,
छिगु इच्छा स्वर्गय् थें हे,
थव पृथ्वीइ नं पूवनेमा।
 11 जिमित निहिच्छिया मरि,
थौं जिमित बियादिसँ,
 12 अले जिमिगु अपराध क्षमा यानादिसँ,
गथे जिमिसं नं जिमि अपराधीतयत
क्षमा यानाबियागु दु।
 13 जिमित परिक्षाय् लाकादी मते,
बरु दुष्टपाखे बचय् यानादिसँ
छाय्धाःसा राज्य व पराक्रम व महिमा
सदां सर्वदां छिगु हे खः, आमेन।’

14 “थःत मधिं याःपिन्त छिमिसं क्षमा याःसा छिमित नं स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वर बा:नं क्षमा यानादी॥*

15 मखु, छिमित मधिं याःपिन्त छिमिसं क्षमा मब्यू धयागु जूसा छिमिगु पाप नं परमेश्वर बा:नं क्षमा यानादी मखु।

अपसं च्वनेगु खँ

16 “अपसं च्वनेबलय् छिमिसं निपाः ख्वाःपाः दुपिन्सं थें ख्वाः खिउँका च्वनेगु याये मते। अपसं च्वनागु धकाः क्यनेत इमिसं थःगु ख्वाः खिउँका जुइ। जिं धात्थें धयाच्वना – इमिसं काये माःगु सिरपाः काये धुक्कूगु दु।

17 बरु छं अपसं च्वनेबलय् ख्वाः सिलाः छेनय् चिकं तया च्वाँ।

18 अले छ अपसं च्वनाच्वांगु मनूतयसं मखु, बरु खने मदुम्ह परमेश्वर बा:नं खकादी। अले वयक्लं छन्त सिरपाः बियादी।

स्वर्गय् धन मुंकि
लूक १२:३३-३४

19 “थःगु निति छिमिसं थ्व संसारय् धन-सम्पत्ति मुंके मते। थन मुंकूगु धन-सम्पत्ति खतं नइ, किलं नइ, अले खुं खइ॥

20 बस्तु छिमिसं खतं मनइथाय, किलं मनइथाय, अले खुं मखुइथाय् स्वर्गय् धन-सम्पत्ति मुंकि।

21 छिमिगु सम्पत्ति गन दु छिमिगु मन नं अन हे दइ।

मिखा म्हयागु जः

लूक ११:३४-३६

22 “मिखा हे म्हयागु जः खः। मिखा थीसा जक छिमिगु म्ह छम्हं थी।

23 छिमिगु मिखा स्यंसा छिमिगु म्ह छम्हं हे खिउँसे च्वनी। उकिं छिमिके दुगु जः हे खिउँसे च्वंसा खिउँगु झन गुलि खिउँसे च्वनीगु जुइ।

24 “सुनानं निम्ह मालिकयागु सेवा याये फइ मखु, छायधाःसा वं छम्ह मालिकयात अप्वः यय्कूसा, मेम्ह मालिकयात यय्की मखु। वं छम्हयसिनं धाःथें याःसा मेम्हयसिनं धाःगु खुं न्यनी मखु। अथे हे छिमिसं परमेश्वर व धन निगूयां सेवा याये फइ मखु।

नयेत्वनेगुलिइ च्यूताः तये मते

लूक १२:२२-२१

25 “अयज्ञगुलिइ जिं धयाच्वना – नयेत्वनेगु व पुनेगुलिइ छिमिसं च्यूताः तये मते। छु, नयेगु स्वयाः प्राण तःधं मजूला? पुनेगु स्वयाः शरीर तःधं मजूला?

26 झङ्गःपंक्षीतयैत स्व, इमिसं पुसा ह्लालाः सयकेगु ज्या नं मयाः, नसा मुंकेगु ज्या नं मयाः। अथेसां स्वर्गय् च्वनादीम्ह परमेश्वर बानं इमित नका तयादीगु दु। इपि स्वयाः छिपि तःधं मजूला?

27 छिपि मध्ये धन्धा कयाः थःगु आयुलय् मेगु पलख जक नं तने फुम्ह सु दु?

28 “छु फी, छु पुने धकाः छिमिसं छाय् च्यूताः कयाः ज्या? ह्लयाच्वंगु स्वांयात छकः स्व, इपि एकथं तःमा ज्ञुल? इमिसं ज्या नं याःगु मदु, कापः नं थाःगु मदु।

29 अथेसां जिं धाये – उलिमछि धन-सम्पत्ति दुम्ह सोलोमन जुजु छफवः स्वां ति हे झःझः मध्याः।॥

30 थौं बुया: कन्हय् हे झवाः जुयावनीगु धाँय्यात ला परमेश्वरं थुलि समाः यानातयादी धाःसा वयकलं छिमित पुनेत वसः बियामदी ला? विश्वास मगाःपि, छिमिसं गथे क्वातुक विश्वास याये मफुगु?

- 31 “अयज्गुलि छिमिसं ‘छु नये, छु त्वने, अले छु पुने’ धका: पीर काये मते।
 32 परमेश्वरयात महमस्यूपि मनूतयसं जक थथे पीर कयाच्चनी। छिमित छु छु
 माः धका: स्वर्गय् च्वनादीम्ह छिमि परमेश्वर बाःने फुक्क क्ष्यू।
 33 न्हापां परमेश्वरयागु राज्य मा, वयक्लं धयादी थें च्वाँ। अले वयक्लं छिमित
 माःगु फुक्क बियादी।
 34 “कन्हय् जुइगु खँय् च्यूताः काये मते। कन्हय्यागु च्यूताः कन्हय् हे वइ।
 थौंयात थौंयागु हे कष्ट अप्वः।

7

कर्पिन्त दोष बीगु

लूक ६:३७-३८, ४१, ४२

- 1 “मेपिन्त दोष बी मते, अले छिमित नं दोष बी मखु।
 2 छायधाःसा गथे छिमिसं मेपिन्त दोष बिल, अथे हे छिमित नं दोष बी। गुलि
 छिमिसं कर्पिन्त बिल, उलि हे छिमित नं बी।[✳]
 3 “छिमि किजाया मिखाय् च्वंगु धू खम्हयसिनं थःगु मिखाय् च्वंगु सुपः छाय
 मखन? 4 थःगु मिखाय् सुपः दुहां वनाच्वंगु मखंम्हयसिनं छिमि किजाया मिखाय् धू दुहां
 वनाच्वंगु खँय् छाय् वास्ता याः जुइ माल?
 5 थःगु हे मिखाय् च्वंगु सुपः मखंम्हयसिनं छिमि किजाया मिखाय् च्वंगु धू
 लिकयाबी धका: गथे धाये फइ? हे निपा: ख्वाःपा: दुपि, न्हापां थःगु मिखाय् च्वंगु
 सुपः नि लिका। अले तिनि कर्पिनिगु मिखाय् च्वंगु धू खंका: लिकाये फइ।
 6 “च्वखगु चिज खिचायात बी मते, अथे याःसा वं छिमित हे न्याः वइ। फाया
 न्ह्यःने मोती वान्छवया बी मते, अथे याःसा वं थुकियात न्हुतु न्हयाबी।

फँ, मा अले सःती

लूक ११:१-१३

- 7 “फँ, अले छिमित बी, माला स्व, अले छिमिसं लुइके फइ, सः ब्यु, अले
 लुखा चायकाबी।
 8 छायधाःसा फवंपिन्त बी, माला स्वःपिन्सं लुइकी, अले सः ब्यूम्हयसित
 चायकाबी।
 9 “अज्ज्याःम्ह सु बौ दइ? सुनां कायां मरि फवनीबलय् ल्वहं बी?

10 अथे हे न्या फवनीबलय् सर्प बी?

11 मभिषि जुयाः नं छिमिसं थः मस्तयू भिंगु भिंगु बी सः धाःसा स्वर्गय् च्वनादीम्ह बाःनं जक थःके फवम्हयसित झन भिंगु बियामदी ला?

12 “छिमित मेपिन्सं छु याःसा यः छिमिसं नं इमित अथे हे या। थव हे खें व्यवस्था व अगमवक्तातयसं स्यना थकूगु खः।”[◇]

निपु लँ

लूक १३:२४

13 “चिब्यागु ध्वाखां दुहां हुँ, छायधाःसा नरकय् वनीगु ध्वाखा तब्या, अले लँ तब्या जुइ। वने अःपुगुलि थव ध्वाखां दुहां वनीपि यक्व दइ।

14 जीवनयागु ध्वाखा धाःसा चिब्या, अले लँ चिब्या। उकि थनं जुइपि मनूत यक्व दइ मखु।

सिमा व फल

लूक ६:४३-४४

15 “फताहा अगमवक्तात खनाः होश या, छायधाःसा थुपि फैचायागु ख्वाःपालं पुया वइ। दुनें धाःसा थुपि ग्यानापुपि गुँखिचा थें जुइ।

16 थुमिगु ज्या स्वयाः छिमिसं थुमित म्हसीके फइ। कंझालय् दाख सइ मखु। अथे हे कंमाय् यःमरि सइ मखु।

17 भिंगु सिमाय् भिंगु हे फल सइ। अथे हे मभिंगु सिमाय् मभिंगु हे फल सइ।

18 भिंगु सिमाय् मभिंगु फल गुबलें सइ मखु। अथे हे मभिंगु सिमाय् भिंगु फल गुबलें सइ मखु।

19 अयज्ञगुलि भिंगु फल मसःगु सिमायात पालाः छवयकाछवइ।[◇]

20 थुकथं इमिगु ज्यां हे इपि भिं ला कि मभिं धका: सीके फइ।[◇]

जिं छिमित गुबलें हे म्हमस्यू

लूक १३:२५-२७

21 “जितः ‘प्रभु, प्रभु’ जक धयाजुइपि मनूत परमेश्वरयागु राज्यय् दुहां वने फइ मखु। स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बाःयात लयूतायेक ज्या याना जूपि जक वय्कःयागु राज्यय् दुहां वने फइ।

[◇] 7:12 ७:१२ लूक ६:३१   [◇] 7:19 ७:१९ मर्ती ३:१०; लूक ३:१   [◇] 7:20 ७:२० मर्ती १२:३३

22 न्याय याइखुन्हु यक्वसिनं जितः थथे धाइ – ‘प्रभु, प्रभु, छिगु नामं जिमिसं अगमवाणी कना मवया ला? छिगु हे नामं भूत दुबिना च्वंपि मनूतयत् लाय्का मवया ला? अले छिगु हे नामं यक्व हे अजू चायापुगु ज्या मयाना ला?’

23 जिं इमित थथे लिसः बी – जिं छिमित म्ह हे मस्यू। मधिंगु ज्याखँ यानाजुइपि, छिपि फुक्कं जिथासं तापाक्क क हँ॥[✳]

छेँ दय्कीपि निम्ह मनू
लूक ६:४७-४९

24 “अयज्जूगुलि जिगु वचन न्यनाः उकथं हे याइम्ह मनू ल्वहं दुथाय् छेँ दनीम्ह बुद्धि दुम्ह मनू थेँ खः।

25 वं छेँ दय्के धुंकाः तसकं वा वयाः बाः वल। हानं तसकं फय् वयाः वयागु छेँय् कल। अयसं ल्वहंयागु बल्लाःगु जगय् दनातःगुलि वयागु छेँ मदुन।

26 अथे हे जिगु वचन न्यनाः नं उकथं मयाइम्ह मनू फि दुथाय् छेँ दय्कीम्ह मूर्ख मनू थेँ खः।

27 वं छेँ दय्के धुंकाः तसकं वा वयाः बाः वल। हानं तसकं फय् वयाः वयागु छेँय् कल। अले वयागु छेँ दुनावन।”

28 अन च्वंपि मनूत फुक्कं येशू धयादीगु थ्व खँ न्यनाः छक्क ज्जुल।

29 छायधाःसा वय्कलं इमि शास्त्रीतयसूं थें मखु, बरु अधिकार दुम्ह मनुखं थें स्यनादिल।[✳]

8

कोहियात लाय्कादीगु

मर्क १:४०-४५; लूक ५:१२-१६

1 येशू पहाडं क्वहां झायझं ग्वाः ग्वाः मनूत वय्कः नाप वन।

2 अबलय् हे छम्ह कोहिम्ह मनुखं वयाः वय्कःयात भागियानाः थथे धाल – “प्रभु, छेँ यय्कादीसा जितः शुद्ध यानादी फु।”

3 अले वय्कलं वयात थियाः धयादिल – “छ शुद्ध जुइमा।” थुलि धायवं हे व कोहि ल्वचं शुद्ध ज्जुल।

[✳] 7:23 ७:२३ भज ६:८   [✳] 7:29 ७:२९ मर्क १:२२; लूक ४:३२

4 अले वयक्लं वयात धयादिल – “न्य॑, थव ख॑ सुयातं कने मते। पुजाहारीतयथा॒ वना॑: छं थःगु ल्वय॑ ला॒गु क्य॑। अले फुक्कसितं सीकेत व्यवस्थाय॑ च्वया॑ तः थें मा॒कथं छाय॑छी॒ या॑।”[◇]

रोमी कप्तानया च्यःयात लाय॑कादी॒गु
लूक॑ ७:१-१०

5 येश॑ कफर्नहमय॑ झा॒बलय॑ छम्ह रोमी कप्तानं वया॑: वयक्तःयात थथे बिन्ति यात –

6 “प्रभु॑ जिम्ह छम्ह च्यःयात पक्षवातं कया॑: तसकं हे सास्ती जुयाच्वन।”

7 वयक्लं धयादिल – “जि॑ वया॑: वयात लाय॑काबी।”

8 अले वं धाल – “प्रभु॑ जिगु छेँय॑दुहां झायेत छितः मल्वः। छि॑ धया जक दीसां जिम्ह च्यः लायावनी।

9 जिगु क्वय॑ सिपाइँत दुसां जिगु च्वयन् तःधंपि मनूत दु। जिं सिपाइँतयत ‘वा’ धा॒सा इपि वइ। अले ‘हैं’ धा॒सा वनी। अथे हे दासयात ‘थथे या’ धा॒सा वं अथे हे याइ।”

10 वयक्लं थव ख॑ न्यना॑: अजू॑ चाया॑: वयक्तः नाप वःपि॑ मनूतयत थथे धयादिल – “जिं छिमित धाथ्य॑ं धाये – जिं थपाय॑सकं विश्वास याइम्ह मनूला इम्हाएलय॑ हे नं मखना।”

11 जि॑ छिमित धाये – पुर्ब व पच्छिमं यक्व हे मनूत वया॑: अब्राहाम, इसहाक व याकूबपि॑ नाप स्वर्गयागु राज्यय॑ च्वनी।[◇]

12 राज्यय॑ थ्या॑पि॑ मनूतय॑ धा॒सा पिने तसकं खिउँसे च्वंथाय॑ वान्छ्वया॑ हइ। अले इपि॑ अन ख्व जक ख्वया॑: वा॑ न्ह्याच्वनी।”[◇]

13 अले वयक्लं व कप्तानयात धयादिल – “छेँय॑ हैं छ, छं विश्वास या॑थे॑ हे जुइमा।” अबलय॑ हे वया॑ च्यः लन।

उसाँय॑ मदुपिन्त लाय॑कादी॒गु

मर्क॑ १:३९-३४; लूक॑ ४:३८-४१

14 छन्ह॑ येश॑ पन्नुसयागु छेँय॑ झाल। उबलय॑ पन्नुसया॑ ससःमां॑ तसकं ज्वर वयक्तः लासाय॑ ज्वारातुलाच्वन।

15 वयक्लं वयागु ल्हा॑: थियादिल। अले वयागु ज्वर क्वलाना वन। अले वं दना॑: वयक्तःपिन्त नके त्वंके या॑: जुल।

16 बहनी जूबलय् मनूतयसं भूत दुबिना च्वंपि तःम्हयसित हे वयकःयाथाय् हल।
म्हुतुं जक नवानाः येशूं भूत दुबिना च्वंपिन्त लाय्कादिल, अले हानं म्हंमफुपिन्त नं
लाय्कादिल।

17 यशैया अगमवक्तां धयाथकूगु खें पूवकेत वयक्लं थथे यानादीगु खः –

“प्रभु थःम्हयसिनं हे झीगु ल्वयली
फुकं लिकयाः यंकादिल।”[◇]

येशूया चेला जुझिपि मनूत
लक् ९:५७-६२

18 येशूं थःगु जवंखवं यक्व मनूतयत् खनाः चेलातयत् समुद्र पारि वनेगु उजं
बियादिल।

19 वयकः झायादीत्यंबलय् छम्ह शास्त्री वयाः थथे धाल – “गुरुजु, छि गन गन
झाइ जि नं ल्यूल्यू वये।”

20 वयक्लं लिसः बियादिल – “**ध्वंतय् च्वनेत प्वाः दु, झंगःतय् च्वनेत स्वं दु,**
मनूया काय्या धाःसा छ्यं दिकेत नं थाय् मदु।”

21 मेम्ह छम्ह चेलां नं थथे धाल – “प्रभु, जितः जिमि अबुयागु सीम्ह नि थुने
बियादिसँ।”

22 वयक्लं वयात धयादिल – “**सीम्हयात सीम्हयसिनं हे थुरी। छ जि लिसे**
वा।”

ग्वःफय्यात दिकादीगु
मर्क ४:३५-४१; लक् ८:२२-२५

23 येशू अनं नांचाय् च्वनाः झाल। चेलात नं वयकः नाप हे वन।

24 उबलय् हे आकाझाकां तसकं ग्यानापुक ग्वःफय् वल। लःयागु किसिदुम्बलं
नांचायात त्वपुइत्यन। वयकः धाःसा घनाच्वन।

25 चेलातयसं वनाः वयकःयात थनाः थथे धाल – “प्रभु, जिमित बचय्
यानादिसँ। जिपि लखय् दुनिन।”

26 अले वयक्लं इमित धयादिल – “**छिपि छाय् अपायस्कं ग्यानागु? छिमिसं**
जितः अज्जं क्वानुक विश्वास याये मफुनि ला?” थुलि धयाः वयक्लं दनाः
ग्वःफय्यात व लःदुम्बःयात हक्कादिल। अले ग्वःफय् दित, लःदुम्बः नं दित।

27 થવ ખનાઃ ઇપિ છકક જુલ। અલે થથે ધાલ – “થવ ગજ્યાઃ મહ મનૂ ખઃ? સમુદ્ર વ ફસંનાપં થવ મનૂયાગુ ખું ન્યાં।”

ભૂત દુબ્યૂપિ નિમ્હયસિત લાયકાદીગુ

મર્ક ૫:૧-૨૦; લૂક ૮:૨૬-૩૧

28 યેશૂ સમુદ્ર પારિઇ ગદરિનીતયાગુ દેશય ઝાયાદીબલય ભૂત દુબિના ચ્વંપિ નિમ્હ મનૂતયસં દિપં પિહાં વયાઃ વયક્ષયાત નાપલાત। થુપિ તસકં હે ગ્યાનપુસે ચ્વંગુલિ અનું સું હે મજૂ।

29 વયક્ષયાત ખનેવ હે ઇપિ થથે ધકાઃ ચિલ્લાય દનાઃ હાલ – “હે પરમેશ્વરયા કાય, છિ જિમિથાય છાય ઝાયાગુ? મત્યવં હે જિમિત સજ્યાં બીત ઝાયાગુ લા?”

30 અન હે લિક્ક છબથાં ફાત નં જવયા તઃગુ દુ।

31 ભૂતયસં વયક્ષયાત થથે ધકાઃ બિન્તિ યાત – “છિ જિમિત પિતિના હે દીગુ જૂસા થવ ફાતયકે દુબીગુ ઉજં બિયાદિસઁં।”

32 અલે વયક્લં ઇમિત ધયાદિલ – “હુંાં” અલે મનૂતયાગુ મહં પિહાં વનાઃ ભૂત અન જ્વયાતઃપિ ફાતયકે દુબિત। અલે ફાત ફુકક બ્વાંયું વનાઃ ભીરં કવબ્વાત। અલે સમુદ્રય કુરું વનાઃ સિત।

33 ફા જ્વયાચ્વંપિન્સં શહરય વનાઃ અન જ્રૂગુ ખું ફુકકં ન્યંકલ। ભૂત દુબિના ચ્વંપિન્ત છુ જ્રૂગુ ખઃ વ નં ન્યંકલ।

34 અલે શહરય ચ્વંપિ મનૂત ફુકક વયક્ષયાત સ્વઃ વલ। ઇમિસં વયક્ષયાત અનું પિહાં ઝાસાં ધકાઃ બિન્તિ યાતા।

9

પક્ષવાતં કઃમહ મનૂયાત લાયકાદીગુ

મર્ક ૨:૧-૧૨; લૂક ૫:૧૭-૨૬

1 યેશૂ અનં નાંચાય ચ્વનાઃ સમુદ્ર પારિ તું થઃગુ શહરય લિહાં ઝાલ।

2 મનૂતયસં વયક્ષયાય છમ્હ પક્ષવાતં કઃમહ મનૂયાત લાસાનાપં હલ। ઇમિગુ થજ્યાઃ ગુ વિશ્વાસ ખનાઃ વયક્લં ધયાદિલ “બાલુ, ગ્યાયે મતે, છં યાઃ ગુ પાપ ક્ષમા જુલા!”

3 થવ ન્યનાઃ અન ચ્વંપિ શાસ્ત્રીત થઃથવય થથે ખું લહાત – “થવ મનુખં લા પરમેશ્વરયાત કવહ્યંકાચ્વન।”

4 इमिगु मनय् च्वंगु खँ सीकाः वयूकलं थथे धयादिल – “छिमिसं छाय् मभिंगु खँ मतिइ तया जुयागु?

5 ‘छंगु पाप क्षमा जुल’ धायेगु अःपु ला कि ‘दनाः न्यासि हँ’ धायेगु अःपु?

6 संसारय् च्वंपिनिगु पाप क्षमा यानाबीत मनूया काय्याके अधिकार दु धयागु खँ छिमिसं सीकि! अले वयूकलं व पक्षवातं कःम्ह मनूयात थथे धयादिल – “दनाः थःगु लासा ज्वनाः छेँय् हँ”

7 थुलि धायेवं हे व पक्षवातं कःम्ह मनू दनाः थःगु छेँय् वन।

8 थव खनाः अन च्वंपि मनूत ग्यात। अले मनूतयूत परमेश्वरं थज्याःगु अधिकार बियादीगुलि इमिसं परमेश्वरयात तःधंकल।

येशू मर्तीयात सःतादीगु

मर्क २०:१३-१७; लूक ५:२७-३२

9 येशू अनं मेथाय् झायाच्वनादीबलय् मर्ती धयाम्ह छम्ह मनूयात कर कायेगु अड्डाय् च्वनाच्वंगु खन। अले वयूकलं वयात सःतादिल – “जि नाप वा!” अले व दनाः वयूकः नाप वन।

10 छन्ह वयूकः मर्तीयागु छेँय् पाहां जुयाच्वंबलय् कर काइपि मनूत व पापी मनूत नं वयाः वयूकः व वयूकःया चेलात नाप फयतुना: भवय् नल।[◇]

11 थव खनाः फरिसीतयूसं वयूकःया चेलातयूत धाल – “थव छु खः? छिमि गुरु ला कर काइपि व पापीत नाप च्वनाः नयाच्वन नि?”

12 इमिसं थथे धा:गु तायाः वयूकलं इमित लिसः बियादिल – “छु मज्जूपि मनूतयूत डाक्टर माली मखु, ल्वय् दुपिन्त जक माली।

13 थव छु धा:गु खः वनाः बांलाक सीकि – ‘जितः बलि बी हःगु मयः, बरु जितः माःगु ला दया माया खः’ छाय्धाःसा ‘जि धर्मी’ धकाः धया जुइपिन्त मखु, बरु पापीतयूत सःतः वयागु खः।”[◇]

अपसं च्वनेगु खँ

मर्क २०:१८-२२; लूक ५:३३-३९

14 छन्ह बातिस्मा बीम्ह यूहन्नाया चेलातयूसं वयाः येशूयाके थथे धकाः न्यन – “जिपि व फरिसीत न्ह्याबलें अपसं च्वना, छिकपिनि चेलात जक छाय् अपसं मच्वंगु?”

15 ਕਥਕਲਾਂ ਇਮਿਤ ਲਿਸ਼: ਬਿਧਾਦਿਲ – “ਜਿਲਾਜ਼ ਜੁਝਮਨਾਪਾਂ ਦਤਲੇ ਜਨਤ ਵ:ਪਿਨਸ਼ ਨੁਗ: ਮਛਿਕੀ ਲਾ? ਅਧੰਨ ਛਨ੍ਹ ਬਧਾਹਾ ਯਾਇਸ਼ ਮਨ੍ਯਾਤ ਲਿਗਨਾ: ਧਨੀਤਿਨਿ। ਅਲੇ ਜਕ ਇਧਿ ਅਪਸੰ ਚਵਨੀ।

16 “ਪੁਲਾਂਗੁ ਵਸਤਾਧ ਸੁਨਾਨ ਨਹਗੁ ਕਾਪਤਾਂ ਪਕੀਂ ਮਖੁ, ਛਾਧਾ:ਸਾ ਪੁਲਾਂਗੁ ਵਸਤਾਧ ਨਹਗੁ ਕਾਪਤਾਂ ਪਕੈਲ ਕਿ ਝਨ ਜਕ ਬਾਂਮਲਾਕ ਤ:ਕੁ ਜੁਇਕ ਗੁਨਾਵਨੀ।

17 “ਅਥੇ ਹੇ ਸੁਨਾਨ ਪੁਲਾਂਗੁ ਛੇਂਗਧਾਗੁ ਮਿਚਾਧ ਦਾਖਰਸ ਤਇ ਮਖੁ, ਛਾਧਾ:ਸਾ ਪੁਲਾਂਗੁ ਛੇਂਗਧਾਗੁ ਮਿਚਾਧ ਦਾਖਰਸ ਤਲ ਧਾ:ਸਾ ਮਿਚਾ ਹੇ ਗੁਨਾਵਨੀ। ਅਲੇ ਦਾਖਰਸ ਨ ਵਾਇ, ਮਿਚਾ ਨ ਸਿਨੀ। ਥਥੇ ਮਧਾਂ ਬੱਸ ਦਾਖਰਸ ਨਹਗੁ ਮਿਚਾਧ ਤਲ ਧਾ:ਸਾ ਨਿਤਾਂ ਬਚਧੁ ਜੁਇ।”

ਸੀਮਹ ਮਚਾ ਵ ਮਫੁਮਹ ਮਿਸਾ

ਮਰਕ ੫:੨੯-੪੩; ਲੱਕ ੮੪੦-੫੬

18 ਧੇਣ੍ਹ ਇਮਿਤ ਥਥੇ ਧਧਾਚਵਨਾਦੀਬਲਧੁ ਹੇ ਧਰਮਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸਿਨੀਗੁ ਛੋਂਧਾ ਛਮਹ ਥਕਾਲਿ ਕਥਾ: ਕਥਕ:ਧਾਤ ਭਾਗਿਧਾਨਾ: ਥਥੇ ਧਾਲ – “ਜਿਮਿ ਮਹਾਧ ਨਕਤਿਨਿ ਹੇ ਜਕ ਸਿਤ। ਛਿਂ ਦਾਧਾ: ਲਹਾਤ ਜਕ ਥਿਧਾਦੀਸਾਂ ਜਿਮਿ ਮਹਾਧ ਮਵਾਨਾ ਵਡਾ।”

19 ਅਲੇ ਕਥਕ: ਦਨਾ: ਵ ਨਾਪ ਝਾਲ। ਚੇਲਾਤ ਨ ਕਥਕ: ਨਾਪ ਵਨ।

20 ਕਥਕ:ਪਿ ਲੱਧ ਜਾਧਾ ਚਵਕਲਧੁ ਜਿੰਨਿਦਨਿਸੇਂ ਹਿ ਕਵਹਾਂ ਵਡਗੁ ਲਕਚੰ ਕਥਾਚਵਾਮਹ ਛਮਹ ਮਿਸਾਂ ਲੱਧੇਂ ਕਥਾ: ਕਥਕ:ਧਾਗੁ ਗਾਚਵ: ਥਿਲ।

21 “ਕਥਕ:ਧਾਗੁ ਗਾਚਵ: ਜਕ ਥੀ ਫਤ ਧਾ:ਸਾ ਜਿਗੁ ਲਵਧ ਲਾਧਾਵਨੀ” ਧਕਾ: ਵ ਮਤਿਇ ਤ:ਗੁ ਖ:।

22 ਅਲੇ ਕਥਕ: ਫਹਿਲਾਦਿਲ। ਵ ਮਿਸਾਧਾਤ ਖਨਾ: ਕਥਕਲਾਂ ਧਧਾਦਿਲ – “ਕੇਹੋਂ ਮਧੜੁ, ਧਾਧੇ ਮਤੋ। ਛੁ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਧਾ:ਗੁਲਿ ਛੁਂਗੁ ਲਵਧ ਲਨ।” ਅਬਲਧੁ ਹੇ ਵ ਮਿਸਾਧਾਗੁ ਲਵਧ ਲਨ।

23 ਅਨਾਂਲਿ ਕਥਕ: ਥਕਾਲਿਧਾਗੁ ਛੋਂਧ ਝਾਲ। ਅਨ ਸੀ ਬਾਜ਼ ਥਾਨਾਚਵਾਪਿ ਵ ਖਵਧਾ ਚਵਾਪਿ ਮਨੂਤ ਖਨਾ:

24 ਕਥਕਲਾਂ ਧਧਾਦਿਲ – “ਛਿਪਿ ਫੁਕਕ ਪਿਨੇ ਹੁੱਂ। ਮਚਾ ਮਸੀਨਿ। ਧਨਾ ਜਕ ਚਵਾਂਗੁ ਖ:।” ਕਥਕਲਾਂ ਥਥੇ ਧਧਾਦੀਗੁਲਿ ਇਮਿਸਾਂ ਕਥਕ:ਧਾਤ ਹਿਸਥਾਤ।

25 ਮਨੂਤਧੁ ਪਿਛਵਧਾਦੀ ਧੁਕਾ: ਕਥਕਲਾਂ ਦੁਹਾਂ ਜਾਧਾ: ਮਚਾਧਾਤ ਲਹਾਤ ਜਵਨਾ: ਥਨਾਦਿਲ। ਅਲੇ ਵ ਮਚਾ ਦਨਾ ਕਲ।

26 ਥਵ ਖੁੱਦੇਸ਼ਨਿਕ ਕਥਕਧੁ ਜੁਲ।

ਨਿਮਹ ਕਾਂਧਾਤ ਵ ਛਮਹ ਲਾਤਾਧਾਤ ਲਾਧਕਾਦੀਗੁ

27 येशू अनं झाःबलय् निम्ह कांपि वयकःया ल्यूल्यू वनाः थथे धकाः चिल्लाय् दनाः हाल – “हे दाऊदया काय्, जिमित दया यानादिसँ।”

28 वयकः छेँ थयने धुंकाः इपि नं वयकःयाथाय् बल। अले वयकलं इमिके न्यनादिल – “जि छिमित लायकाबी फु धकाः छिमित विश्वास दु ला?”

अले इमिसं लिसः बिल – “दु प्रभु।”

29 अले वयकलं इमिगु मिखा थियाः धयादिल – “छिमिसं विश्वास याथें छिमिगु मिखा लना वनेमा।”

30 अले इमिसं मिखा खन। वयकलं इमित थथे धयादिल – “थव खें सुयातं कने मते।”

31 अयसं इमिसं वनाः थव खें देशन्यंक बयबय् यानाबिल।

32 वयकःपि अनं झाःबलय् ल्यू मनूतयसं भूत दुबिना च्वंम्ह छम्ह लातायात वयकःयाथाय् हल।

33 भूतयात पितिनेवं व मनुखें नवाना हल। अले स्वयाच्वंपि मनूतयसं छकक जुयाः थथे धाल – “थथे ला जिमिसं इम्नाएलय् गुब्सं मखनानि।”

34 फरसीतयसं धाःसा थथे धाल – “थव मनूयात भूततय् जुजुं हे भूत पितिनेगु शक्ति ब्यूगु खः।”[◇]

येशू मनूतयत् माया यानादीगु

मर्क ६:३४; लक १०:२

35 शुकथं येशू शहरय् व गांगामय् चाःहिला: धर्मशास्त्र स्यनीगु छेँय् झायाः स्यनेकने यायां परमेश्वरयागु राज्ययागु भिगु खें न्यंकादिल। अले तःतामछि ल्वय् दुपि मनूतयत् नं लायकादिल।[◇]

36 मनूतयगु हुलयात खनाः वयकःयात माया वन, छायधाःसा इपि जवाः मदुपि फैचात थें हाःनाः मदयाः उखेलाः थुखेलाः मदयाच्वन।[◇]

37 अले वयकलं चेलातयत् धयादिल – “बाली लयेगु ला यक्व हे दु, बाली लइपि धाःसा कम जक दु।

38 अयजूगुलि बाली थुवाःयात बाली लइपि छवयाहयादिसँ धकाः प्रार्थना या।[◇]

[◇] **9:34** ९:३४ मत्ती १०:२५; ११:२४; मर्क ३:२१; लक ११:१५   [◇] **9:35** ९:३५ मत्ती ४:२३; मर्क १:३१; लक ४:४४   [◇] **9:36** ९:३६ गन्ती २७:१७; १ राज २२:१७; २ इति १८:१६; इज ३४:५; मर्क ६:३४   [◇] **9:38** ९:३७-३८ लक १०:२

10

झिंनिम्ह प्रेरितत ल्ययादीगु

मर्क ३:१३-१५; ६:७-१३; लूक ६:१२-१६

१ छन्ह येशू झिंनिम्ह चेलातयू थःथाय् सःता: इमित मभिंगु आत्मा पितिनेगु व
न्ह्यागुं ल्वय् लायके फइगु अधिकार बियादिल।

२ थुपि झिंनिम्ह प्रेरितत थथे खः –

पत्रुस धाःम्ह सिमोन,

वया किजा अन्दियास,

जब्दिया काय् याकूब

व वया किजा यूहन्ना,

३ फिलिप

व बारथोलोमाइ,

थोमा,

कर काइम्ह मर्ती,

अल्फयसया काय् याकूब

व थेदियस,

४ सिमोन कज्जानी

व येशूयात धोखा ब्यूम्ह यहदा इस्करियोत।

५ थुपि झिंनिम्हयसितं वय्कलं थथे धया: छवयादिल – “यहदीमखुपिन्थाय् व
सामरीतयु शहरय् वने मते।

६ बस इसाएलय् च्वपि जवाः मदुपि फैचात थें जुया च्वंपिन्थाय् वना:

७ थथे धक्का: न्यंकि – ‘परमेश्वरयागु राज्य न्ह्यःने थ्यंकः वये धुंकल।’

८ उसाँय् मदुपिन्त लायकि, सीपिन्त म्वाकी, कोहितयू लायकि, अले भूत
पितिनाछ्व। थ्व शक्ति छिमित सिति दुगुलि छिमिसं न सिति हे या।

९ “छिमिस लुँ, वहः व सिजःयागु थिबा घाना वने मते।

१० पिहां वनेत मिचा, लं, लाकां, तुतां ज्वने मते, छायधाःसा ज्या याशपिन्त
माक्व ला अथे हे दइ॥[✳]

११ “गामय् वंसा शहरय् वंसां छिमित दुकाइम्ह मनूयात माला: अनं वने मत्यतले
वयाथाय् हे च्वाँ।

12 वयागु छेंय् दुहां वनेवं हे 'छिमित शान्ति दयेमा' धकाः धा।

13 छिमिगु खँ इमिसं थुइका काःसा इमित शान्ति दइ, मखुसा छिमिसं ब्यूगु शान्ति छिमिके तुं लिहां वइ।

14 गुगुं नं छेंय् अथवा शहरय् छिमित दुमकाःसा व छिमिगु खँ तकं मन्यंसा छिपि अनं वनाछ्व। अनं वनेत छिमिसं थःगु पालिइ थाःगु धू तकं थाथा यानाः हुँ।*

15 जिं छिमित खँगु खँ धाये – न्याय यानादीबलय् परमेश्वरं सदोम व गमोरा शहरय् च्वंपिन्त स्वयाः अप्वः थव शहरय् च्वंपिन्त सास्ती यानादी।”**

दुःखकष्ट जुइतिनिगु खँ

मर्क १३:९-१३; लूक २१:१२-१७

16 “न्य॑, गुँखिचातयगु हुलय् जिं छिमित फैचा थें यानाः छवयाच्वनागु दु। उकि छिपि सर्प थें चंख जुइमा:, अले सुकुभतु थें स्वजा जुइमा:।*

17 मनूतलिसे होश याना जु, छायधाःसा इमिसं ज्वनाः छिमित अदालतय् लःत्हानाबी। अले धर्मसास्त्र स्यनीगु छेंय् यानाः कोरी दाइ।

18 जितः विश्वास याःगुलि छिमित हाकिमत व जुजुपिनिगु न्ह्यःने थने यंकी। छिमिसं अन हे इमित व यहदीमखुपिन्त जिगु साक्षी ब्यु।

19 अथे थने यंकीबलय् छिमिसं गथे यानाः छु नवायेगु धकाः धन्धा काये मते। छिमिसं नवाये माःगु खँ छिमित उबलय् हे बियादी।

20 छायधाःसा छिमिसं नवाइगु खँ छिमिगु थःगु हे जुइ मखु, छिमिगुपाखें परमेश्वरयागु आत्मां हे नवानादी।

21 “मनूतयसं थः हे दाजुकिजापिन्त महियाः स्याके बी। बौनं थः हे काय् म्ह्यायपिन्त, अले काय् म्ह्यायपिन्सं थः हे मां बौयात महियाः स्याके बी।

22 थथे जिगु नामं यानाः छिमित फुक्कसिनं हेला याइ। दक्लय् लिपा तकं क्वातुक विश्वास यानाः सह यानाच्वंम्ह बचय् जुइ।*

23 छगु शहरं ख्यानाः छवःसां छिपि मेगु शहरय् हुँ। जिं छिमित धात्थे धाये – मन्या काय् मवतले छिमिसं इम्माएल न्यंक हे ज्या क्वचायके फइ मखुनि।”

24 “गुह्स स्वयाः चेला तःधं मजू। अथे हे मालिक स्वयाः च्यः तःधं मजू।*

* 10:14 १०:१४ प्रे १३:५१   ** 10:15 १०:१५ मर्ती ११:२४; उत ११:२४-२८   *** 10:15 १०:७-१५

लूक १०:४-१२   **** 10:16 १०:१६ लूक १०:३   ***** 10:22 १०:२२ मर्ती २४:९-१३   *** 10:24

१०:२४ लूक ६:१०; यूह १३:१६; १५:२०

25 चेला थः गुरु थें जुइ दुगुलि, अले च्यः थः मालिक थें जुइ दुगुलि लधनेमाः।
छेँ थुवायात हे भूतया जुजु बालजिबुल धाल धाःसा वया जहानतयत झन छु जक
धाइगु जुइ?”[◇]

सु खनाः ग्यायेमाः?

लूक १२:४-७

26 “मनूत खनाः छिपि ग्याये मते। त्वपुयातःगु खने दश्तिनि। सुचुकातःगु सी
दश्तिनि।[◇]

27 जि छिमित खिउँथाय् धयागु खेँ छिमिसं न्हिनय् बयबय् या। अथे हे जि
छिमित न्हायपनय् धयागु खेँ छिमिसं कःसिइ च्वनाः बयबय् या।

28 “म्ह जक स्याये फुपि, आत्मा स्याये मफुपिलिसे छिपि ग्याये मते। बरु छिमिगु
म्ह व आत्मा नितांयात नरकय् छ्वयादी फुम्हलिसे जक ग्याना च्वै।

29 धिबा छगलां निम्ह चखुंचा न्याये मफु ला? परमेश्वरयात मययक्त छम्ह
चखुंचा नं स्याये फइ मखु।

30 छिमिगु छेनय् च्वंगु सेँ छपु छपु दतले हे परमेश्वरं ल्याः खाना तयादीगु दु।

31 अयज्गुलि ग्याये माःगु मदु। चखुंचा स्वयाः ला छिपि यक्व हे मू वं।”

32 “सुनां मनूतय् न्ह्यःने ‘जि ख्रीष्टयाम्ह मनू खः’ धकाः धाइ, जिं न स्वर्गय्
जिमि बाःया न्ह्यःने वयात ‘जिम्ह मनू खः’ धकाः धाये।

33 सुनां मेपिनिगु न्ह्यःने ‘जि ख्रीष्टयाम्ह मनू मखु’ धकाः धाइ, वयात जिं न
जिमि बाःया न्ह्यःने ‘जिम्ह मनू मखु’ धकाः धाये।”[◇]

ख्रीष्ट येश्वरागु निति बाय् माली

लूक १२:४३-५३; १४:२६-२७

34 “जि संसारय् शान्ति बीत वःम्ह धकाः छिमिसं तायके मते। जि शान्ति बीत
मखु, बरु ल्वाकेत वयाम्ह खः।

35 “ ‘जि ला काय्यात बौलिसे,

म्ह्याय्यात मांलिसे,

भौयात माजुलिसे ल्वाकेत वयाम्ह खः।

36 मनूतय् शत्रुत थःगु छेँय् च्वंपि हे जुइ।”[◇]

[◇] 10:25 १०:२५ मर्ती ९:३४; १२:२४; मर्क ३:२२; लूक ११:१५   [◇] 10:26 १०:२६ मर्क ४:२२; लूक ८:१७

[◇] 10:33 १०:३२ २ तिमो २०:१२   [◇] 10:36 १०:३५-३६ मीका ७:६

37 “जितः स्वयाः थः मां बौयात अप्वः माया याइम्ह मनूं जिगु ल्यूल्यू वये फइ मखु। अथे हे थःकाय् म्हायूपिन्त जितः स्वयाः अप्वः माया याइम्ह मनूं नं जिगु ल्यूल्यू वये फइ मखु।

38 थःगु कूस क्वबिया जिगु ल्यूल्यू मवइम्ह मनूं जिम्ह चेला जुइ फइ मखु।[◇]

39 थःगु प्राण बचय यायेत जक स्वइम्ह मनूं नाश जुयावनी। सुनां जिगु निति थःगु प्राण पाइ व बचय जुइ।”[◇]

सिरपाः

मर्क ९:४१; लूक १०:१६

40 “छिमित दुकाःम्हयूसिनं जितः दुकाःगु जुइ। जितः दुकाःम्हयूसिनं जितः छवया हयादीम्हयूसित दुकाःगु जुइ।[◇]

41 अगमवक्तायात अगमवक्ता खः धकाः दुकाःम्हयूसित अगमवक्तायात बीगु सिरपाः हे दइ। अथे हे परमेश्वरं धाःथें च्वनीम्हयूसित दुकाःम्हयूसित नं वयात थें हे सिरपाः दइ।

42 जिं छिमित खःगु खँ धाये – सुनानं जिमि चेला खः धकाः दकलय् चिधंम्ह मनूयात तकं छगु गिलास जक लः त्वंकूसां वं सिरपाः कायेखनी।”

11

बापिस्मा बीम्ह यूहन्नायागु खँ

लूक ७:१८-३५; १६:१६

1 झिनिम्ह चेलातयत थुलि धाये धुंकाः येशू अनं गांगामय् स्यनेकने यायेत व भिंगु खँ न्यकेत झाल।

2 इयालखानाय् कुनातःम्ह यूहन्नां मुक्ति बीम्ह खीष्टं यानादीगु ज्याखँ न्यनाः थः चेलातयत वय्कःयाथाय् थथे धकाः न्यके छवयाहल।

3 “झायादी माःम्ह छि हे खः ला कि जिमिसं मेम्हयूसिगु लँ स्वयाच्वनेमाः नि?”

4 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “छिमिसं छु छु खना अले न्यना यूहन्नायात वनाः व हे धयाब्यु।

5 कांपिन्सं मिखां खन, लंग्रात न्यासि वने फत, कोहित लाया वन, ख्वाँयतयसं ताल, सीपि मनूं हानं म्वानावल, अले चीमिपिन्सं भिगु खँ न्यन।[◇]

[◇] 10:38 १०:३८ मर्ती १६:२४; मर्क ८:३४; लूक ९:२३   [◇] 10:39 १०:३९ मर्ती १६:२५; मर्क ८:३५; लूक ९:२४; १७:३३; यूह १२:२५   [◇] 10:40 १०:४० मर्क ९:३७; लूक ९:४८; १०:१६; यूह १३:२०   [◇] 11:5 ११:५ यशे ३५:५-६; ६१:१

6 जिगु विश्वासय् सुनां शंका याइ मखु, व धन्यम्ह खः।”

7 यूहन्नाया चेलात लिहां बने धुंकाः वय्कलं यूहन्नायागु खँ्य् थथे धयादिल – “मस्भूमिइ वनाः छिमिसं छु स्वयाः? फसं संका च्वंगु तिकथि स्वःवनागु ला?

8 मखुसा छिपि छु स्वयेत वनागु लय? बाबांलाःगु वसतं पुनातःपि मनूतयत स्वःवनागु ला? बाबांलाःगु वसतं पुना तइपि ला लायकुलिइ जक दइ।

9 धात्यें छिपि छु स्वः वनापि? अगमवक्तायात स्वःवनागु ला? खः, जिं धाये – यूहन्ना अगमवक्ता स्वयाः यक्व तःधं।

10 थवयागु खँ धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु –

“ ‘जिं जिम्ह दूत्यात छंगु न्ह्यः हे
छवयाबी।
वं हे छंगु निति लँ दय्काबी।’ ”[◎]

11 “जिं छिमित खःगु खँ धाये – बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्ना स्वयाः तःधंम्ह मनू मेम्ह मदु। अथेसां स्वर्गयागु राज्यय् दक्वसिबय् चिधंम्ह मनू नं व स्वयाः तःधं जुइ।

12 बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नां भिंगु खँ न्यंकूसांनिसें स्वर्गयागु राज्यय् दुहां बनेत मनूतयसं धितुधिना: जुल। थुकथं इमि दथुइ धेधेंबल्लाः जुल।[◊]

13 थव हे यूहन्नाया न्ह्यः वःपि फुक्क अगमवक्तातयसं व व्यवस्थां नं स्वर्गयागु राज्ययागु खँ धयावंगु खः।

14 छिमिसं थव खँ विश्वास याना काःसा वइतिनि धाःम्ह एलिया यूहन्ना हे खः।[◊]

15 सुयाके न्हायप् दु वं न्यना का।”

16 “थौकन्हय्यापि मनूतयत छु नाप दाँज्यय् यायेगु? थुपि ला बजारय् च्वनाः पासापिन्त सःताः थथे खँ ल्हाइपि मस्त षें च्वं –

17 “ ‘जिमिसं बाँसुरी पुया:
न छिपि प्याखं मल्ह,
जिमिसं सी बाजं थानाः
न छिपि मख्वः।’

[◊] 11:10 ११:१० मला ३:१   [◊] 11:12 ११:१२ लूक १६:१६   [◊] 11:14 ११:१४ मला ४:५; मत्ती १७:१०-१३; मर्क ११:१-१३

18 “नया:त्वनाः सनामजुइम्ह यूहन्ना वल। इमिसं वयात – ‘भूत दुव्यूम्ह मनू’ धका: धाल।

19 मनूया कायनं नयेत्वने याना ज्ञला। इमिसं वयात – ‘नगुलु, अयलाःगुलुत व कर काइपिनि व पापीतय् पासा’ धका: धयाज्ञल। इमिगु बुद्धि ला इमिगु ज्यां हे क्यं।”

विश्वास मयाइपि मनूत

लूक १०:१३-१५

20 येशूं अप्वः याना: अजू चायापुगु ज्या यानादीगु शहरय् च्वंपि मनूतयसं पश्चाताप मयाःगुलि इमित ब्वःबियादिल।

21 “हे खोराजीन व बेथसेदाय् च्वंपि मनूत, छिमित धिक्कार दु, छायधाःसा छिमिथाय् याःगु अजू चायापुगु ज्याखूँ दुरोस व सीदोनय् याःगु जूसा अन च्वंपिन्सं उबलय् हे भांगा हिना: नौनं ब्रया: पश्चाताप याये धुक्कल जुइ।*

22 जिं छिमित धाये – परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् दुरोस व सीदोनय् च्वंपिन्त स्वया: अप्वः छिमित सास्ती यानादी।

23 “हे कफर्नहमय् च्वंपि मनूत, छिमित छु स्वर्गय् थत यनी धयाच्वनागु ला? छिमित ला नरकय् क्वफाइ। छिमिथाय् याःगु अजू चायापुगु ज्याखूँ सदोमय् याःगु जूसा आ: तक नं सदोम दयाच्वनीगु जुइ।*

24 जिं छिमित धाये – परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् सदोमय् च्वंपिन्त स्वया: छिमित अप्वः सास्ती यानादी।”*

जिथाय् झासु लंकः वा

लूक १०:२१-२२

25 अबलय् येशूं धयादिल – ‘हे परमेश्वर बा:, स्वर्ग व पृथ्वीया प्रभु, जिं छित: सुभाय् बी, छायधाःसा छिं थ्व खूँ सःस्यू व थू धाइपिन्त न्यंका मदिसे छुं मस्यूपि मस्तयूत न्यंकादिल।

26 बा: छित: थ्व हे भिं ताल।”

27 “बा:नं हे फुक्क जिगु ल्हातय् तयादीगु खः। काययात सुनानं म्हमस्यू, बा:नं जक काययात म्हस्यू। अले बा:यात नं सुनानं म्हमस्यू, कायनं जक स्यू। कायनं म्हसीका व्यूपिन्सं जक बा:यात म्हसी।”*

* 11:21 ११:२१ यसौ २२:१-१८; इज २८:१-१८; योए ३:४-८; आमो १:९-१०; जक ९:२-४   * 11:23

११:२३ यसौ १४:१३-१५; उत १९:२४-२८   * 11:24 ११:२४ मत्ती १०:१५; लूक १०:१२   * 11:27 ११:२७

यह ३:३५; १:१८; १०:१५

28 “कु क्वबिया त्यानुचाःपि फुक्कं जिथाय् झासु लंकः वा, जिं छिमित आराम बी।

29 जिगु जुवा छिमिसं क्वब्यु, अले जिके स्यना का, छायधाःसा जि स्वजाम्ह व क्वमिलुह खः। अले छिमिसं दुनुगलांनिसें आराम कायेखनी।[◊]

30 जिगु जुवा क्वबी अःपु, अले जिगु कु याउँसे च्वं।”

12

विश्वामबारयागु खँ

मर्क २:२३-२८; लूक ६:१-५

1 येशू विश्वामबार* खुन्हु छवबया लँ जुयाः झाया च्वंबलय् वयकःया चेलातय्सं नये पित्याःगुलि छवमा स्वहायकाः नयेत स्वल।[◊]

2 इमिसं अथे याःगु खनाः फरिसीतय्सं वयकःयात धाल – “स्व, छिमि चेलातय्सं विश्वामबार खुन्हु छु याये मज्यूधाःगु खः व हे यानाच्वन।”

3 अले वयक्लं लिसः बियादिल – “दाऊदं थः व थःनाप वःपिनि नये पित्याःबलय् छु यात धयागु खँ छिमिसं ब्वनागु मदु ला?

4 गुकथं वं परमेश्वरया छेँय् दुहां वनाः अन छायातःगु मरि नल? अले थःनाप वःपिन्त नं नकल। परमेश्वरयात छायातःगु मरि ला पुजाहारीतय्सं सिबय् मेपिन्सं नये हे मज्यू।^{◊◊}

5 विश्वामबार पतिकं पुजाहारीतय्सं विश्वामबारयागु नियम मानय् मयाः। अयनं इपि दोषी ठरहय् मज् धकाः व्यवस्थाय् च्वयातःगु खँ छिमिसं ब्वनागु मदु ला?[◊]

6 अयनं जिं छिमित धाये – देगः स्वयाः तःधम्ह छम्ह थन दु।

7 ‘बलि बी हःगु जितः मयः, जितः ला दया माया जक यः’ धकाः धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु खँ बालाक थुइके फुगु जूसा छिमिसं छुं मयाःपिन्त दोषी धकाः पाः याइ मख्यु।[◊]

8 मनूया काय् विश्वामबारया नं प्रभु खः।”

लहाः गंम्ह मनू

मर्क ३:१-६; लूक ६:६-११

9 अले येशू अनं धर्मशास्त्र स्यनीगु छेँय् झाल।

[◊] 11:29 ११:१९ यर ६:१६ * 12:1 १२:१ यहदीतय् विश्वामबार खुन्हु [◊] 12:1 १२:१ व्य २२:२५

[◊] 12:4 १२:४ लेवी २४:९ [◊] 12:4 १२:३-४ १ शमू ११:१-६ [◊] 12:5 १२:५ गन्ती २८:९-१०

[◊] 12:7 १२:७ मत्ती १०:३; होशे ६:६

10 અન લ્હા: ગંમ્હ છમ્હ મનૂં દુ। વયક્તાયાત દોષ બીત અન ચ્વંપિન્સં થથે ધકા: ન્યન – “વિશ્વામબાર ખુન્હ સુયાતં લાયકાબીગુ જ્યા યાયે જ્યૂલા?”

11 વયક્લં લિસ: બિયાદિલ – “છિમિ સુયાં ફેચા વિશ્વામબાર ખુન્હ ગાલયું કુતુંબન ધા:સા છિમિસં વયાત થકાયેત મસ્વિલા?*¹²

12 ફેચા સ્વયા: લા મનૂં ગુલિ યક્વ મૂં વં। ઉકિં વિશ્વામબાર ખુન્હ ન ભિંગુ જ્યા યાયે જ્યૂ।”

13 અલે વયક્લં લ્હા: ગંમ્હ મન્યાત ધયાદિલ – “લ્હા: તપ્યંકિ।” વં લ્હા: તપ્યંકલ। અલે ગંગુ લ્હા: લના: મેગુ લ્હા: થેં ચ્વન।

14 ફરસીતયસં અનં વના: વયક્તાયાત સ્યાયેગુ ગ્વસા: ગ્વલ।

પરમેશ્વરં લ્યયાદીમ્હ ચ્ય:

મર્ક ૩:૭-૧૨; લ્ક ૬:૧૭-૧૯

15 થવ ખું સિયા: યેશુ અનં ઝાલ। યક્વ હે મનૂત વયક્તાયા લ્યુલ્યુ વન। વયક્લં મંમફુપિં દક્વસિત લાયકાદિલ।

16 અલે વયક્લં થવ ખુંયુ સુયાતં છું ધાયે મતે ધકા: છ્વાચ્વ: બિયાદિલ।

17 વયક્લં થથે યાનાદીગુ યશૈયા અગમવત્તાં ધયાથક્રગુ થવ ખું પ્રવંકેત ખ: –

18 પરમેશ્વરં ધયાદિલ –

“સ્વ, થવ જિં લ્યયામ્હ

જિ યઃમ્હ ચ્યઃ ખઃ:।

થવ ખના: જિ તસકં લયતા:।

થવયાગુ નુગલયુ જિગુ આત્મા તયાબી,

અલે થવં હે જાત જાતિયાપિન્ત

ન્યાયયાગુ ખુંન્યંકી।

19 થવ ગુબલે સુનાપ લ્વાના જુઝ મર્ખુ,

તસકં હાલા જુઝ મર્ખુ।

સુનાન થવયાત લાયું લાયું

હાલા જૂઝુ ખની મર્ખુ।

20 ત્વધુલેત્યંગુ તિકથિ છ્યુ નં

થવં ત્વથુલી મર્ખુ।

સીતયંગુ મતયાત તકં

थवं स्याइ मखु।
न्याययागु विजय मजुतले
थवं छु हे याइ मखु।
21 अले जात जातियापिन्सं
थवयागु हे नामय् आशा यानाच्वनी।”[◎]

- येशू व बालजिबुल
मर्क ३:२२-३०; लूक ११:१४-२३
- 22 मनूतयसं येशूयाथाय् छम्ह काम्ह लाताम्ह व भूत दुब्यूम्ह मनूयात हल।
वयक्लं वयात लाय्कादिल। अले वं मिखां खन, नवाये नं फत।
- 23 स्वयाच्वपिन्सं छक्क जुयाः धाल – “दाऊदया काय् थव हे मखु ला?”
- 24 थव न्यनाः फरिसीतयसं थथे धाल – “भूतय् जुजु बालजिबुलं शक्ति
बियातःगुलि थवं भूतयात पितिनाछवये फुगु खः।”[◎]
- 25 इमिगु मतिइ च्वंगु खँ थुइकाः वयक्लं इमित धयादिल – “गुं नं राज्य निकं
दलाः थःथवय् ल्वाना जुल धाःसा थः हे नाश जुइ। अथे हे गुं नं शहर व छेंनं
थःथवय् बायाः ल्वाना जुल धाःसा ताःतुइ मखु।
- 26 अथे हे शैतानतय् दथुइ नं थःथवय् ल्वापु जुल धाःसा इमिगु राज्य गथे यानाः
ताःतुइ फइ?
- 27 बालजिबुलं शक्ति बियातःगुलि जिं भूतयात पितिनाछवये फुगु खः धकाः
छिमिसं धाल। थथे हे खः धयागु जूसा छिमि मनूतयसं जक सुयागु शक्ति भूत
पितिनाछवइगु लय? इमिसं छिमित हे दोषी ठहरय् याइ।
- 28 अथे मखु, जितः परमेश्वरयागु आत्मां भूतयात पितिनाछवयेगु शक्ति ब्यूगु
खः धयागु जूसा परमेश्वरयागु राज्य छिमिथाय् वये धुंकल धकाः सीकि।
- 29 बल्ला:म्ह मनूयागु छेंय् खुइत न्हापां व मनूयात निं चीमाः। वयात चीधुकाः
तिनि वयागु छेंय् खुयाः यने फइ।”
- 30 “जिगु पैँ मलीपि फुक्क जिमि शत्रु खः। जितः मुकेत ग्वाहालि मयाइम्हयसिनं
जिं मुना तयागु नं ह्लाबी।[◎]
- 31 “मनूतयसं न्ह्यागु हे मखुगु खँ ल्हाःसां न्ह्यागु हे पाप याःसां इमित क्षमा बी,
पवित्र आत्मायात मभिंकाः खँ ल्हाइपिन्त धाःसा क्षमा बी मखु।

32 मनूया कायथात मधिंका: खँ ल्हा:म्हयसित क्षमा यानाबी, पवित्र आत्मायात मधिंका: खँ ल्हा:म्हयसित धा:सा आ: नं, लिपा नं, गुबलें हे क्षमा बी मखु।”[☆]

सिमा व फल
लूक ६:४३-४५

33 “भिंगु सिमाय जक भिंगु फल सइ। मधिंगु सिमाय मधिंगु हे फल सइ। थुकथं सिमाय सःगु फल स्वया: सिमा भिं मधिं सीके फइ।”[☆]

34 अय् सर्पया मस्त, छिपि थें ज्या:पि मधिंपि मनूतयसं गथे याना: भिंगु खँ ल्हाये फइ? छायथाःसा नुगलय् चंगु खँ हे म्हुतुं नवाइ।”[☆]

35 भिंह मनूया मतिइ भिंगु हे दझुलि वं भिंगु भिंगु हे याइ। अथे हे मधिंह मनूया मतिइ मधिंगु हे दझुलि वं मधिंगु मधिंगु जक याइ।”

36 “जि छिमित धाये – छिमिसं ल्हाना जूगु म्वा:मदुगु छता छता खँया ल्या:चा: परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् क्यादी।

37 छिमिसं नवाना जूगु खँ हे छिपि न्यायया दिनय् दोषी वा निर्दोष ठहरय् जुइ।”

अजू चायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मर्क ८:११-१२; लूक ११:२९-३२

38 अले गुहं गुहं शास्त्रीत व फरिसीतयसं जाना: येशूयात धाल – “अयसा गुरुजु, जिमित अजू चायापुगु चिं छकः यानाः क्यनादिसैरे।”[☆]

39 वय्कलं ध्यादिल – “थौंकन्हयापि मनूत गुलि जक मधिना वःगु, अले परमेश्वरयात विश्वास यायेगु त्वःता हःगु। थुमिसं अजू चायापुगु चिं स्वयेत धयाच्चन। अहं, छिमित अगमवक्ता योनां क्यना वंगु चिं सिबय् मेगु छुं हे चिं क्यनी मखु।”[☆]

40 गथे योना न्यायागु प्वाथय् स्वन्हु स्वचा तक च्वन, अथे हे मनूया काय् न पृथ्वीया दुने स्वन्हु स्वचा तक च्वनी।”[☆]

41 “निनवेय् च्वंपिन्सं न न्याय याइबलय् आःयापि मनूतयत् सजॉयं बी हे मा: धका: नवाइ, छायथाःसा इमिसं ला योनां जक न्यंकूबलय् हे पश्चाताप यात। स्व, थन ला योना स्वया: नं तःधंम्ह छम्ह दु।”

[☆] 12:32 १२:३२ लूक १२:१०   [☆] 12:33 १२:३३ मर्ती ७:२०   [☆] 12:34 १२:३४ मर्ती ३:७; २३:३३;

१५:१८; लूक ३:७   [☆] 12:38 १२:३८ मर्ती १६:१; मर्क ८:११   [☆] 12:39 १२:३९ मर्ती १६:४; मर्क ८:१२

[☆] 12:40 १२:४० योना ३:५

42 न्याय याइबलय् दच्छिनय् च्वंह रानीं न आःयापि मनूतयूत सजाँय बीमाः धका: नवाइ, छायधाःसा व तापाकंनिसें सोलोमनयागु ज्ञानयागु खँ न्यनेत वल। स्व, थन ला सोलोमन स्वयाः नं तःधंह छम्ह दु।”[◇]

पूमवंक याःगु ज्या झन ग्यानापु

लूक ११:२४-२६

43 “मनूयागु म्हं पिहां वनाः भूतआत्मा बाय् च्वनेत मर्स्भूमिइ मा: जुइ। अयसं वं बाय् लुइके फइ मखु।

44 अले वं धाइ ‘जि न्हापा च्वनाच्वनागु छें हे लिहां वने।’ अले वं लिहां वइबलय् न्हापायागु छें यच्चकाः झःझः धाय्कातःगु व खालिगु लुइकी।

45 अले वं वनाः थः स्वयाः मभिपि न्हयम्ह भूतयूत सःता हइ। इपि वयाः अन बाय् च्वनी। अले व मनू न्हापा स्वयाः गति मलाना वनी। आःयापि मभिपि मनूतयूगु गति नं थथे हे जुइ।”

येशूया मां व किजापि

मर्क ३:३१-३२; लूक ८:१९-२१

46 येशूं थथे धयाच्वनादीबलय् हे वयकःया मां व किजापि वयकः नाप खँ ल्हायेत पिने प्यू वयाच्वन।

47 छम्हयसिनं वनाः वयकःयात धाल – “छिकपिनि मां व किजापि छिनाप खँ ल्हायेत पिने प्यू वयाच्वंगु दु।”

48 अले वयक्लं वयात धयादिल – “जिमि मां सु खः? जिमि किजापि सु खः?”

49 अले चेलातयूत पतिचां क्यनाः धयादिल – “मां धाःसां किजापि धाःसां थुपि हे खः।”

50 छायधाःसा सुनां स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बानं धाथें याना जुइ व हे जिमि किजा, जिमि केहें व जिमि मां खः।”

13

पुसा हलिमहयसिगु उखान

मर्क ४:१-९; लूक ८:४-८

1 उखुन्ह हे येशू छेंनं पिहां झायाः समुद्र सिथय् वनाः फयतुनादिल।

[◇] 12:42 १२:४२ १ राज १०:१-१०; २ इति १:१-१२

२ वयकःया जवंखवं यकव हे मनूत मुंवःगुलि वयकः नांचाय् च्वनादिल। मनूत जक समुद्रया सिथय् दनाच्वन।[◇]

३ वयकलं इमित उखान कनाः यकव हे खें स्यनादिल।

“छम्ह मनू बुँझ पुसा हः वन।

४ वं पुसा हःबलय् गुलि पुसा लॅँय् न लात, अले झांगःतयसं वयाः नयाबिल।

५ अले गुलि पुसा ल्वहल्ति दुथाय् लात। भचा भचा जक चा दुगुलि अन लाःगु पुसा याकनं बुयावल।

६ निभाः त्वःबलय् अन बुयावःगु मा सुकूचिना वन, अले बल्लाक हा काये मफुगुलि गना वन।

७ अले हानं गुलि पुसा कंमा दुथाय् लात। कंमा तःमा जुया वःबलय् अन लाःगु पुसा थाहां वये मफुत।

८ गुलि पुसा भिंगु चा दुथाय् लात, अले यकव अन्न सल। गनं सछि, गनं खुइदुगुं, गनं स्विटुगुं अन्न सल।

९ सुयाके न्हायपैं दु वं न्यनाः का।”

छाय् उखान छ्यले माल?

मर्क ४:१०-१२; लूक ८:९-१०

१० अले चेलातयसं वयाः वयकःयाके न्यन – “छिं इपि लिसे छाय् उखान छुनाः खें ल्हानादियागु?”

११ वयकलं धयादिल – “स्वर्गयागु राज्ययागु गुप्ति खें छिमित जक सीके ब्यगु दु। इमित सीके मब्यू।

१२ दुम्हयसित अज्जं तनाबी, अले वयाके झन यकव दइ। मदुम्हयसिके दुगु नं लाका काइ।[◇]

१३ अयज्ञगुलि जिं इपि लिसे उखान छुनाः खें ल्हानागु खः –

“ ‘स्वयाः नं इमिसं खनी मखु,

न्यंसां इमिसं ताइ मखु,

अले थुइ नं मखु।’

१४ “थुकथं यशैया अगमवक्तां धयावंग खें थुमिके पूवन –

[◇] १३:२ १३:२ लूक ५:१-३

[◇] १३:१२ १३:१२ मर्ती २५:२९; मर्क ४:२५; लूक ८:१८; १९:२६

“ ‘छिमिसं न्यनेत ला न्यनी,
अयनं गुबसं थुइके फइ मखु।
छिमिसं स्वयेत ला स्वइ,
अयनं गुबसं खके फइ मखु।

15 छायधाःसा छिमिगु नुगः क्वय धुंकल,
न्हायएं ख्वातुइ धुंकल,
अले छिमिसं मिखा तिस्सी धुंकल।
मग्गुसा ला छिमिगु न्हायपनं ताये माःगु खः,
मिखां खने माःगु खः,
नुगलं ध्वाथुइका काये माःगु खः।

छिपि पापं लिचिला: जिथाय् लिफः स्वया वये माःगु खः,
अले जिं छिमित लाय् काबीगु खः।’[◇]

16 “छिपि धाःसा धन्यपि खः, छायधाःसा छिमिगु मिखां खं, न्हायपनं ता।

17 जिं छिमित धात्थे धाये – तःम्ह हे अगमवक्तातयसं व धर्मी मनूतयसं छिमिसं
खंगु खें तसकं स्वये मास्तिवयकूगु खः, अयनं इमिसं स्वये मखन। अथे हे छिमिसं
न्यंगु खें इमिसं तसकं न्यने मास्तिवयकूगु खः, अयनं इमिसं न्यने मखन।[◇]

उखानयागु अर्थ

मर्क ४:१३-२०; लूक ८:११-१५

18 “पुसा ह्वलिम्हयसिगु उखानयागु अर्थ न्यैं।

19 गुलिखय् मनूतयसं परमेश्वरयागु राज्ययागु खें न्यनाः नं थुइके फइ मखु। थुपि
लैंय् ला:गु पुसा थें खः। इमिगु नुगलय् ह्वलातःगु परमेश्वरयागु वचन शैतानं वयाः
लिकया यंकी।

20 ल्वहंलि दुथाय् ला:गु पुसा परमेश्वरयागु वचन न्यनेवं लय्लयतायाः विश्वास
याना काइपि खः।

21 परमेश्वरयागु वचनं थुमिगु नुगलय् दुने थ्यंक हा काये फइ मखु। अले ता:ई
तक च्वने फइ मखु। दःखकष्ट वयेवं थुमिसं विश्वास यायेगु त्वःताछ्वइ।

[◇] 13:15 १३:१४-१५ यशै ६:१-१०   [◇] 13:17 १३:१६-१७ लूक १०:२३-२४

22 પરમેશ્વરયાગુ વચન ન્યના: નં ધન સમ્પત્તિયાગુ માયા કયાજુઇપિ વ સંસારયાગુ ખુઁયું ચ્યૂતા: તથા જુઇપિ મનૂત કંમા દુથાયુલા:ગુ પુસા થેં ખ:। થુમિસં પરમેશ્વરયાગુ વચનયાત ગુપ્સે યાનાબી। અલે થુકિ અન્ન સયકી મખું।

23 પરમેશ્વરયાગુ વચન ન્યના: થુઇકા કાઇપિ મનૂત ભિંગુ ચાયુલા:ગુ પુસા થેં ખ:। થુમિસં યક્વ અન્ન સયકી। ગુલિસિનં સાછી, ગુલિસિનં ખુઇદુંગં, ગુલિસિનં સ્વિદુંગં અન્ન સયકી।”

નામાયાગુ ઉખાન

24 યેશું મેગુ ઉખાન છુના: ઇમિત ધ્યાદિલ – “સ્વર્ગયાગુ રાજ્ય થથે ચ્વં – છમ્હ મનુખં થઃગુ બુઁંઝ ભિંગુ પુસા હ્લલા।

25 છન્હ ચાન્હયુ ફુકં ઘનાચ્વંબલયુ શત્રુ વયા: છ્વ હ્લલાતઃગુ બુઁંઝ નામાયાગુ પુસા હ્લલા થકલ।

26 અલે મા થાહાં વયા: અન્ન સઃબલયુ નામા નં ખનેદયાવલ।

27 “અલે ચ્યઃતયસં વયા: બું થુવાઃયાત ધાલ – ‘માલિક, છિ બુઁંઝ ભિંગુ પુસા જક હ્લલા દિયાગુ મખું લા? નામા ગનં બુયાવલ?’

28 ‘બું થુવાલં ધાલ – ‘સું શત્રું થથે યાનાથકલ જુઇ।’ ઇમિસં હાનં ધાલ – ‘જિમિસં વના: નામા પુયા છવ્યે લા?’

29 “અલે વં ધાલ – ‘આ: થથેં પુડ મ્વા:નિ। મખુસા છિમિસં નામા નાપ છ્વ નં પુયા છવ્વિ।

30 છ્વ લયે મત્યઃતલે નિમાં થકાયુ નિ બ્યુ। લયબલયુ જિં જ્યામિતયત ન્હાપાં નામા નિ પુયા: છવ્યકેત મુંકિ, અલે છ્વ જક જિગુ ધુકુતિઇ મુંકે હજિ ધકા: ધાયો।”

દક્વસિબયુ ચિગ્વઃગુ પુસા વ સોડાયાગુ ઉખાન

મર્ક ૪:૩૦-૩૨; લૂક ૧૩:૧૮-૨૧

31 અલે હાન યેશું મેગુ ઉખાન છુનાદિલ। “સ્વર્ગયાગુ રાજ્ય થથે ચ્વં – છમ્હ મનુખં તુગ્વયા પુસા થઃગુ બુઁંઝ હ્લલા।

32 દક્વસિબયુ ચિગ્વઃગુ પુસા જૂસાં થાહાં વયે ધુંકા: થ્વ અન દુગુ મેમેગુ સ્વયા: તઃમા જ્યા: સિમા જુલ। અલે ઝંગઃતયસં વયા: થુકિયાગુ કચામચાયુ થઃગુ સ્વં દયકી।”

33 વયુક્લં ઇમિત હાન મેગુ ઉખાન છુનાદિલ – “સ્વર્ગયાગુ રાજ્ય થથે ચ્વં – છમ્હ મિસા સોડા કયા: સ્વફા છવ્ચુલયુ લ્વાકછ્યાના: ફુકં થાસયુ મન્યતલે ન્હાયાચ્વન। અલે છ્વચું ફુકં ફ્વંગાના વલ।”

34 वयूकलं मनूतयूत न्ह्यागु खं थथे उखान छुनाः कनादिल। उखान मछुइंकं वयूकलं छुं नं स्यनामदी।

35 थुकथं अगमवक्तां थथे धकाः धयाथकूगु खेँ पूवन –

“जिं मनूतयूत उखान छुनाः
जक खेँ कने।
संसारयागु सृष्टि जूसांनिसें
सुचुकातःगु खेँ उला बी।”[◇]

नामायागु उखानयागु अर्थ

36 अले येशू मनूतयूत त्वःताः छेँ दुहां झाल। चेलातयसं वयाः वयूकःयात थथे धाल – “बुँइ हःगु नामायागु उखानयागु अर्थ कनादिसैँ।”

37 वयूकलं इमित धयादिल – “भिंगु पुसा हःम्ह मनूया काय् खः।

38 बुँ थ्व संसार खः। भिंगु पुसा परमेश्वरया राज्ययापि मनूत खः। अले नामायागु पुसा शैतानया मनूत खः।

39 नामायागु पुसा हः वःम्ह शत्रु शैतान खः। छव लयेगु ई परमेश्वरं न्याय याइगु ई खः। छव लझिपि ज्यामित स्वर्गदूत खः।

40 “गथे नामायात मुंकाः छवयकी न्याय याइबलय् नं अथे हे याइ।

41 अबलय् मनूया कायन् थः दूतयूत छवयाहइ। अले इमिसं वयूकःयागु राज्यय् च्वंपि पाप याःपि व याकूपि फुककसितं मुंकी।

42 अले इमित मि गालय् कुकी। अन इपि छव जक ख्वयाः वा न्ह्ययाच्वनी।

43 परमेश्वरं यःथें यानाजुइपि जक थः परमेश्वर बाःया राज्यय् सूर्य थें थिनाच्वनी। सुयाके न्हायपं दु वं न्यानाः का।”

थुनातःगु धन व मोतीयागु उखान

44 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छम्ह मनूखं बुँइ थुनातःगु धन लुइकल। वं उकियात हाकनं त्वपुल। अले व तसकं लयतायाः वनाः थःगु फुकक सर्बय मिया: व बुँ न्यात।”

45 “हाकनं स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – न्ह्याबलें भिंगु मोती जक माला जुइम्ह छम्ह बन्जाः दु।

46 वं तसकं मू वंगु मोती लुइवं थःके दुगु फुकक सर्बय मिया: व मोती न्यात।”

जा:यागु उखान

47 “स्वर्गयागु राज्य थथे चं – न्या लाइपि मनूतयसं समुद्रय् न्या लायेत जा: ह्वात। अले थुकी थीथी कथंयापि न्या लात।

48 जा: जायेवं इमिसं जा:यात समुद्र सिथय् साला काल। अले फ्यतुनाः इमिसं भिंपि न्या जुक्व थःपिनिगु थलय् तल। अले मभिंपि न्या जुक्व वांछ्वल।

49 परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् नं थथे हे जुइ। स्वर्गदूतयसं वयाः मभिंपि मनूतयत भिंपि मनूतपाखें छुतय् याइ।

50 अले मभिंपिं मनूतयत मि गालय् कुकीं। इपि अन ख्व जक ख्वयाः वा न्ह्याच्वनी।”

51 वय्कलं न्यनादिल – “थ्व खँ छिमिसं थुल ला?”

अले इमिसं “थुल” धकाः धाल।

52 वय्कलं हानं धयादिल – “व्यवस्था स्यनीपि व थुइकीपि शास्त्रीत स्वर्गयागु राज्यय् चेला जूक्ल धा:सा इपि छें थुवाः थें जुइ। छें थुवालं थःगु धुकुति न्हगु व पुलांगु न्ह्यागुं लिकाये फइ।”

नासरतय् येशूयात मययकूगु

मर्क ६:१-६; लूक ४:१६-३०

53 थथे उखान कनादी धुकाः येशू अनं झाल।

54 वय्कः थःगु हे शहरय् झाल। अन च्वंगु धर्मशास्त्र स्यनीगु छेंय् झायाः वय्कलं मनूतयत स्यनेके यानादिल। वय्कःयागु खें न्यनाः मनूतयसं छक्क जुयाः थथे धाल – “थवयाके थज्याःगु बुट्ठि व अजू चायापुगु ज्या यायेगु शक्ति गनं वल?

55 थव सिंकःमिया काय मखु ला? मरियम थवया मां मखु ला? याकूब, योसेफ, सिमोन व यह्दापि थवया किजापि मखु ला?

56 थवया केहेपि ला थन हे दु नि? थवं थव फुक्कं गनं सय्काः वल?”

57 थुकथं इमिसं वय्कःयात विश्वास मयात।

अले वय्कलं धयादिल – “अगमवत्तायात थःगु हे शहरय् व थःगु हे छेंय् मानय् याइ मखु, बस मेथाय् न्ह्याथासं मानय् याइ।”*

58 इमिसं विश्वास मयाःगुलि वय्कलं अन यक्व अजू चायापुगु चिं क्यना मटी।

14

बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायात स्याःगु

मર्क ६:१४-२९; लूक ९:७-९

- 1 थुबलय हे गालीलया जुजु हेरोदं येशूयागु खँ न्यना:
- 2 थः भारदातयत धाल – “थव मनू ला बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्ना हे जुइमाः। व सिना: हानं म्वानावःगु जुइमाः, उकिं ला वं ततःधंगु अजू चायापुगु ज्या याये फत।”
- 3 न्हापा हेरोदं थःकिजा फिलिप्या कला: हेरोदियासं याना: बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायात ज्वना: इयालखानाय् कुंगु खः।[◇]
- 4 छायधाःसा यूहन्नां वयात “थः किजाभैयात कला: तये मत्यः” धकाः धाःगु खः।[◇]
- 5 वं यूहन्नायात स्यायेगु नं मतिइ तःगु खः। अयनं मनू खना: ग्याना: वं अथे याये मफुत, छायधाःसा इमिसं यूहन्नायात अगमवत्ता धकाः मानय् यानातःगु खः।
- 6 हेरोदयागु बुदिया लसताय् हेरोदियासया म्ह्यायनं सकसिया न्ह्यःने तसकं बालाक प्याखं ल्हुयाक्यंगुलि हेरोद तसकं लयताल।
- 7 अले वं न्ह्यागु फवंसां बी धकाः पाफल।
- 8 व मचां थः मांम्हयसिनं स्यनातःथें धाल – “जितः आः हे बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्नायागु छ्यं भुइ तयाः बियादिसँ।”
- 9 थव न्यना: वं तसकं नुगः मछिंकल, अयनं न्ह्यागु फवंसां बी धकाः फुककसिगु न्ह्यःने पाफये धुंकुगुलि यूहन्नायागु छ्यं धयना: हजि धकाः उजं बिल।
- 10 अले वं सिपाइँत छवया: इयालखानाय् यूहन्नायागु छ्यं धेके बिल।
- 11 अले छ्यं भुइ तयाः व मचायात बी हल। मचां व थः मांयात बी यंकल।
- 12 अले यूहन्नाया चेलातयसं वयाः वयागु सीम्ह यंकाः थुनाबिल। अले इमिसं वनाः थव खँ येशूयात न्यंकल।

न्यादुः मनूतयत नकादीगु

मर्क ६:३०-४४; लूक ९:१०-१७; यूह ६:१-१५

- 13 थव न्यना: येशू नांचाय् च्वना: सुं मदुगु थासय् झाल। वयकः झाल धयागु खँ न्यना: मनूत शहरनिसें वयकःया ल्यूल्यू न्यासि वन।
- 14 नांचां क्वहां झाःबलय् ग्वा: ग्वा: मनूतयत खना: वयकःयात तसकं माया वन, अले उसाँय मदुपिन्त लायकादिल।

- 15 खिउँ खिउँ धा:बलय् चेलातयसं वयाः वयक्:यात धाल – “खिउँया वये धुंकल, थन छुं हे मदु। शुमित गामय् छवयादिसौँ। अले अन न्यानाः नइ।”
- 16 वयक्लं इमित धयादिल – “**“इमित छवये म्वाः, इमित छिमिसं हे नकि।”**
- 17 इमिसं धाल – “जिमिके ला न्यापा मरि व निम्ह न्या जक टु।”
- 18 वयक्लं धयादिल – “**छिमिके दुगु मरि व न्या जिथाय् हिं।”**
- 19 वयक्लं फुक्कसित रुयलय् फ्यतुकादिल। न्यापा मरि व निम्ह न्या कयाः स्वर्गय् थस्वयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियादिल। अले मरि कुचा थलाः वयक्लं चेलातयत् बियादिल। इमिसं मनूतयत् इनाबिल।
- 20 अले इमिसं यतले नल। इना: ल्यं दुगु झिंनिगः दाला जायक दु।
- 21 मस्त व मिसात ल्याः मतसे अन मिजंत जक हे न्यादुः ति दु।

येशू लखय् न्यासि झाःगु

मर्क ६:४५-५२; यह ६:१६-२१

- 22 येशूं चेलातयत् थः स्वयाः न्हापा हे नांचाय् च्वनाः समुद्र पारि वनेगु उजं बियादिल। अन लिपा मनूतयत् छेय् छवयादिल।
- 23 मनूतयत् छेय् छवयादी धुंका: वयक्: याकःचा पहाडय् प्रार्थना यायेत थाहां झाल। बहनी तकं वयक्: याकःचा हे च्वनादिल।
- 24 शुबलय् तक नांचा समुद्र सिथं यक्व हे तापाक्क थ्यने धुंकल। फय् अःखतं वयाच्वंगुलि लःद्रुम्बलं यानाः नांचा फातापुली थें च्वनाच्वन।
- 25 सुथ न्हापां हे वयक्: समुद्रय् न्यासि झायाः इमिथाय् थ्यंकः झाल।
- 26 वयक्:यात थथे समुद्रय् न्यासि झायाच्वंगु खनाः चेलात ग्यानाः “भूत भूत” धकाः चिल्लाय् दनाः हाल।
- 27 वयक्लं इमित धयादिल – “**साहस या, जि हे खः, ग्याये मतो।”**
- 28 अले पत्रुसं वयक्:यात धाल – “प्रभु धात्थें छि� हे खः धयागु जूसा जितः न समुद्रय् न्यासि वयेगु उजं बियादिसौँ।”
- 29 वयक्लं वयात “**वा**” धकाः धयादिल। पत्रुस नांचां कुहां वनाः वयक्:याथाय् वनेत लखं लखं न्यासि वन।
- 30 फय् वःगु खनाः व ग्यात, दुनी थें च्वंबलय् व चिल्लाय् दनाः हाल – “प्रभु, जितः बचय् यानादिसौँ।”
- 31 अले वयक्लं वयात ज्वनाः धयादिल – “**गव, छंगु विश्वास, छाय् संका यानागु?”**
- 32 वयक्:पिं निम्हं नांचाय् च्वने धुंका: फय् नं दित।

33 नांचाय् च्वंपि चेलातयसं वयकःया तुतिइ भवपुलाः धाल – “छि धात्थे परमेश्वरया काय् खः।”

34 पारिइ थ्यकाः इमिसं गनेसरेत धाःगु थासय् नांचा दिकल।

35 अन च्वंपि मनूतयसं वयकःयात महसीकाः जवंखवं च्वंगु गामय् थ्व खँ धायके छवत। अले मनूतयसं वयकःयाथाय् उसाँय् मदुपिन्त हल।

36 इमिसं वयकःयागु लंयागु च्वः जक थीत बिन्ति यात। थुकथं लं थ्यूपि फुककं लाया बन।

15

थितिकुतियागु खँ

मर्क ७:१-१३

1 छन्ह यस्शलेम सुं फरिसी व शास्त्रीतयसं वयाः येशूयात न्व्यसः यात –

2 “छिकपिनि चेलातयसं तापाःबाज्यापिनिगु थितिकुति छाय् मानय् मयाःगु? हानं ल्हाः मस्युसे नं नइगु?”

3 वयकलं इमित लिसः बियादिल – “छिमिसं जक छाय् परमेश्वरयागु खँ मन्यसे थःगु हे थितिकुति मानय् याना ज्युया?

4 परमेश्वरं धयादीगु दु – ‘थः मां बौयात हनाबना ति। मां बौयात म्हुतु वाइपिन्त स्यानाछ्व।’[◇]

5 छिमिसं धाःसा थथे धयाजुल – ‘सुनां थः मां बौयात बीमाःगु खँ परमेश्वरयात छाये धुन धकाः धाइ,

6 वं थः मां बौयात हनाबना तये म्वाः।’ थुकथं छिमिसं थःपिनिगु थितिकुति यानाः परमेश्वरयागु वचनयात ज्यालगय् मज्गु यानाब्यूगु दु।

7 अय् निपाः ख्वाःपाः दुपि, यशैयां छिमिगु खँय् थुकथं पायूलि जुइक हे धया थकल –

8 “‘थुमिसं म्हुतु ला

जितः तसकं हनाबना तइ।

नुगलं धाःसा

थुपि तसकं तापाना च्वनी।[◇]

9 थुमिसं थःपिन्तं दयक्गु थितिकुतियात

परमेश्वरयागु आज्ञा खः धका:

[◇] 15:4 १५:४ प्रस २०:१२; २१:१७; व्य ५:१६; लेवी २०:१

[◇] 15:8 १५:८ यशै २१:१३

मनूतयत् स्यना जुइ।
उकि थुमिसं जिगु सेवा याःसां
छप्ति ज्यालगय् मजू॥”

मनूतयत् अशद्गु याइगु खँ
मर्क ७:१४-२३

10 येशूं मनूतयत् सःताः धयादिल – “न्य॑ अले थुइकि।
11 म्हुतुं दुहां वरीगुलि मनूतयत् अशद्गु याइ मखु, बरु म्हुतुं पिहां वइगुलि इमित
अशद्गु याइ।”

12 अले चेलातयसं वयाः वयकःयात धाल – “थव खँ न्यनाः फरिसीत छिनाप
तंच्यक्ल धकाः छिं सिल लाद?”

13 वयक्लं धयादिल – “स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बाःन पिना मदीगु फुक्क
मायात लिनाछव्यादी।

14 इमित त्वःताछ्व। इपि कांपि लँजवाः खः। कांम्ह मनुखं कांम्ह मनूयात ल्हाः
ज्वनाः यंक्सा इपि निम्हं गालय लाइ।”[◇]

15 अले पन्हुसं धाल – “जिमित थव खँ थुइका बियादिसँ।”

16 वयक्लं धयादिल – “छिमिसं आः तकं थुइके मफुनि ला?

17 छिमिसं थुइके मफु ला? मनूतयसं म्हुतुं नःगु प्वाथय् वनी, अले हानं पिहां
तुं वइ।

18 मनूतयगु म्हुतुं पिहां वःगु खँ धाःसा इमिगु नुगलनिसें हे पिहां वइ। अले थुकि
यानाः हे इपि अशद्गु जुइ।

19 छाय्धाःसा मनूतयगु नुगलं हे थज्याःगु मभिंगु बिचाः पिहां वइ – स्यायेगु,
व्यभिचार यायेगु, खुइगु, मखुगु साक्षी बीगु, मेपिन्त मभिंकाः खँ ल्हायेगु।

20 मनूतयत् अशद्गु याइगु थुकि हे खः। ल्हाः मस्युसे नयेवं मनूत अशद्गु जुइ
मखु।”

छम्ह यहदीमखुम्ह मिसायागु विश्वास
मर्क ७:२४-३०

21 येशूं अनं टुरोस व सीदोनया थाय थासय झाल।
22 अन छम्ह कनानी मिसां वयाः वयकःयात थथे धाल – “प्रभु, दाऊदया काय,
जितः दया यानादिसँ। जिमि म्ह्याय्यात भूत दुबिनाः तसकं सास्ती जुयाच्वन।”

23 अयनं वयक्लं व मिसायात छसः हे नवाना मदी। अले चेलातयसं वयकःयात बिन्ति यात – “थव मिसा ल्यूल्यू वयाः हालाच्वन, वयात ‘हुँ’ धकाः धयादिसँ।”

24 वयक्लं धयादिल – “जितः ला झी इसाएलयापि तंपि फैचात मालेत जक छवयाहयादीगु खः।”

25 थव न्यनाः व मिसा वयकःयागु तुतिइ भवपुल। अले धाल – “प्रभु, जितः ग्वाहालि यानादिसँ।”

26 वयक्लं धयादिल – “न्हापां मस्तयत निं गाक्क नके ब्यु, छायधाःसा मस्तयसं नयाच्वंगु लाकाः खिचायात वान्छवया बी मज्यू।”

27 वं धाल – “खः प्रभु, अथेसा खिचां नं ला थः मालिकं नः बलय् वाःगु नयेखनी नि।”

28 अले वयक्लं वयात धयादिल – “केहें मयज्जु, छिगु विश्वास तसकं तःधं, छि मनं तु थें जुइमा।” उबलय् हे वया म्ह्याय् लन।

येशूं तःम्हयसित लायकादीगु

मर्क ७:३१-३७

29 येशू अनं गालील समुद्र सिथं सिथं झायाः पहाडय् च्वय् झायाः च्वनादिल।

30 अले मनूतयसं वयकःयाथाय् लंग्रा, कां, लाता, ल्हा:तुति संके मफुपि व अथे हे मेमेगु ल्वचं कःपित हल। वयक्लं इमित लायकादिल।

31 थथे लातातयसं नवाःगु, ल्हा:तुति मसंपि लाःगु, लंग्रात न्यासि वंगु, कांतयसं मिखां खंगु खनाः मनूत छक्क जुल। अले इमिसं इसाएलीतय् परमेश्वरयात तःधंकल।

येशूं प्यदुः मनूतयत नकादीगु

मर्क ८:१-१०

32 येशूं थः चेलातयत सःता: धयादिल – “थव मनूत खनाः जितः तसकं माया वन। थुपि जि नाप च्वनाच्वंगु स्वन्हु दये धुक्कल। नयेगु नं छु हे मदु। जि इमित मनकुसे लिछव्य मास्ति मवः, छायधाःसा भाःपी मफयाः थुपि लँय् हे मर्छी जुइ।”

33 चेलातयसं धाल – “थुलिमछिसित नकेत झीसं थज्याःगु सु मदुगु थासय् गन कया: हयेगु?”

34 अले वयक्लं न्यनादिल – “छिमिके ग्वःपाः मरि दु?”

इमिसं धाल – “न्हयणाः मरि व चिचिधिपि न्या भचा दु।”

35 अले वयक्लं फुक्कसितं बँय् फ्यतुकादिल।

36 अनंति वयूकलं न्हया पा मरि व न्या ल्हातय् क्या: परमेश्वरयात सुभाय् बियादिल। अले मरि कुचा थला: चेलातयत बियादिल। इमिसं मनूतयत इनाबिल।

37 अले इमिसं यतले नल। इनाः ल्यं दुगु न्हयग् दाला मुंकल।

38 मस्त व मिसात ल्या: मतसे अन नःपि मिजंत जक प्यटुः ति दु।

39 अले अन दुष्पि ग्वा: ग्वा: मनूतयत बिदा बिया: वयूकः नांचाय् च्वनाः मगादानया इलाकाय् झाल।

16

अजू चायापुगु चिं क्यनेगु इनाप

मर्क ८:११-१३; लूक १२:५४-५६

1 छन्हु सुं फरिसीत व शास्त्रीत येश्यात जाँचय् यायेत वल। अले इमिसं वयूकःयात परमेश्वरं छवयाहयादीगु खःसा छगू अजू चायापुगु चिं यानाः क्यनादिसँ धकाः धाल।[✳]

2 वयूकलं लिसः बियादिल – “निभा: बीबलय् आकाश ह्याउँसे च्वन कि छिमिसं ‘कन्हय दि बालाइ’ धकाः धाइ।

3 अथे हे सुथय् आकाश खिउँसे च्वन कि छिमिसं ‘ग्वःफ्य् वइ’ धकाः धाइ। छिमिसं आकाशयात स्वया: थौयागु दि गथे जुइ धकाः धायेफु धाःसा थ्व ईयागु चिं जक थुइका कायेमफु ला?

4 थौंकन्हय्यापि मनूत गुलि जक मभिना वःगु, अले परमेश्वरयात विश्वास यायेगु त्वःता हःगु। थज्याःपिन्सं अजू चायापुगु चिं स्वयेत धयाच्वन। अहं, छिमित अगामवक्ता योनां क्यना वंगु चिं सिबय् मेगु छुं हे चिं क्यनी मखु।” अले वयूकः अनं झाल।[✳]

फरिसी व सदुकीतयगु सोडा

मर्क ८:१४-२१

5 समुद्र पारिइ थ्यंकाः चेलातयसं मरि हये ल्वःमंकल।

6 येशू इमित धयादिल – “बालाक होश या, फरिसीत व सदुकीतयगु सोडापाखें बचय् ज्युआच्वै।”[✳]

7 अले इमिसं थःथवय् थथे खँ ल्हात – “झीसं मरि हये ल्वःमंगुलि वयूकलं थथे धयादीगु जुइ।”

[✳] **16:1** १६:१ मर्ती १२:३८; लूक ११:१६   [✳] **16:4** १६:४ मर्ती १२:३९; लूक ११:२१   [✳] **16:6** १६:६ लूक १२:१

8 थ्व सिया: वय्कलं इमित धयादिल – “छिपि छाय् मरि हये ल्वःमन धकाः हालाच्वनागु? छिमिगु विश्वास गन वन?

9 छिमिसं अज्ज ने मथूनि ला? न्यादुः मनूतयूत न्यापा मरि इनाः नकागु ल्वःमन ला? अले छिमिसं कुचाकाचा जक खःगः दालाय् मुंका?*

10 अले प्यदुः मनूतयूत न्हयपा: मरि इनाः नकागु ने ल्वःमन ला? उबलय् छिमिसं खःगः दालाय् मुंका?*

11 जिं मरियागु खँ धयाच्वनागु मखु, बस फरिसी व सदुकीतयगु सोडापाखे बचय् ज्युयाच्वँ धकाः धयागु खः। छिमिसं गथे मथूगु?”

12 अले तिनि इमिसं वय्कलं सोडापाखे बचय् ज्युयाच्वँ धयादीगु मखु, बस फरिसीत व सदुकीतयसं स्यनेकने याइगु खं बचय् ज्युयाच्वँ धयादीगु खः धकाः शुइकल।

पत्रुसं येश्यात महसीकूगु

मर्क ८:२७-३०; लूक ९:१८-१९

13 येशूं कैसरिया फिलिप्पी शहरया लिक्क थ्यंबलय् चेलातयूत थथे धकाः न्यनादिल – “मनूया काय्यात मनूतयसं सु धकाः धयाजुल?”

14 इमिसं लिसः बिल – “गुलिसिनं बप्तिस्मा बीम्ह यूहन्ना, गुलिसिनं एलिया, गुलिसिनं ला यर्मिया, अले गुलिसिनं मेम्ह हे अगमवक्ता जुइ धकाः धाइगु।”*

15 अले वय्कलं इमिके न्यनादिल – “छिमिसं जितः सु धकाः धयाच्वना लय्?”

16 सिमोन पत्रुसं लिसः बिल – “छि म्वाःम्ह परमेश्वरया काय्, मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः।”*

17 वय्कलं वयात धयादिल – “योनाया काय् सिमोन, छ धन्य खः, छाय्धाःसा छं थ्व खँ मनूतयपाखे सय्काः धाःगु मखु, बस स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बा:ने हे छन्त थ्व खँ धाय्कादीगु खः।

18 अथे जगुलि जिं छन्त धाये, छ धात्थें हे पत्रुस ल्वहं खः। जिं थ्व हे ल्वहॉत्य् थःगु मण्डली* दयके। अले शैतानं तकं थ्व मण्डलीयात बुके फइ मखु।

19 जिं छन्त स्वर्गया राज्ययागु ताचा बी। छं पृथ्वीइ पना तःगुयात स्वर्गय् नं पना तइ, अले छं पृथ्वीइ त्वःता तःगुयात स्वर्गय् नं त्वःता तइ।”*

* 16:9 १६:९ मर्ती १५:१७-२१

१४:१-२; मर्क ६:१४-१५; लूक ९:७-८
थुकियात ग्रीक भाषां एकलेसिया धाइ

* 16:10 १६:१० मर्ती १५:३४-३८

* 16:16 १६:१६ यह ६:८-९

* 16:19 १६:१९ मर्ती १८:१८; यह २०:२३

* 16:14 १६:१४ मर्ती

* 16:18 १६:१८ मण्डली

20 થુલિ ધ્યાદી ધૂંકા: વય્કલં ચેલાતયત વય્ક: હે મુન્તિ બીમ્હ ખ્રીષ્ટ ખ: ધ્યાગુ ખું સુયાતં કને મતે ધકા: ઉજં બિયાદિલ।

યેશુથ: સીગુ ખું કનાદીગુ
મર્ક ૮:૩૧-૩૨; લૂક ૯:૨૨

21 ઉબલય નિસે યેશુચેલાતયત ધ્વાશુદ્ધક ધ્યાદીગુ યાનાદિલ – “યસ્શલેમય વના: જિં થકાલિપિ, તઃધંપિ પુજાહારીત વ શાસ્ત્રીતયગુ લ્હાતં દુઃખકષ્ટ ફયે માનિ। લિપા ઇમિસં જિતઃ સ્યાનાછ્વિ। અલે સ્વન્હ લિપા જિ હાનં મ્વાના વયે।”

22 થવ ન્યના: પત્રુસં વય્કયાત છાખે યંકા: બ્વબિયા: થથે ધાલ – “પરમેશ્વરં થથે યાકાદી મખુ, પ્રભુ, થથે લા છિત: ગુબળોં હે જુઇ મખુ।”

23 વય્કલં લિફ: સ્વયા: પત્રુસયાત ધ્યાદિલ – “શૈતાન, છ જિથાય ચ્વને મતે। છં લા જિગુ જ્યા હે પનેત સ્વયાચ્વન। છં લા પરમેશ્વરયાગુ મખુ, બરુ મનૂતયગુ ખુંખું જક ધ્યાન બિયાચ્વન।”

ગથે યાના: યેશ્વ્યા ચેલા જુઇગુ
મર્ક ૮:૩૪-૩૫; લૂક ૯:૨૩-૨૭

24 અલે વય્કલં ચેલાતયત ધ્યાદિલ – “જિ નાપ વયેગુ જ્રસા છિપિ સુનાનં થગુ ખુંખું હે ચ્યાતા: તયે મતે। અલે થગુ ક્રૂસ થમ્હન્ હે કવબિયા સીત તકં લિમચ્યુસે જિગુ લ્યલ્યુ વા।”[◇]

25 થગુ પ્રાણ બચય યાયેત જક સ્વઝન્ મનૂનાશ જુયાવની। સુનાં જિગુ નિતિ થગુ પ્રાણ પાઇ વ બચય જુઇ।[◇]

26 સારા સંસાર હે લ્હાતય દયા: નં વ મનૂ સિનાવન ધાસા વયાત છુ દિ? વં હાનં થગુ પ્રાણ છુકિ લિફયાના કાઇ?

27 આ: યાકનં હે પરમેશ્વરં મનૂયા કાયધાત ઝાઝા: ધાય્ક સ્વર્ગદૂત નાપ છવયાહ્યાદી। અલે વય્કલં છમ્હ છમ્હ મનૂયાત ઇમિગુ જ્યા સ્વયા: સિરપા: બિયાદી।[◇]

28 જિં છિમિત ખગુ ખું ધાયે – થન દનાચ્વંપિ મધ્યે ગુલિખ્યમનૂત મનૂયા કાય જુજ જુયા: થગુ રાજ્યયવગુ મખંતલે લા સી તકં મખુનિ।”

[◇] 16:24 ૧૬:૨૪ મતી ૧૦:૩૮; લૂક ૧૪:૨૭   [◇] 16:25 ૧૬:૨૫ મતી ૧૦:૩૯; લૂક ૧૭:૩૩; ય્ખ ૧૧:૨૫

[◇] 16:27 ૧૬:૨૭ મતી ૨૫:૩૯; ભજ ૬૨:૧૧; રોમ ૨:૫

17

યેશ્વાયાગુ સ્પષ્ટ દ્વારા

મર્ક ૧૦:૨-૩; લૂક ૧૦:૨૮-૩૬

૧ ખુન્હ લિપા યેશ્વ પત્રસ, યાકૂબ વ યાકૂબયા કિજા યુહન્નાયાત બ્વના: તજજા:ગુ પર્વતય ઝાલ।

૨ ઇમિસં સ્વસ્વં હે વયક્તયાગુ સ્પષ્ટ હિલા વન। વયક્તયાગુ ખ્વા: નિભા: થેં થિનાવલ, અલે વસ: નં જા: થેં ત્વિસે ચ્વના વલ।

૩ ઇમિસં મોશા વ એલિયા વયા: વયક્ત: નાપ ખું લ્હાનાચ્વંગુ ખન।

૪ અલે પત્રસ વયક્તયાત ધાલ – “પ્રભુ, ઝીપિં થન હે ચ્વને દત ધા:સા ગુલિ બાંલાઇ। છિં ધયાદીસા જિં છિગુ નિંતિ, મોશાયાગુ નિંતિ વ એલિયાયાગુ નિંતિ સ્વંગુ બલચા દયકાબી।”

૫ પત્રસ થથે ધયાચ્વંબલય તસકં થીગુ સુપાઁય વયા: ઇમિત ત્વપુલ। અલે સુપાઁય દુને થથે ધયાહ:ગુ સ: તાયે દત – “થ્વ જિ યઃમ્હ કાય્ખ:। થ્વ લિસે જિ તસકં લયતાયાગુ દુ। થં ધા:ગુ ખું ન્યાં।”^{◇◇}

૬ થ્વ સ: ન્યાના: ચેલાત તસકં ગ્યાના: બંધું ભવસ્ય વન।

૭ અલે વયક્તલં વયા: ઇમિત થિયા: ધયાદિલ – “દું, ગ્યાયે મતે।”

૮ અલે ઇમિસં થસ્વત, અન વયક્ત: સિબય મેપિ સું હે મદુ।

૯ પર્વતં કવહાં ઝાયા ચ્વંબલય વયક્તલં ઇમિત ધયાદિલ – “મન્યા કાય્સિના: મ્વાના મવતલે છિમિસં થ્વ ખું સુયાતં કને મતે।”

૧૦ ચેલાતયસં વયક્તયાકે ન્યન – “શાસ્ત્રીતયસં ન્હાપાલાક એલિયા હે વયેમા: ધકા: છાય્ધયાચ્વંગુ?”[◇]

૧૧ વયક્તલં ધયાદિલ – “ખ: , એલિયા નિં ન્હાપાલાક વયા: ફુકં મિલયાઇ।

૧૨ જિં છિમિત ધાયે – એલિયા લા વયે ધુંકલ। ઇમિસં વયાત મહમસીલ। ઇમિસં વયાત યઃથેં યાત। મન્યા કાય્યાત નં ઇમિસં અથે હે યાના: દુઃખકષ્ટ બી।”[◇]

૧૩ અલે તિનિ ઇમિસં વયક્તલં બપ્તિસ્મા બીમ્હ યુહન્નાયાગુ ખું ધયાદીગુ ખ: ધકા: થુડ્ઝકલ।

ભૂત દુબ્યોમ્હ મચાયાત લાય્કાદીગુ

મર્ક ૧૦:૧૪-૨૧; લૂક ૭:૩૭-૪૩

[◇] **17:5** ૧૭:૫ ઉત ૨૨:૩; બ્ય ૧૮:૧૫; ભજ ૨૦:૭; યસૌ ૪૨:૧; મતી ૩:૧૭; ૧૨:૧૮; મર્ક ૧:૧૧; લૂક ૩:૨૨

[◇] **17:5** ૧૭:૧-૫ ૨ પત્ર ૧૦:૧૭-૧૮   [◇] **17:10** ૧૭:૧૦ મલા ૪:૫   [◇] **17:12** ૧૭:૧૨ મતી ૧૧:૧૪

14 વય્ક્ર:પિ મનૂત દુથાય ઝા:બલય છમ્હ મનૂ વયા: વય્ક્ર:યા તુતિઝ ભવપુલા: થથે ધાલ –

15 “પ્રભુ, જિમિ કાયયાત દયા યાનાદિસેં। વયાત તિલ્વય વયા: તસકે સાસ્તી જુયાચ્વન। ઝા:ઝા: પતિ વ લખય લા:સાં મિલ લા:સાં ગ્વારાતૂ વનીગુ।

16 ઉકિ જિ વયાત છિકપિનિ ચેલાતયથાય હયા। ઇમિસં વયાત લાય્કાબી મફુ!”

17 વય્ક્રલં ધ્યાદિલ – “છિમિસં ગથે જક વિશ્વાસ યાયે મફુગુ? જિ છિપિનાપ ગ્વાન્નુ હે ચ્વનીતિનિ ધકા:? જિં છિમિત ગુલિ જક સહ યાનાચ્વનેગુ? મચાયાત થન હાજિ!”

18 અલે વય્ક્રલં ભૂતઆત્માયાત હકકા: પિતિનાછ્વયાદિલ। અબલય હે વ મચા લન।

19 લિપા ચેલાતયસં સું મટુબલય વયા: વય્ક્ર:યાકે થથે ધકા: ન્યન – “જિમિસં ભૂતઆત્માયાત છાય પિતિનાછ્વયે મફુગુ?”

20 વય્ક્રલં ધ્યાદિલ – “છિમિસં ક્વાતુક વિશ્વાસ યાયે મફુગુલિ અથે યાયે મફુગુ ખઃ। જિં ધાત્યેં ધાયે – છિમિકે તૂ છાગ: ગ્વાછિ જક વિશ્વાસ દસાં છિમિસં થ્વ પહાડયાત ‘થન ચિલા હું’ ધા:સા ચિલાવની। છિમિસં યાયે મફુગુ છું નં દઇ મખુ।”

21 થજ્યા:ગુ જ્યા અપસં મચ્વંક વ પ્રાર્થના મયાયકં યાયે ફિ મખુ।”

હાનં થ: સીણ ખું કનાદીગુ

મર્ક ૧:૩૦-૩૨; લૂક ૧:૪૩-૪૫

22 ગાલીલય ચ્વનાદીબલય વયકલં ચેલાતયાત ધ્યાદિલ – “મનૂયા કાયયાત જ્વના: મનૂયાણુ લહાતયલ:લહાણુ ઈ વિના।

23 ઇમિસં વયાત સ્યાઇ, અલે સ્વન્ન દયકા: હાનં મ્વાના વિના।” થવ ન્યના: ઇમિસં તસકે નુગા: મછિંકલ।

યેશું દેગ:યાગુ કર પુલાદીગુ

24 યેશુ વ વય્ક્ર:યા ચેલાત કફરન્હમય ઝા:બલય દેગ:યાગુ કર કાઇમ્હ મનુખં વયા: પન્નુસયાત થથે ધાલ – “છિમિ ગુસં દેગ:યાગુ કર પુલાદી લા કિ દી મખુ?”

25 પન્નુસં લિસ: બિલ – “પુલાદી।”

◇ 17:20 ૧૭:૨૦ મતી ૨૧:૨૧; મર્ક ૧૧:૨૩; ૧ કોર ૧૩:૨ ◇ 17:24 ૧૭:૨૪ પ્રસ ૩૦:૧૩; ૩૮:૨૬

पत्रुस छेंग् दुहां वयेवं वयक्लं वयात धयादिल – “सिमोन, छंगु छु बिचाः दु? थ्व पृथ्वीइ जुजुपिन्सं सुयाके कर व भंसाः काइ? थः काय्पिन्के काइ ला कि मेपिन्के काइ?”

26 “मेपिन्के” धकाः पत्रुसं लिसः बिल।

अले वयक्लं धयादिल – “अय्सा काय्पिन्सं म्वाः का मखु ला?

27 अय्जूसा झीसं थुमित तं पिकायके मज्यू उकिं समुद्र्य वनाः बल्ढी ति। दकलय् न्हापां व्यंग्म न्यायात सालाः का। वयागु म्हुतुइ छंगु व जिगु देगःयागु कर पुलेत गाक्क धिबा दइ। अले उकिं हे कर पुलाब्यु।”

18

दकलय् तःधंग्म सु?

मर्क ९:३३-३५; लूक ९:४६-४८

1 अबलय् हे चेलातयसं वयाः येश्याके न्यन – “स्वर्गयागु राज्यय् दकलय् तःधंग्म सु खः?”[◇]

2 वयक्लं छम्ह मचायात सःताः इमिगु दथुइ थनाः

3 धयादिल – “जिं छिमित धात्यें धाये – छिमिसं थःगु बिचाः व बानी त्वःताः मस्त थें मजुल धाःसा छिमित स्वर्गयागु राज्यय् दुकाइ मखु।[◇]

4 उकिं थ्व मचा थें क्वमिलु जुझम्ह मन् हे स्वर्गयागु राज्यय् दकलय् तःधंग्म जुइ।

5 “सुनां जिगु नामय् थज्याःम्ह मचायात दुकाइ, वं जितः हे दुकाःगु ति ग्यनी।”

पापय् लाकीगु खँ

मर्क ९:४२-४५; लूक १७:१-२

6 “सुनानं जितः विश्वास याइम्ह चिधंग्म छम्ह मनूयात पापय् लाकेत स्वल धाःसा वयात गःपतय् ल्वहंघः घाकाः समुद्र्य क्वफायेगु हे बांलाइ।

7 “थ्व गुलि दुःखयागु खँ खः – संसारय् मनत्यत स्यंकीगु खँ नं दु। थज्याःगु खँ दया हे च्वनी। अथेसां थथे स्यंकेत स्वइम्ह मनूयात धिक्कार दु।”

8 “ल्हाः अथवा तुति छन्त पापय् लाकी धाःसा उकियात पाला छ्व। ल्हाःतुति निपां दयकाः गुबलें मसीगु मिइ लायेगु स्वयाः ला ल्हाःतुति मदयक्म्वानाच्वनेगु हे शिं।[◇]

[◇] 18:1 १८:१ लूक २२:२४   [◇] 18:3 १८:३ मर्क १०:१५; लूक १८:१७   [◇] 18:8 १८:८ मर्ती ९:३०

9 अथे हे मिखां छन्त पापय् लाकी धा:सा उकियात लिकयाः वान्छव्या ब्यु।
मिखा निगलं दयकाः नरकयागु मिइ वांछव्यका च्वनेगु स्वयाः ला कां जुयाः
म्वानाच्वनेगु हे भिं।”[◇]

तंम्ह फैचायागु उखान
लूक १५:४-७

10 “उकि जिमि मस्त सुं छम्हयसित नं क्वह्यंके मते, छायधाःसा जिं छिमित
धयाच्वना – मस्तयत् सुसा:कुसाः याइपि स्वर्गदूत स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बाःयागु
न्ह्यने हे दु।

11 अथे जूगुलि हे मनूया काय् तनाच्वंपिन्त बचय् यायेत वःगु खः।[◇]

12 “छम्ह मनूया सछि फैचा दु। छम्ह जक फैचा तंसां वं गुइगुम्ह फैचात त्वःताः
तंम्ह फैचायात मा: मवनी ला?

13 जिं छिमित खःगु खँ धाये – तंम्ह फैचा लुइवं मतंपि गुइगुम्ह फैचा स्वयाः नं
तंम्ह फैचा खनाः व तसकं लयताइ।

14 अथे हे स्वर्गय् च्वनादीम्ह छिमि बाःयात नं थ्व मस्त सुं छम्ह हे नं तनिगु
मयः।

पाप यानाच्वंम्ह विश्वासी
लूक १७:३-४

15 “छिमि दाजुकिजा सुनानं छन्त मभिंका जुल धा:सा याकःचा हे वनाः वयागु
टुंबिटुं क्यनाब्यु। वं छंगु खँ न्यन धा:सा छिपि हानं मिलय् जुइ फइ।[◇]

16 वं छंगु खँ मन्यन धा:सा मेपि छम्ह निम्हयसित नं ब्वनाः हुँ। व्यवस्थाय् च्वया
तः थें निम्ह स्वम्हयसिनं साक्षी बिल धा:सा छं वयात ब्यूगु द्रूपं ठीक ठहरय् जुइ।[◇]

17 इमिसं धा:गु खँ नं वं मन्यन धा:सा छिमिसं वयात यहदीमखुम्ह व कर काइम्ह मनू थें
तायकि।

18 “जिं छिमित खःगु खँ धाये – छिमिसं पृथ्वीइ पना तःगुयात स्वर्गय् नं पना
तइ। अले छिमिसं पृथ्वीइ त्वःता तःगुयात स्वर्गय् नं त्वःता तइ।[◇]

19 “जिं छिमित हानं धाये – थ्व पृथ्वीइ छिपि सुं निम्हयसिनं छगू हे मनं छुं
फवन धा:सा स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बाःनं व छिमित बियादी।

[◇] 18:9 १८:९ मर्ती ५:२९

[◇] 18:11 १८:११ लूक ११:१०

[◇] 18:15 १८:१५ लूक १७:३

[◇] 18:16 १८:१६ व्य ११:१५

[◇] 18:18 १८:१८ मर्ती १६:१९; यह २०:२३

20 गन जिगु नामय् निम्ह स्वम्ह मनू मुनी, अन जि इपि नाप दह।”

क्षमा मयाइम्ह च्यःयागु उखान
लूक १७:४

21 छन्हु पत्रुसं येश्याके थथे धकाः न्यन – “प्रभु, दाजुकिजां पाप याःगु ग्वःकः
तक क्षमा बीगु? न्हयकः तक ला?”

22 वयक्लं लिसः बियादिल – “न्हयकः तक जक मखु। थव स्वयाः न्हयेदुगं
अप्वः न्हयकः तक बीमाः। ◊

23 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छकः छम्ह जुजुं थः च्यःतयके इमिगु ल्याःचाः
कायेगु व्वःछिता।

24 वं अथे ल्याःचाः काय् त्यंबलय् वयाथाय् झिटुः दां त्याये कयातःम्ह छम्ह
च्यःयात हल।

25 व च्यःयाके त्यासा पुलेत धिबा मदुगुलि जुजुं वयात थः कलाः, काय्-ह्यायपि,
दुगु सर्बय व थःत तकं मियाःसां त्यासा पुले हजि धकाः उजं बिल।

26 “अले व च्यःनं जुज्यागु तुति ज्वनाः धाल – ‘महाराज, जितः छन्हु निन्हु
दया यानादिसँ। जिं फुक्कं धिबा पुलाबी।’

27 जुज्यात व मनू खनाः दया वनाः वं वयागु त्यासा फुक्कं माफ यानाबिल।”

28 “अन वनाः वं थःनाप हे ज्या याइम्ह छम्ह च्यःयात नापलात। व च्यःनं वयाके
सःबस त्याये कयातःगु जुयाच्वन। वं वयात खनेवं गःतां ज्वनाः – ‘का, आः थर्थे हे
जिगु धिबा पु’ धकाः धाल।

29 “वया पासाह्यसिनं वयागु तुति ज्वनाः धाल – ‘छन्हु निन्हु पिया ब्यु। जिं
छंगु धिबा फुक्कं पुलाबी।’

30 व मानय् मजू। अले धिबा मपुतले वयात इयालखानाय् तयाबिल।

31 “थव खनाः वनापं ज्या याइपि च्यःतयसं तसकं नुगलय् स्याकल। अले इमिसं
वयाः जुज्यात फुक्कं खॅ न्यंकल।

32 जुजुं वयात सःताः धाल – ‘अय् दुष्ट मनू, छं बिन्ति याःगुलि जिं छंगु त्यासा
फुक्कं माफ यानाबिया।

33 जिं छन्त दया याना थें छं नं थःनापं ज्या याइम्ह च्यःयात दया याये म्वाः ला?’

34 जुजुं तसकं तम्वयाः फुक्कं धिबा मपुतले वयात इयालखानाय् कुना तयेगु
उजं बिल।”

35 “छिमिसं नं थः दाजुकिजापिन्त दुनुगलंनिसें क्षमा याना मबिल धाःसा स्वर्गय् च्वनादीम्ह जिमि बाःनं नं छिमित अथे हे यानादी।”

19

पारपाचुकेगु खँ

मर्क १०:१-१२; लूक १६:१८

1 थुलि धयादी धुंकाः वयकः गालीलं यर्दन खुसि पारिइ यहदियाय् झाल।

2 अन नं ग्वाः ग्वाः मनूत वयकःया ल्यूल्यू वल। अले वयक्कलं म्हंमफुपिन्त लायकादिल।

3 सुं फरिसीत वयाः वयकःयात जाँच्य् यायेत थथे धकाः न्यन — “मनूतयसं छुं जुया: थः कलाःयात त्वःते माल धाःसा त्वःते ज्यू ला किं मज्यु?”

4 वयक्कलं लिसः बियादिल — “छिमिसं धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु ब्वनागु मदु ला? ‘सृष्टि यानादीबलय् हे परमेश्वरं इमित मिजं मिसा यानाः दय्कादीगु खः’[◇]—

5 अय्जूलि मनूत थः मां बौयात त्वःताः कलाःनापं च्वंवनी। अले इपि निम्हं छम्ह हे जुइ[◇]

6 उकिं आः इपि निम्ह मखु, छम्ह हे जुइ धुंकल। परमेश्वरं ह्वनादीपिन्त मनूतयसं फाये मज्यु!”

7 फरिसीतयसं हानं न्यन — “अय्जूसा मोशां पारपाचुके यायेत भ्वं च्वयाः जक यायेमा: धकाः छाय् धयाथकूगु लय्?”[◇]

8 वयक्कलं लिसः बियादिल — “छिमिगु नुगः छाःगुलि हे मोशां अथे पारपाचुकूसां ज्यू धकाः धयाथकूगु खः। सृष्टि याःबलय् निसें हे थथे ज्यू गु मखु।

9 जिं छिमित धाये — सुनानं छुं खँ मदयक थः कलाःयात त्वःताः मेम्ह कलाः हःसा वं व्यभिचार याःगु जुइ। अथे हे त्वःतातःम्ह मिसायात हःम्ह मिजंनं व्यभिचार याःगु जुइ!”[◇]

10 अले चेलातयसं वयकःयात धाल — “निम्हतिपूयागु स्वापु थज्याःगु हे खः धयागु ज्सा ब्याहा मयायेगु हे बांला:।”

11 वयक्कलं इमित धयादिल — “फुक्कसिनं थथे याये फइ मखु, परमेश्वरं हे यानादिल धाःसा जक याये फइ।

[◇] 19:4 १९:४ उत ११:२७; ५:२   [◇] 19:5 १९:५ उत २१:२४   [◇] 19:7 १९:७ व्य २४:१-४; मत्ती ५:३१

[◇] 19:9 १९:९ मत्ती ५:३२; १ कोर ७:१०-११

12 मनूतयसं व्याहा मयाइगु तःतामछि कारण दु। गुम्हं ला बूसानिसें हे नपुंसक जुइ, गुम्हयसित ला मनूतयसं हे अथे यानाबी। अले गुम्हं ला स्वर्गयागु राज्ययागु निंति व्याहा मयाइपि नं दु। थ्रूहयसिनं थव खँ न्यना का।”

मस्तयत् आशिष बियादीगु

मर्क १०:१३-१६; लूक १८:१५-१७

13 येशू आशिष बियाः प्रार्थना यानादी धकाः मनूतयसं थः मस्तयत् वयूकः याथाय् ब्वना हल। चेलातयसं धा:सा इमित हक्काः छवल।

14 वयूकलं धयादिल – “मस्तयत् पने मतो। इमित जिथाय् छवया हजि, छायधा:सा स्वर्गयागु राज्य थज्याः पिनिगु हे खः।”

15 अले मस्तयत् आशिष बियाः वयूकः अनं झाल।

तःमिम्ह ल्यायस्म मनू

मर्क १०:१७-२१; लूक १८:१८-३०

16 छन्हु छम्ह मनुखं येशूयाथाय् बयाः धाल – “गुरुजु, भिंगु छु ज्या या:सा जितः अनन्त जीवन दइ?”

17 वयूकलं लिसः बियादिल – “छिं जिके छाय् भिंगु खँ न्यं वयाच्वना? भिंम्ह ला परमेश्वर जक हे दु। अनन्त जीवन दय्केत छिं आज्ञा मानय् यायेमा:।”

18 “जिं छु आज्ञा मानय् याये माल?” धकाः वं न्यन।

अले वयूकलं लिसः बियादिल – “मनू स्याये मते, व्यभिचार याये मते, खुइ मते, मखुगु साक्षी बी मते, *

19 थः मां बौयात हनाबना ति, थः जःलाखःलायात थःत थें माया या।”*

20 अले वं धाल – “थव फुक्कं ला जिं मानय् यानाच्वनागु हे दु। जिं आः हानं मेगु छु याये मानि?”

21 अले वयूकलं धयादिल – “सिद्धु जुइगु खःसा वनाः थःके तुगु फुक्कं मिया: नये मखुंपिन्त इनाब्यु। अले छन्त स्वर्गय् धनसम्पत्ति दइ। थुलि याये धुक्काः जिनापं वा।”

22 थव खँ न्यनाः व ल्यायस्म मनू ख्वाः खिउँसे च्वंकाः वन, छायधा:सा व तसकं तःमिम्ह खः।

23 लिपा वयूकलं चेलातयत् धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – तःमिपि मनू स्वर्गयागु राज्यय् दुहां बनेत तसकं थाकुइ।

* 19:18 १९:१८ प्रस २०:१३-१६; व्य ५:१७-२०

* 19:19 १९:१९ प्रस २०:१२; व्य ५:१६; लेवी १९:१८

24 जिं छिमित हानं धाये – मुलयागु कँय् प्वालय् ऊँट दुहां वने अःपुया च्वनी तर तःमिपि मनूत परमेश्वरयागु राज्यय् दुहां वनेत थाकुया च्वनी।”

25 थव खँ न्यनाः चेलातयसं अजू चायाः न्यन – “अयस्सा सुनां जक उद्धार काये फइ?”

26 इमिगु ख्वालय् स्वयाः वय्कलं धयादिल – “मनूतयपाखें थथे जुइ फइ मखु, अयनं परमेश्वरं याये मफुगु छु नं मदु।”

27 अले पत्रुसं धाल – “स्वयादिसँ, जिमिसं दुगु फुक्क त्वःताः छिगु ल्यूल्यू वयाच्वना। जिमित छु दइ लय?”

28 वय्कलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खँ धाये – मनूया काय् वयाः झःझः धायक जुजु जुइबलय् जिनापं जुयाच्वंपि छिपि नं झिंनिगू सिंहासनय् च्वने दइ। अले इसाएलीया झिंनिगू कुलयागु न्याय याइ।”[◇]

29 जिगु निति छेँबु, दाजुकिजा, ततोकेहें, मांबौ, कायम्हाय् त्वःतावःपिन्त व स्वयाः अप्वः दइ। अले अनन्त जीवन नं दइ।

30 तर न्हापा लाःपिं अप्वः यानाः लिपालाइ, अले लिपा लाःपिं न्हापा लाइ।”[◇]

20

दाखक्यबय् ज्या याइपिनिगु उखान

1 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छन्हु छम्ह मनूसुथ न्हापां थःगु दाखक्यबय् ज्या याकेत ज्यामि मा: वन।

2 छगू दिनार ज्यालाबी धकाः वं ज्यामितयत ज्या याके छ्वल।

3 “नौ बजे ति व हानं बजारय् वंबलय् वं ज्या मलयाः अर्थे दनाच्वंपि मनूतयत खन।

4 अले वं इमित धाल – ‘छिपि नं जिगु दाखक्यबय् ज्या या: हुँ। जिं छिमित गाकक ज्यालाबी।’

5 अले इपि ज्या या: वन।

“अर्थे हे बाह बजे, तीन बजे ति नं व क्यब थुवालं मेपि मनूतयत ज्या याकेत हल।

6 हानं पाँच बजेपाखे बजारय् वंबलय् ज्या मलयाः अर्थे दनाच्वंपि मनूतयत खन। अले वं इमित धाल – ‘छिपि थथे न्हिच्छि ज्या मदयक थन छाय् दनाच्वनागु?’

7 “इमिसं लिसः बिल – ‘जिमित सुनानं ज्या मब्यू।’

“ ‘अयस्सा, छिपि नं जिगु दाखक्यबय् ज्या या: हुँ धकाः वं इमित धाल।

8 “बहनी जुइका: दाखक्यबया थुवालं ज्यामि नायःयात धाल – ‘ज्यामितयूत सःता: दकलय् लिपा वःपिनिसे छसिकथं ज्याला ब्यु।’”[◇]

9 पॉँच बजे ज्यायावःपिं ज्यामित फुक्कसितं छगू छगू दिनार ज्याला बियाछ्वल।

10 दकलय् न्हापालाक ज्या या: वःपिन्स इमित अप्वः ज्यालाबी धका: मतिइ तःगु खः। अयनं इमित नं उलि हे तुं ज्याला बिल।

11 ज्याला कया: इपि क्यबया थुवा:याथाय् वना: हा: वन।

12 ‘घौछि जक ज्या या:पि, थुमित नं, अले न्हिच्छि निभालय् क्वयक ज्या यानापि, जिमित नं उलि हे ज्याला बियादिल’ धका: इमिसं दाखक्यबया थुवा:यात धाल।

13 “अले वं इमित धाल – ‘जिं छिमित अन्याय यानागु मदु। न्हिच्छियागु ज्याला दःसा गा: धका: छिमिसं हे ज्या या: वयागु मखु ला?’

14 छिपि थःगु ज्याला कया: हुँ। लिपा ज्या या:वःपिन्त नं जि उलि हे बी मास्ति वल।

15 जिं थःगु धिबा थः यःम्हयसित बी मदुला? जिं बिल धका: छिमि तं पिहां वः ला कि?’”

16 अले येशू धयादिल – “थुकथं न्हापा लाःपि लिपालाइ, लिपा लाःपि न्हापा लाइ।”[◇]

येशू थः सीगु खुँ स्वकः खुसि कनादीगु

मर्क १०:३२-३४; लूक १८:३१-३४

17 यस्शलेमपाखे झाया च्वंबलय् येशू झिनिम्ह चेलातयूत छखे ब्वना यंका: धयादिल।

18 “न्यैं, झीपि यस्शलेमय् वनाच्वनागु दु। अन मनूया काय्यात ज्वना: तःधंपि पुजाहारीत व शास्त्रीतयू ल्हातय् लःल्हानाबी। इमिसं वयात स्याये हे माः धका: धाइ।

19 अले वयात यहदीमखुपिनिगु ल्हातय् लःल्हानाबी। इमिसं वयात गिजय् याइ, कोरां दाइ, अले क्रूसय् यख्खाया: स्याइ। स्वन्हु दयका: व हानं म्वाना वइ।”

जब्दिया कलातं येश्यात बिन्ति याःगु

मर्क १०:३५-४५; लूक २२:२४-२७

20 अबलय् हे जब्दिया कलाः थः निम्ह काय्यपिन्त ब्वना: येश्याथाय् वया: वयकःयागु पालिइ भवपुया: छुँ खुँ फ्वन।

[◇] 20:8 २०:८ लेवी १९:१३; व्य २४:१५

[◇] 20:16 २०:१६ मर्ती १९:३०; मर्क १०:३१; लूक १३:३०

21 વય્કલં ન્યનાદિલ – “છન્ત છુ માલ?”

વ મિસાં ધાલ – “છિ જુજુ જુયાદીબલય્ જિમિ થ્વ નિમ્હ કાય્પિં છિગુ જવંખવં ચ્વનેદ્યેમા ||”

22 વય્કલં વયા કાય્પિન્ત ધયાદિલ, “છિમિસં છુ ફવનાચ્વના ધયાગુ થઃપિન્સં હે મસ્યુ। છુ જિં ત્વનેત્યનાગુ દુઃખયાગુ ખ્વલાં છિમિસં ત્વને ફુ લા?”

ઇમિસં “ફુ” ધકા: લિસ: બિલ।

23 વય્કલં ધયાદિલ – “ત્વનેત લા છિમિસં નં જિં થેં ત્વની। અયન્ જિકે સુયાત નં જિગુ જવંખવં તયેગુ હક મદુ। સુયાત સુયાત તયેગુ ધકા: લા જિમિ બાનં ક્વ: છિના તયાદી ધુંકલા!”

24 થ્વ ખું ન્યના: મેપિ દ્વિમ્હ ચેલાત ઇપિ નિમ્હ દાજુકિજા લિસે તંમ્વલ।

25 અલે વય્કલં ઇમિત થઃથાય્ સ:તા: ધયાદિલ – “છિમિસં સિ હે સ્યૂ નિ – થ્વ સંસારય્ શાસન યાઇપિન્સં મનૂતયત લહાતય્ કાઇ। અલે ઇમિ નાય:તયસં ઇમિત થઃથેં યાના તદ્દી।

26 છિમિગુ દથૃડ ધા:સા થથે જુડુ મખુ। સુનાં તઃધં જુડુ માસ્તિ વયકી વ છિપિ સકસિયાં ચ્યા: જુઝમા: | □□

27 અથે હે સુયાં ન્હાપાલાકે માસ્તિ વ:સા વ લા છિમિ ફુક્કસિયાં દાસ જુઝમા: |

28 મનૂણા કાય્યં સેવા યાકેત મખુ, બસ સેવા યાયેત વ યક્વસિત મુક્તિ બીત વ સીત વ:ગુ ખ: |”

નિમ્હ કાંપિન્ત લાય્કાદીગુ

મર્ક ૧૦:૪૬-૫; લૂક ૧૮:૩૫-૪૩

29 વય્ક:પિ યરીહોં ઝા:બલય્ યક્વ હે મનૂત વયક:યા લ્યુલ્યુ વન।

30 લય્ ચ્વનાચ્વંપિ નિમ્હ કાંતયસં યેશુ ઝાયાચ્વંગુ દુ ધકા: ન્યના: થથે ધકા: હાલા હલ – “દાઊદયા કાય્ પ્રભુ, જિમિત દયા યાનાદિસું।”

31 મનૂતયસં ઇમિત હાલે મતે ધકા: બ્વ:બિલ।

અયન્ ઇપિ ઝન જક તસકં હાલા હલ – “દાઊદયા કાય્ પ્રભુ, જિમિત દયા યાનાદિસું।”

32 વય્કલં દિના: ઇમિત સ:તા: ન્યનાદિલ – “જિં છિમિત છુ યાયે માલ?”

33 અલે ઇમિસં ધાલ – “પ્રભુ, જિમિગુ મિખા ચાય્કાદિસું।”

34 માયા વના: વય્કલં ઇમિગુ મિખાય્ થિયાદિલ। થીકથં હે ઇમિસં મિખાં ખન।
અલે ઇપિં વય્ક: નાપ વન।

21

યેશૂ યસ્શલેમય ઝા:ગુ

મર્ક ૧૧:૧-૧૧; લૂક ૧૯:૨૮-૪૦; યુહ ૧૨:૧૨-૧૯

1 વય્ક:પિ યસ્શલેમયા સતીક લા:ગુ જૈતૂન ડાંડાયાગુ બેથફાગે ધા:ગુ થાસય્
થયંક: ઝા:બલય યેશૂ નિમ્હ ચેલાયાત થથે ધયા: છવયાદિલ –

2 “છિપિ ન્હા:નેસં ચ્વંગ ગામય હું। અન છમ્હ ગધાયાત વયા મચાનાપં ચિનાત:ગુ
દઃ। ઇમિત ફયના: થન હજિ।

3 છિમિત સુનાન છું ધાલ ધા:સા છિમિસં – ‘પ્રભુયાત માલા ચ્વન’ ધકા: ધા।
અલે ઇમિસં બિયા હિં।”

4 અગમવક્તાં ધયાથક્ગુ થવ ખું પૂનેત થથે જૂગ ખ: –

5 “સિયોનયા મનૂતય્ત ધા –

‘સ્વ, છિમિ જુજુ છિમિથાય ઝાયાચ્વંગુ દુ।

વય્ક: કવમિલુન્હ જુયા: ગધા ગયાદિલ,
ગધાયા મચા ગયા: ઝાયાદીંગુ દુ।”[◇]

6 ચેલાતયસં વના: વય્કલં ધયાદી થેં તું યાત।

7 ઇમિસં ગધા વ ગધાયા મચાયાત હલ, અલે થથ:ગુ ગા ગધાયા મ્હય્ લાયાબિલ।
અલે વય્ક: ગધાયા મ્હય્ ચ્વનાદિલ।

8 યકવ મનૂતયસં થથ:ગુ ગા હયા: લય્ લાયાબિલ। ગુલિસિન સિમાયાગુ હ: હયા:
લાયાબિલ।

9 વય્ક:યા લ્યુલ્યુ વ ન્હા: ન્હા: વયાચ્વંપિ મનૂત થથે ધકા: હાલ –

“હોસન્ના, દાऊદયા કાય,

પ્રભુયા નામ ઝા:મ્હ ધન્યમ્હ ખ:।

સ્વર્ગય્ ચ્વનાદીમ્હ પરમેશ્વરયાત હોસન્ના।”[◇]

10 वयूकः यस्शलेम थ्यंबलय् अन तसकं हे बयूबय् जुल। मनूतयस् – “थव मनू सु खः?” धयाजुल।

11 अले वयूकःया ल्यूल्यू वःपि मनूतयस् थथे धाल – “थव गालीलयागु नासरतं झाःम्ह अगमवक्ता येशू खः।”

बंजाःतयू देगलं र्घ्यानाछ्वःगु

मर्क ११:१५-१९; लूक ११:४५-४८; यूह २:१३-२२

12 येशू देगलय् झायाः अन च्वनाः न्यायेगु व मीगु ज्या यानाच्वंपि फुक्कसितं र्घ्याना छ्वयादिल। धिबा ग्यलिपि सराफितयगु टेबिल ग्वारा तुइकाबिल, सुकुभतु मीपिनिगु मेच फाता पुइकाबिल।

13 अले इमित धयादिल – “धर्मशास्त्रय् थथे च्वयातःगु दु – ‘जिगु छें प्रार्थना यायेगु छें खः।’ छिमिसं ला थुकियात खुँ दाखुँतयगु छें धकाः यानाच्वन।”[◇]

14 कांपि व लंगापि देगलय् वयूकःयाथा वल। वयूकलं इमित लायकादिल।

15 थथे अजू चायापुगु ज्या खनाः व मस्तयस् देगलय् च्वनाः ततःसलं “होसन्ना, दाऊदया काय्” धकाः हाल।

थव न्यनाः तःधंपि पुजाहारीत व शास्त्रीत तमं मि जुल।

16 इमिसं वयूकःयात धाल – “थव मस्तयस् छु धयाच्वन, छिं मताः ला?”

वयूकलं धयादिल – “जिं न्यनाच्वनागु दु। छु छिमिसं धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु थव खुँ ब्वनागु मदु ला? ‘मस्त व ह्याउँमस्तयगु महुं थःत तःधंकादिल।’”[◇]

17 अले वयूकः इमित त्वःताः बेथानिया धा:गु गामय् झायाः अन हे चाहिलादिल।

यःमरिमायात सराः बियादीगु

मर्क ११:१२-१४, २०-२४

18 कन्हय खुन्हु सुथ न्हापां शहरय् लिहां झाया च्वंबलय् वयूकःयात नयेपित्यात।

19 लैं सिथयसं यःमरिमायात खनाः वयूकः सिमा लिक्क झाल। हः सिबय् मेगु छुं हे मदुगुलि वयूकलं व सिमायात थथे धयादिल – “आवंलि छंके गुबलें हे फल धयागु मसयेमा।” अबलय् हे व सिमा गना वन।

20 थव खनाः चेलातयसं अजू चायाः न्यन – “धायेवं हे थव सिमा गथे गनावंगु?”

21 वयूकलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खुँ धाये – छिमिसं न छुं हे संका मयासें विश्वास यात धा:सा जिं यःमरिमायात याना थें जक मखु, छिमिसं थव पहाडयात – ‘ल्यहें दनाः समुद्रय कुरुं हैं’ धकाः धाल धासां अथे हे जुझ।”[◇]

[◇] **21:13** २१:१३ यशै ५६:७; यर ७:११   [◇] **21:16** २१:१६ भज ८:२   [◇] **21:21** २१:२१ मत्ती १७:२०; १ कोर ३३:२

22 અલે વિશ્વાસ યાના: પ્રાર્થનાય ન્હાગુ ફવંસાં છિમિત દિઃ।”

યેશ્વ્યાત સુનાં અધિકાર બિયાતલ ધકા: ન્યંગુ

મર્ક ૧૧:૨૭-૩૩; લૂક ૨૦:૧૮

23 યેશ્વું દેગલય જ્ઞાયા: સ્યનેકને યાનાચ્વનાદીબલયું તઃધંપિ પુજાહારીત વ થકાલિપિન્સં વયા: વય્ક:યાત થથે ધકા: ન્યન – “છિં થથે યાનાદીત ગનું અધિકાર કયાદિયા? અલે છિત: થવ અધિકાર સુનાં બિલ?”

24 વય્કલં લિસ: બિયાદિલ – “જિં નં છિકપિન્કે છગુ ખું ન્યને, છિકપિન્સં લિસ: બિલ ધા:સા જિત: સુનાં થવ અધિકાર બિયાહ:ગુ ખ: ધકા: છિકપિન્ત ધાયે –

25 બપ્તિસ્મા બીગુ અધિકાર યુહન્નાં સુયાપાર્ખે કાલ? સ્વર્ગપાર્ખે લા કિ મનૂત્યપાર્ખેં?”

થવ ન્યના: ઇમિ થ:થવય થથે ખું જુલ – “‘સ્વર્ગપાર્ખેં કા:ગુ’ ધાલ કિ વં ઝીત ‘અયસા, છિમિસં વયાત છાય વિશ્વાસ મયાનાગુ લય?’ ધકા: ધાઇ।

26 ‘મનૂત્યપાર્ખે કા:ગુ’ ધાલ કિ મનૂત્યસં ઝીત સ્યાઇ, છાયધા:સા ફુક્કસિનં યુહન્નાયાત અગમવત્તા ધકા: માનય યાનાત:ગુ દુ।”

27 ઉકિં ઇમિસં વય્ક:યાત થથે લિસ: બિલ – “જિમિસં મસ્યુ।”

વય્કલં ધયાદિલ – “અયસા જિં નં છિકપિન્ત થવ જ્યા યાયેત જિત: સુનાં અધિકાર બિયાહ:ગુ ખ: ધકા: ધાયે મખુ।”

નિમ્હ કાયયાગુ ઉખાન

28 “થવ ઉખાનય છિકપિનિગુ છુ બિચા: દુ? છમ્હ મનૂયા નિમ્હ કાય દુ। વં તઃધિક:મ્હ કાયયાત વના: થથે ધાલ – ‘બાબુ, થૌં છુ દાખક્યબય વના: જ્યા યા।’

29 વં બૌમહયસિત ‘જિ વને મખુ’ ધકા: લિસ: બિલ। લિપા હાનં પસ્તાય ચાયા: જ્યા યા: વન।

30 ચિધિંક:મ્હ કાયયાત વના: નં બૌમહં અથે હે ધાલ। વં લિસ: બિલ – ‘દ્ય, જિ વને,’ અયસં વનેત ધા:સા મવં।

31 “થુપિ નિમ્હ કાયથિપિ મધ્યે સુનાં બૌમહયસિગુ ખું ન્યન?”

ઇમિસં લિસ: બિલ – “તઃધિક:મ્હ કાયથિંહં।”

અલે વય્કલં ધયાદિલ – “જિં છિકપિન્ત ખ:ગુ ખું ધાયે – કર કાઇપિ વ વેશ્યાત છિકપિ સ્વયા: ન્હાપાલાક પરમેશ્વરયાગુ રાજ્યય દુહાં વની।

32 ભિંગુ વ ધાથ્યેગુ લેંપુ કયનેત બપ્તિસ્મા બીમ્હ યુહન્ના છિકપિન્થાય વલ, અયસં છિકપિન્સં વયાગુ ખું ન્યનામદી। બરુ કર કાઇપિ મનૂત્યસં વ વેશ્યાતયસં વયાગુ ખુંયું

विश्वास यात। इमिसं याःगु फुक्कं खंक खंक न छिकपिन्सं पश्चाताप मयात धाःसा
अले वयात विश्वास यानामदी।”[◇]

मधिंपि म्हयत्यगु उखान

मर्क १२ः१-१२; लूक २०ः९-१९

33 येशू इमित धयादिल – “मेगु छगू उखान नं न्यनादिसँ – छम्ह तःसिं दु। वं
थःगु क्यबय् दाख पित। अले प्यखें वालं चिनाबिल। वं अन दाख तिसीगु साः नं
तयाबिल। अले क्यबय् स्वयेत छगू बल्चा नं दय्का थकल। क्यब म्हयत्यत त्वःताः
व मेगु देश्यू वन।[◇]

34 दाख खायेगु इलय् वं थःगु भागय् वःगु दाख कायेत च्यःतयत म्हयाथाय्
छवल।

35 म्हयनं वया च्यःतयत ज्वनाः छम्हयसित दाल, छम्हयसित स्याना हे बिल,
अले छम्हयसित ल्वहँते क्यकल।

36 तःसिनं हानं न्हापा स्वयाः यक्व च्यःतयत म्हयाथाय् छवयाहल। म्हयनं
इमित नं अथे हे यानाछवल।

37 “वं लिपा थः हे काययात म्हयाथाय् छवयाहल। ‘जिम्ह काययात ला
हनाबना तइ’ धकाः वं मतिइ तःगु खः।

38 “तःसिंया काय् हे वःगु खनाः म्हयत्यसं थःथवय् धाल, ‘थ्व ला तःसिंया
काय् खः, थवयात स्यानाः फुक्कं धनसम्पति झीगु यायेनु।’

39 अले काय्म्हयसित ज्वनाः दाखक्यबं पिने यंकाः स्यानाबिल।”

40 अले वयक्लं इमिके न्यनादिल – “आः तःसिनं वयाः व म्हयत्यत छु याइ?”

41 इमिसं लिसः बिल – “वं वयाः मधिंपि म्हयत्यत स्यानाछवइ। अले इलय्
इलय् तःसिं पुले हडपि म्हयत्यत क्यब ज्याके बी।”

42 वयक्लं हानं धयादिल – “धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु छिकपिन्सं ब्वनादियागु
मदु लाः?

“ ‘दकःमितयसं ज्यालगय् मजूगु धकाः

धाःगु ल्वहं हे मू ल्वहं जुल।

परमेश्वरं हे थथे यानादीगु खः।

झीसं स्वयेबलय् थ्व तसकं अजू चायापु।’ ”[◇]

[◇] 21:32 २१:३२ लूक ३:१२; ७:२९-३०

[◇] 21:33 २१:३३ यशै ५:१-२

[◇] 21:42 २१:४२ भज

43 “उकिं जिं छिकपिन्त धाये – परमेश्वरयागु राज्य छिकपिनिगु लहातं लिफ्यानाः परमेश्वरयागु ज्या बांलाक याइपि मनूतय्त बियादी।

44 व ल्वहँत्य् दःपि कुचा कुचा दली। अले व ल्वहं कुतुं वयाः स्यात लाइ, व धू जुझा।”

45 वयकलं कनादीगु थ्व उखान न्यनाः तःधंपि पुजाहारीत व फरिसीतयसं इमित है ध्याकाः ध्यादीगु खः धकाः थुइका काल।

46 उकिं इमिसं वयकःयात ज्वनेत स्वल। अयनं मनूत खनाः ग्यानाः इमिसं ज्वने मछाः, छायाधाःसा मनूतयसं वयकःयात अगमवक्ता खः धकाः मानय् यानातःगु दु।

22

ब्याहा भवय्यागु उखान
लूक १४:१५-२४

1 येशूं हानं मनूतय्त उखान छुनाः थथे धयादिल।

2 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं – छकः छम्ह जुजुं थः काय्यागु ब्याहाया भव्य् सःतल।

3 जुजुं थः दासतय्त पाहां ब्वना तःपि मनूतय्त सःतके छवल। इमिसं धाःसा वये मास्ति मवयक्।

4 “उकिं वं हानं मेपि दासतय्त थथे धया छवल – ‘पाहांतय्त वनाः थथे धयाब्यु। नयेगु ई जुल। नसाज्वलं फुककं बुइ धुंकल। भव्य् झाःसां जिल।’

5 अयनं पाहां ब्वना तःपिसं वास्ता हे मयासें थथःगु ज्याय् वन। गुम्हं थःगु बुइ वन, गुम्हं थःगु पसलय् वन।

6 गुलिसिनं ला जुज्या दासतय्त ज्वनाः दायाः स्याना हे बिल।

7 “जुजुं तमं मि जुयाः सिपाइँतय्त छवयाः व ज्यानमारातय्त स्याकल। अले इमिगु शहर नं छवयकाबिल।

8 जुजुं थः दासतय्त सःताः थथे धाल – ‘भव्य् ज्वलं ला ज्वरय् जुयाच्वंगु दु। जिं सःता त इपि पाहांत धाःसा थ्व भव्य् नयेत मल्वःपि जुयाच्वन खनी।

9 उकिं छिमिसं आः मूलैय् व पेकालैय् वनाः धवदुक्वसित भव्य् ब्वना हजि।’

10 अले इमिसं मूलैय् व पेकालैय् वनाः धवदुक्व तःधंपि, चिधंपि, भिंपि, मभिंपि फुककसित ब्वना हल। थुकथं भव्य् छें पाहांतयसं जाल।”

11 “अले जुजु भव्य् वःपिन्त स्वः वल। जुजुं बांलाःगु वसतं पुना मतःम्ह छम्ह मनूयात खन।

12 जुजुं वयात न्यन – ‘छ थथे बांलाःगु वसतं मपुंकं थन गथे यानाः दुहां वया?’
व मनुखं छुं हे धाये मफुत।

13 अले जुजुं थः च्यःतयत् थथे धकाः धाल – ‘थव मनूयात ल्हाःतुति चिनाः
पिने खिउँथाय वान्छवया ब्यु। अन हे ख्व जक ख्वयाः वा न्व्याच्वनी।’ △

14 अले येशूं धयादिल – “सःतातःपि यक्व दइ, अयसं ल्यइपि कम हे जक
दइ।”

कर पुलेगु खँ

मर्क १२:१३-१७; लूक २०:२०-२६

15 फरिसीतयसं वनाः येशूयात वयक्तःया खँय् हे ज्वनेगु ग्वसाः ग्वल।

16 इमिसं थः चेलातयत हेरोदया मनूत नाप वयक्तःयाथाय छ्वल। इमिसं वनाः
वयक्तःयात थथे धाल – “गुरु, छि धातर्थे भिंह मनू खः। छिं मनूतयत परमेश्वरयागु
भिंगु लांपु जक क्यनादी। मनूतयसं धाइ ल्हाइगु खँय् छिं च्यूताः तयामदी, छायधाःसा
छिं ख्वाः स्वयाः खँ ल्हानामदी।

17 छता खँ धयादिसँ, कैसरयात झीसं कर पुले ज्यूला कि मज्यू?”

18 वयक्लल इमिगु मभिंगु बिचाः थुइकाः धयादिल – “अयनिपाः ख्वाःपाः दुपि,
छिमिसं जितः थुकथं छाय ज्वंकेत स्वयाएु?

19 छिमिसं कर पुलेत तयातःगु धिबा जितः क्यँ सा!” इमिसं धिबा हयाः
वयक्तःयात क्यन।

20 वयक्लल इमिके न्यनादिल – “थुकी सुयागु ख्वाः व नां कियातःगु दु?”

21 इमिसं “कैसरयाएु” धकाः लिसः बिल।

अले वयक्ललं धयादिल – “अयसा कैसरयागु कैसरयात हे ब्यु, परमेश्वरयागु
परमेश्वरयात हे ब्यु।”

22 थव न्यनाः इपि छक्क जुल। अले वयक्तःयात त्वःताः थथःगु लैय् वन।

सीपि म्वाना वइ ला कि वइ मखु?

मर्क १२:१८-२७; लूक २०:२७-४०

23 उखुन्हु हे सिनाः म्वाना वइगु खँय् विश्वास मयाइपि सदुकीतयसं वयाः
येशूयाके थथे धकाः न्यन – △

24 “गुरुजु, सुं मनू मस्त मदयकं सिनावन धाःसा वया हे किजां थः तताःजुयात
कलाः तयाः दाजुह्यसिगु निर्ति मस्त दयकेमाः धकाः मोशां च्वया थक्कगु दु।” △

◇ 22:13 २२:१३ मत्ती ८:१२; २५:३०; लूक १३:२८ ◇ 22:23 २२:२३ प्रे २३:८ ◇ 22:24 २२:२४
ब्य २५:५

25 धायू न्हयम्ह दाजुकिजापि दु। तःधिकःम्ह दाजुम्ह व्याहा यानाः मस्त मदयक् सिनावन। अले दातिम्ह किजां तताःजुम्हयसित कलाः ततः।

26 दातिम्ह नं मस्त मदयक् हे सिनावन। थुकथे हे वया क्वय्यापि नं न्हयम्हं सिनावन।

27 लिपा व मिसा नं सित।

28 आः धयादिसौं, सीपि म्वाना वइबलय् व मिसा सुया कलाः जुइ? छायधाःसा इपि न्हयम्हयसिनं वयात कलाः तःगु दु।”

29 वयक्लं इमित धयादिल — “छिकपिन्स टुकाच्वन, छायधाःसा छिकपिन्सं धर्मशास्त्रयागु खेँ व परमेश्वरयागु शक्ति हे थुइकामदीनि।

30 सीपि मनू म्वाना वइबलय् इपि स्वर्गदूत थें जुइ। सुयागु व्याहा नं जुइ मखु, सुयातं बिया नं छवइ मखु।

31 “सीपि म्वाना वइगु खेँ व परमेश्वरं धयादीगु खेँ छिकपिन्सं ब्वनादियागु मदु ला?”

32 ‘जि अब्राहामया, इसहाकया व याकूबया परमेश्वर खः।’ थुकियागु अर्थ वयकः सीपिनि परमेश्वर मखु, बरु म्वाःपिनि परमेश्वर खः।”[◇]

33 वयकःयागु खेँ न्यनाः फुकं छक्क जुल।

दक्षसिबय् तःधंगु आज्ञा

मर्क १२:२८-३४; लूक १०:२५-२८

34 येशू सदकीतयत नवाये मफयक् लिसः बियादीगु खेँ न्यनाः फरिसीत वयकःयाथाय् लाल।

35 इमिगु पुचलय् च्वम्ह छम्ह शास्त्रीं वयकःयात ज्वनेत थथे धकाः न्यन —[◇]

36 “गुरुजु, व्यवस्थाय् दकलय् तःधंगु आज्ञा छु खः?”

37 वयक्लं लिसः बियादिल — “परमप्रभु झी परमेश्वरयात तुगुलांनिसें माया या, थःगु प्राण बिया: तकं माया या, अले थःगु मननिसें माया या।”[◇]

38 दकलय् तःधंगु व न्हापांगु आज्ञा थव हे खः।

39 निगूगु तःधंगु आज्ञा थव खः — थः जःलाखःलायात थःत थें माया या।[◇]

40 व्यवस्था व अगमवक्तातयसौं स्यना थक्गु फुकक खेँ थव हे निगू आज्ञाया दुने लाः।”

[◇] 22:32 २२०३२ प्रस ३१   [◇] 22:35 २२०३५ लूक १०:२५-२८   [◇] 22:37 २२०३७ व्य ६५

[◇] 22:39 २२०३९ लेवी ११:१८

ਮੁਕਤਿ ਬੀਮ਼ ਖੀਣਟ ਸੁ ਖ:?

ਮਰਕ ੧੨:੩੫-੩੭; ਲੂਕ ੨੦:੪੯-੪੮

41 ਫਰਿਸੀਤ ਛਥਾਂ ਮੁਨਾਚਵਾਂਬਲਾਂ ਧੇਸ਼੍ਨ ਇਮਿਤ ਥਥੇ ਧਕਾ: ਨਿਆਦਿਲ -

42 “ਛਿਕਪਿਨਸ਼ ਸ਼ਵਧੇਬਲਾਂ - ਮੁਕਤਿ ਬੀਮ਼ ਖੀਣਟ ਸੁ ਖ: ਧਯਾਚਵਨਾਦਿਯਾ? ਵ
ਸੁਧਾ ਕਾਧ੍ ਖ:?”

“ਦਾਊਦਿਆ ਕਾਧ੍” ਧਕਾ: ਇਮਿਸ਼ ਲਿਸ: ਬਿਲ।

43 ਵਧਕਲਾਂ ਧਯਾਦਿਲ - “ਅਧਸਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਾਗੁ ਆਤਮਾਂ ਦਾਊਦਿਆਤ ਵਧਕ:ਧਾਤ
‘ਪ੍ਰਭੁ’ ਧਕਾ: ਛਾਧ੍ ਧਾਧਕ੍ਗੁ ਲਤਾਂ? ਦਾਊਦਾਂ ਥਥੇ ਧਾ:ਗੁ ਦੁ -

44 “ ‘ਪਰਮਪ੍ਰਭੁ ਜਿਮਿ ਪ੍ਰਭੁਧਾਤ ਧਯਾਦਿਲ,
“ਛਾਂ ਸ਼ਨ੍ਹਤਧਾਤ ਛੁਂਗੁ ਪਾਲਿ ਤ:ਲੇ ਮਤਤਲੇ
ਛ ਜਿਗੁ ਜਵਧ੍ ਚੱਵਾਂ।” ”[◇]

45 “ਦਾਊਦਾਂ ਹੈ ਅਥੇ ਵਧਕ:ਧਾਤ ‘ਪ੍ਰਭੁ’ ਧਕਾ: ਧਾਲ ਧਾ:ਸਾ ਵਧਕ: ਗਥੇ ਧਾਨਾ:
ਦਾਊਦਿਆ ਕਾਧ੍ ਜੁਝ ਫਇ?”

46 ਥਵ ਖੱਧਾਗੁ ਲਿਸ: ਸੁਨਾਨ ਬੀ ਮਫੁਤ। ਤਖੁਨਹੁਨਿਸੇਂ ਵਧਕ:ਧਾਕੇ ਸੁਨਾਨ ਹੈ ਛੁਂ ਹੈ
ਨਿਨੇਗੁ ਆਂਟ ਧਾਧੇ ਮਛਾਲ।

23

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀਤ ਵ ਫਰਿਸੀਤ ਖਨਾ: ਹੋਸ਼ ਧਾ

ਮਰਕ ੧੨:੩੮-੩੯; ਲੂਕ ੧੧:੪੩, ੪੬; ੨੦:੪੫-੪੭

1 ਧੇਸ਼੍ਨ ਅਨ ਚਵਾਂਪਿ ਗਵਾ: ਗਵਾ: ਮਨ੍ਹਤਧਾਤ ਵ ਚੇਲਾਤਧਾਤ ਧਯਾਦਿਲ -

2 “ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀਤ ਵ ਫਰਿਸੀਤ ਮੋਸ਼ਾਧਾਗੁ ਵਧਵਸਥਾ ਥੁਡਕਾ ਬੀਪਿ ਮਨ੍ਹਤ ਖ:।

3 ਤਕਿ ਛਿਮਿਸ਼ ਇਮਿਸ਼ ਧਾ:ਥੇਂ ਧਾ। ਅਥੇਸਾਂ ਇਮਿਸ਼ ਧਾ:ਧਾ: ਥੇਂ ਧਾ:ਸਾ ਧਾਧੇ ਮਤੇ,
ਛਾਧਾ:ਸਾ ਇਮਿਸ਼ ਥ:ਮਹੰ ਧਾ:ਥੇਂ ਧਾਨਾ ਮਜ੍ਹ।

4 ਇਮਿਸ਼ ਮੇਪਿਨਤ ਧਾ:ਸਾ ਇਧਾਤਗੁ ਇਧਾਤਗੁ ਕੁ ਕਵਬਿਕੀ, ਥ:ਪਿਨਸ਼ ਧਾ:ਸਾ ਥੀ ਤਕ ਨ ਮਗੁ।

5 “ਇਮਿਸ਼ ਨਵਾਗੁ ਜਧਾਂ ਮਨ੍ਹਤਧਾਤ ਕਿਨੇਤ ਜਕ ਧਾਇ। ਇਮਿਸ਼ ਵਧਵਸਥਾਧਾਗੁ ਖੱਪੁਧਾਤ
ਚਿਨਾ: ਗੁਲਿ ਫਤ ਤ:ਧੇਂ ਧਾਨਾ: ਥ:ਗੁ ਲਪਾਧ੍ ਵ ਕਪਾਲਧ੍ ਚਿਨਾ ਜੁਝ। ਅਲੇ ਥ:ਗੁ ਵਸਤਧਾ
ਤਾ:ਹਾਕਧਕ ਫੁਰਕਾ ਤਧਾ ਜੁਝ।[◇]

[◇] 22:44 ੨੨:੪੪ ਭਜ ੧੧੦:੧   [◇] 23:5 ੨੩:੫ ਮਤੀ ੬:੧; ਗਨਤੀ ੧੫:੩੮; ਵਧ ੬:੮

6 भवजय्‌न इपि च्वय्‌च्वना जुइ। अले धर्मशास्त्र स्यनीगु छेंय्‌इपि न्ह्यःने च्वनेगु स्वइ।

7 बजारय्‌वनीबलय्‌मेपिन्सं ज्वजलपा याका जुइत स्वइ, अले इमि मनूतयसं थःत ‘गुरु’ धायका जुइ मास्ति वः।

8 “छिपि धाःसा थःत ‘गुरु’ धायका जुइ मते, छायधाःसा छिपि फुकं दाजुकिजपि ख, छिमि छम्ह हे जक गुरु दु।

9 अथे हे छिपि सुनानं थ्व पृथ्वीइ सुयात ‘बाः’ धाये मते, छायधाःसा छिमि छम्ह हे जक बाः स्वर्गय्‌दी।

10 अथे हे छिपि सुनानं थःत नायः धायेका जुइ मते, छायधाःसा छिमि छम्ह हे जक नायः खीष्ट दु।

11 छिमिगु पुचलय्‌दक्वसिबय्‌तःधम्ह सु खः, व छिमि फुककसियां च्यः जुइमा।[◇]

12 सुनां थःत थःम्हं तःधंकी व चिधंनी। अले सुनां थःत थःम्हं चिधं तायकी व तःधंनी।[◇]

निपाः ख्वाःपाः दुपिन्त ब्वः बियादीगु

मर्क १२:४०; लूक ११:३५-५२; २०:४७

13 “शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिमिसं मनूत्यह दुहां वने हे मफयक स्वर्गया राज्ययागु लुखा तिनाब्यगू दु। छिपि न थःपि हे दुहां वनी, न दुहां वनीपिन्त हे दुछ्वइ।

14 शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिमिसं भाःत मदुपि मिसातयगु छें लुतय् यानाच्वंगु दु। अयनं छिमिसं मनूत्यह क्यनेत ताःहाकयक प्रार्थना याना जुइ। उकि छिमित मेपिन्त स्वयाः अप्वः सजौँय बी।

15 “शास्त्रीत व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिपि छम्ह मनूयात यहदी यायेत समुद्रं समुद्रं जुयाः दे दे चाःहिला जुइ। अले सु मनूयहदी जूल धाःसा छिमिसं वयात थः स्वयाः निदूगं अप्वः नरकय्‌लाकी।

16 “अय्‌कांपि न्ह्यलुवाःत, छिमित धिक्कार दु। छिमिसं देगः थियाः पाफयां छुं जुइ मरखु, देगःयागु लूँ थियाः पाफसा जक खैं क्वःजी धकाः स्यना जुल।

17 अय्‌मूर्ख व कांत, लूँ तःधं ला कि लुँयात च्वख याइगु देगः तःधं?

[◇] 23:11 २३:११ मत्ती २०:२६-२७; मर्क ११:३५; लूक २२:२६   [◇] 23:12 २३:१२ लूक १४:११; १८:१४

18 हानं छिमिसं बलि बीगु थाय् थिया: पाफयां छुं जुइ मखु, अन छायातःगु थिया: पाफसा जक खँ क्वःजी धकाः स्यना जुल।

19 अय् कांपि मनूत, छायेहःगु तःधं ला कि छायेहःगु च्वर याइगु बलि बीगु थाय् तःधं?

20 बलि बीगु थाय् थिया: पाफम्हयसिनं अन दुगुनापं फुक्क थिया: पाफःगु जुइ।

21 अथे हे देगः थिया: पाफम्हयसिनं देगलय् च्वांग्ह परमेश्वरयात थिया: पाफःगु जुइ।

22 स्वर्गयागु नामय् पाफम्हयसिनं स्वर्गयागु सिंहासन व थुकी च्वनादीम्ह परमेश्वरयागु नामय् पाफःगु जुइ।[◇]

23 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिमिसं नवःघाँय्, सौंप व जीया झिल्वय् छब्ब परमेश्वरयात छाये हइ। अथेसा छिमिसं न्याय, दया व विश्वास थें ज्याःगु व्यवस्थाया मू खँय् च्यूताः मतः। छिमिसं थ्व नं मत्वते माःगु खः।[◇]

24 अय् कांपि न्हालुवाःत, छिमिसं झाःपतियात लिक्या: वांछवइ। उँट्यात धाःसा नुना हे छवइ।

25 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिमिसं थःपिन्त पिनें पिनें जक भु व ख्वला सिले थें यचुका जुइ। दुने धाःसा छिमिसं लाक्व पाक्व यायेगु, कर्पिन्त लुतय् यायेगु याना जुइ।

26 अय् कांपि फरिसीत, न्हापां भु व ख्वलाया दुने निं बांलाक स्यू। अले तिनि पिने नं यचुकी।

27 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायधाःसा छिपि पिने ला सख्वाः पानातःगु विहान थें बांलाः। दुने धाःसा छिपिं ध्वमिगु कँलाय् व नवःगुलि जक जा।[◇]

28 अथे हे पिने छिपि धर्मीं जुया जुइ, दुने धाःसा छिमिसं मभिंगु ज्याखँ व अत्याचार यानाच्वंगु दु।”

लिपा शास्त्रीत व फरिसीतयत सजाँय जुइ
लूक ११:४७-५१

29 “शास्त्री व फरिसीत, छिमित धिक्कार दु। छिपि निपाः ख्वाःपाः दुपि खः, छायैथा:सा छिमिसं अगमवक्तातय् चिहान बाबालाक दयकी। अले धर्मी मनूतय् चिहानयात समा: याना तइ।

30 अले धयाज्ञुइ – ‘जिमि तापाःबाज्यापिनिगु पालय् जिपि दुगु जूसा इमिसं थें जिमिसं अगमवक्तातय् स्याये मखुगु।’

31 “छिमिसं थुकथं ‘जिपि अगमवक्तातय् स्याःपिनि सन्तान खः’ धकाः थःपिन्सं हे साक्षी बिल।

32 आः छिमिसं हे छिमि तापाःबाज्यापिन्सं छुनाः त्वःतातःगु पापयागु ज्या पूवकिं।

33 अय् सर्पत, अय् बिख दुम्ह सर्पया सन्तान, छिपि गुकथं नरकयागु मिं बचय् जुइ फइ?*

34 “उकि जिं अगमवक्तात, बुद्धिमानत व शास्त्रीतय् छिमिथाय् छवयाहये। थुपि गुलिसितं ला छिमिसं स्याइ, गुलिसितं कूसय् यख्खाइ, गुलिसितं धर्मशास्त्र स्यनीगु छेँय् यनाः कोरी दाइ, गुलिसितं थाय् थासय् वनाः हे दुःखकष्ट बी।

35 छिमिसं पृथ्वीइ दोष मदयकं स्याःपिं फुक्कसिगु हियागु दोष छिमित लाइ। धर्मीम्ह हाबिलनिसें बैरेक्याहया काय् जकरिया तक, गुम्हयसित छिमिसं देगः व होमबलिया वेदीया दथुइ स्याःगु खः।†

36 जि छिमित खःगु खँ धाये – थव फुक्क सजाँय आःयापि मनूतयसं हे फयेमाली।”

यस्शलेम खनाः नुगः मछिंकादीगु
लूक १३:३४-३५

37 “हे यस्शलेमय् च्वंपि मनूत, छिमिसं अगमवक्तातय् स्याना छ्वल, अले परमेश्वरं छवयाहयादीपि दूतय् ल्वहँतं क्यका छ्वल। जि छिमित माखां थः खाचातय् त्वपुया तः थें गुलि बचय् यायेत स्वये धुन। अयसं छिपि मानय् मजू।

38 आवनिसें छिमिगु छेँ छिमित हे त्वःताथके।‡

39 जि छिमित धाये – आवंलि छिमिसं प्रभुया नामं झाःम्हयसित तःमधंकुतले जितः खनी मखु।”§

* 23:33 २३:३३ मत्ती ३:७; १२:३४; लूक ३:७   † 23:35 २३:३५ उत ४:८; २ इति २४:२०-२१

‡ 23:38 २३:३८ यर २२:५   § 23:39 २३:३९ भज ११८:२६

24

ਦੁਖਕਣਟ ਜੁਇਤਿਨਿਗੁ ਖੱ

ਮਰੀ ੧੩:੧-੧੩; ਲੂਕ ੨੧:੫-੧੯

੧ ਯੇਸੂ ਦੇਗਲਾਂ ਪਿਹਾਂ ਵਧਾ: ਅਨ ਝਾਇੇਤਿਬਲਯ ਚੇਲਾਤਯਸ਼ ਵਧਕ:ਧਾ ਸਤੀਕ ਵਧਾ:
ਅਨ ਚੰਗੁ ਦੇਗ:ਤ ਕਧਨ।

੨ ਅਲੇ ਵਧਕਲਾਂ ਧਧਾਦਿਲ - “ਬਾਂਲਾਕ ਸਵਧਾਚੱਵੁੱ। ਜਿ ਛਿਮਿਤ ਖ:ਗੁ ਖੱ ਧਾਧੇ -
ਥਵ ਫੁਕ ਦੁਨਾ ਵਨਾ: ਲਵਹੁੰ ਛਹ: ਨ ਦਿ ਮਖੁਤ।”

੩ ਯੇਸੂ ਜੈਤੂਨ ਡੱਡਾਧ ਫਧਤੁਨਾ ਚਵਨਾਦਿਬਲਯ ਚੇਲਾਤਯਸ਼ ਸੁਤੁਕਕ ਵਧਾ: ਧਾਲ -
“ਛਿ ਧਧਾਦੀ ਥੋਂ ਗੁਬਲਧ ਜੁਇ? ਅਲੇ ਛਿ ਝਾਇਆਦੀਗੁ ਵ ਸੰਸਾਰ ਨਾਸ਼ ਜੁਧਾ ਵਨੀਗੁ ਖੱ
ਜਿਮਿਸ਼ ਗਥੇ ਧਾਨਾ ਸੀਕਿਗੁ?”

੪ ਵਧਕਲਾਂ ਧਧਾਦਿਲ - “ਹੋਸਧਾਨਾਚੱਵੁੱ, ਸੁਨਾਨ ਛਿਮਿਗੁ ਮਿਖਾਧ ਧੁਲਾਂ ਛਵਾਕੇ
ਮਫਧੇਮਾ।

੫ ਛਾਧਾ:ਸਾ ਧਕਵ ਹੇ ਮਨੂਤਯਸ਼ ਵਧਾ: - ‘ਜਿ ਮੁਕਿ ਬੀਮਹ ਖੀ਷ਟ ਖ:’ ਧਕਾ:
ਛਿਮਿਗੁ ਮਿਖਾਧ ਧੁਲਾਂ ਛਵਾਕੇਤ ਸਵਵਿ।

੬ ਛਿਮਿਸ਼ ਜਕਖਵਿ ਤਸਕਾਂ ਲਵਾਪੁ ਜ੍ਰੂਗੁ ਵ ਲਵਾਪੁਧਾ ਸ: ਤਾਇ। ਅਧ੍ਯਸਾਂ ਛਿਪਿ ਗਧੇ
ਮਤੇ, ਛਾਧਾ:ਸਾ ਥਥੇ ਲਾ ਜੁਇ ਹੇ ਮਾ:। ਅਧ੍ਯਸਾਂ ਥਥੇ ਜੁਇਵਿ ਤੁੰ ਸੰਸਾਰ ਨਾਸ਼ ਜੁਧਾਵਨੀ ਮਖੁ।

੭ ਦੇਸ਼ ਦੇਸਧਾਪਿਨੀ ਦਥੁਇ ਲਵਾਪੁ ਜੁਇ। ਰਾਜਧਾ ਰਾਜਧਾ ਦਥੁਇ ਲਵਾਪੁ ਜੁਇ। ਥਾਧ ਥਾਸਧ
ਅਨਿਕਾਲ ਜੁਇ, ਅਲੇ ਭਵਖਾਧ ਬਵਵਿ।

੮ ਥਵ ਲਾ ਦੁਖਕਣਟਧਾਗੁ ਛੁਮਾਂ ਜਕ ਖ:।”

੯ “ਉਬਲਧ ਮਨੂਤਯਸ਼ ਛਿਮਿਤ ਜਵਨਾ: ਸਜਾਂਧ ਬੀਕੀ, ਅਲੇ ਛਿਮਿਤ ਸਥਾਨਾਛਵਵਿ।
ਥਥੇ ਜਿਗੁ ਨਾਮਾਂ ਧਾਨਾ: ਛਿਮਿਤ ਸਕਸਿਨਾਂ ਹੇਲਾ ਧਾਇ।*

੧੦ ਉਬਲਧ ਤ:ਮਹਿਸਿਨ ਹੇ ਜਿਤ: ਵਿਸਵਾਸ ਧਾਧੇਗੁ ਤਵ:ਤਾਛਵਵਿ। ਛਮਹੁ ਮੇਮਹਿਸਿਤ
ਧੋਖਾ ਬੀ, ਥ:ਥਵਧ ਹੇਲਾ ਧਾਨਾ ਜੁਇ।

੧੧ ਅਲੇ ਫਤਾਹਾ ਅਗਮਵਕਤਾਤ ਧਕਵਸਿਨ ਵਧਾ: ਤ:ਮਹਿਸਿਤ ਹੇ ਝਾਂਗ:ਲਾਨਾ ਥਕੀ।

੧੨ ਧਧਿਖੋਂ ਮਭਿੰਗੁ ਮਭਿੰਗੁ ਜਧਾਖੱ ਜਕ ਅਧਵ: ਜੁਧਾ ਵਵਿ, ਅਲੇ ਮਨੂਤਯਸ਼ ਮਾਧਾ ਧਾਧੇਗੁ
ਨ ਤਵ:ਤਾਛਵਵਿ।

੧੩ ਲਿਪਾ ਤਕ ਕਵਾਤੁਕ ਵਿਸਵਾਸ ਧਾਨਾ: ਸਹ ਧਾਨਾਚਵਾਂਮਹ ਧਾ:ਸਾ ਬਚਧ ਜੁਇ।*

੧੪ ਪਰਮੇਸ਼ਰਧਾਗੁ ਰਾਜਧਾਗੁ ਮਿੰਗੁ ਖੱ ਸੰਸਾਰਧ ਨਿੰਕਭਨ ਨਿੰਕੇ ਧੁੰਕਾ: ਥਵ ਸੰਸਾਰ
ਨਾਸ਼ ਜੁਧਾਵਨੀ।”

* 24:9 ੨੪:੯ ਮਰੀ ੧੦:੨੨   * 24:13 ੨੪:੧੩ ਮਰੀ ੧੦:੨੨

यस्शलेम नाश जुइतिनि

मर्क १३:१४-२३; लूक २१:२०-२४

15 “अगमवक्ता दानिएलं पवित्रिग् थासय् घच्चायापुगु व म्यानापुगु ज्या जुइ धयाथक्गु खँ छिमिसं स्वये दइ।” (थव खँ ब्वंम्हयसिनं थुइमा)◊

16 “उबलय् यहदियाय् च्वनाच्वपिं पहाडय् बिस्युं वनेमाली।

17 कःसिइ च्वनाच्वपिन्सं थःगु मालसामान कायेत तक क्वहां वने लाइ मखु।

18 बुँइ ज्या याना च्वंपिन्सं थःगु वसः कायेत तकं छें वने लाइ मखु।◊

19 प्वाथय् दुषि व दुस्त्वंम्ह मचा दुषि मिसातयू तसकं सास्ती जुइ।

20 चिकुलाबलय् व विश्वामिरार खुन्ह थथे मजुइमा धकाः परमेश्वरयात प्रार्थना याना च्वाँ।

21 उबलय् तसकं सास्ती जुइ। सुष्टि जूबलय् निसें आः तकं थपायसकं सास्ती जौगु मदुनि। अले लिपा नं गुब्सं जुइ मखु।◊

22 परमेश्वरं व ईयात चिहाकय्का मदीसा सुं हे बचय् जुइ मखु। वय्कलं थःम्हं ल्ययातःपिं मनूतयगु निति व ईयात चिहाकय्कादी।”

23 “उबलय् सुनानं ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट थन दु अन दु’ धकाः धाल धयेवं छिमिसं पत्याः याये मते।

24 छायथाःसा उबलय् फताहा खीष्ट व फताहा अगमवक्तात खनेदयकः वह। इमिसं फतिफतले परमेश्वरं ल्ययातःपिं मनूतयू झांगःलायेत ततःधंगु चिं व अजू चायापुगु ज्या यानाक्यनी।

25 स्व, थथे जुइतिनि धकाः जिं छिमित न्हापां हे धयाबियागु दु।”

26 “मनूतयसं छिमित ‘मुक्ति बीम्ह खीष्ट मस्भूमिइ झायाच्वंगु दु’ धकाः धाः वःसां छिपि अन वने मते। इमिसं ‘वय्कः ला क्वथाय् दुने दु’ धकाः धाःसां छिमिसं पत्याः याये मते।

27 छायथाःसा पुर्बय् हावलासा त्वइबलय् पच्छिमय् थ्यंक खने दइ थें मनूया काय् वइबलय् नं फुक्कसिनं खनी।◊

28 गन सीम्ह दु अन गिट्ठ नं मुं वइ।”◊

मनूया काय् झाइबलय् थथे जुइ

मर्क १३:२४-२७; लूक २१:२५-२८

◊ 24:15 २४:१५ दान ९:२७; ११:३१; १२:११ ◊ 24:18 २४:१७-१८ लूक १७:३१ ◊ 24:21

२४:२१ दान १२:१; प्रका ७:१४ ◊ 24:27 २४:२६-२७ लूक १७:२३-२४ ◊ 24:28 २४:२८ लूक १७:३७

29 “थथे दुःखकष्ट जुइ धुनेवं

“ सूर्य खिउँया वनी,
तिमिला बुलुयावनी,
अले आकाशय् च्वंगु नगुत
कुतु वनी,
थथे आकाशय् च्वंगु
शक्ति खाइ।”[◇]

30 “थुलि जुइ धंकाः आकाशय् मनूया काय् वइगु चिं खने दइ। अले मनूया
काय्यात तःधंगु शक्ति ज्वना: झःझः धाय्यक सुपाँचय् वयाच्वंगु खनी। थ्व खनाः
संसारय् च्वंपि फुक्क कुलयापि मनूत हाँयहाँय् ख्वइ।[◇]

31 अले तुरहीया सःलिसें मनूया काय्न स्वर्गदूततयत पृथ्वीया प्यखें छ्वइ। इमिसं
परमेश्वरं ल्ययातः पिन्त मुंका हइ।

यःमरिमायागु उखान

मर्क १३:२८-३१; लूक २१:२९-३३

32 “यःमरिमापाखें छिमिसं छता खँ सीकि। थुकी चुलि जायावल कि वर्षा वल
धकाः छिमिसं सीका काइ।

33 थुकथ जिं धया थें जुयावल कि छिमिसं मनूया काय् वइन धकाः सीकि।

34 जिं छिमित खःगु खँ धाये – आःयापि मनूत सिनावने न्ह्यः हे जिं धया थें जुइ।

35 आकाश व पृथ्वी मदयावनी, अय्नं जिगु वचन मदयावनी मखु।

थथे गुबलय् जुइ धकाः सुनानं सी मखु

मर्क १३:३२-३७; लूक १७:२६-३०; १७:३४-३६

36 “थथे गुबलय्, अले गुखुन्ह जुइ धकाः सुनानं मस्यू। स्वर्गय् च्वंपि
स्वर्गदूततयसं व परमेश्वरया काय्न नं थ्व खँ मस्यू। परमेश्वर बाःनं जक स्यू।

37 “नोआयागु पालय् गथे जौगु खः मनूया काय् वइबलय् नं अथे हे जुइ।[◇]

38 लखं जाये न्ह्यः तकं मनूतयसं नयेत्वने यानाच्वन, ब्याहा यायेगु व बिया
छवयेगु यानाच्वन। नोआ लःजहाजय् मच्वंतले इमिसं थथे यानाच्वन।

[◇] 24:29 २४:२९ यसौ १३:१०; ३४:४; इज ३२:७; योए २०:१०-११; ३:१५; प्रका ६:१२-१३   [◇] 24:30 २४:३०
दान ७:१३; जक १२:१०-१४; प्रका १:७   [◇] 24:37 २४:३७ उत ६:५-८

39 लखं चुइके मयंतले ला इमिसं छुं हे बिच्चाः मयाः। मनूया काय् वइबलय् नं अथे हे जुइ॥[☆]

40 “बुँइ ज्या यानाच्वंपि निम्ह मनूत मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्वःताथकी।

41 घः क्यला च्वंपि निम्ह मिसात मध्ये छम्हयसित यंकी, मेम्हयसित त्वःताथकी।

42 “उक्ति होशयानाच्वँ, छाय्धाःसा छिमिसं छिमि प्रभु गुबलय् वइ धकाः मस्य।

43 छिमिसं सि हे स्य् – थःगु छेँय खुँ वझु खँ सिल कि छेँ थुवाः चच्छिं मध्यसे पियाच्वनी। अले खुं ख्या यने फइ मर्खु।

44 उक्ति छिमिसं नं होशयानाच्वँ, छाय्धाःसा छिमिसं मतिइ हे मतःबलय् मनूया काय् वइ॥[☆]

भिंह व मभिंह च्यः

लूक १२:४१-४८

45 “भिंह व विश्वास याये बहःम्ह च्यः सु जुइ? सुयात वया मालिकं मेपि च्यःतयूठ ठीक ठीक इलय् नके त्वंकेगु ज्या बिया: इमि नायः याना तइ, व हे जुइ।

46 वं अथे ज्या यानाच्वंगु खनाः मालिकं वयात गुलि स्याबास बी।

47 जिं छिमित खःगु खँ धाये – वया मालिकं वयात थःगु सर्बय तकं लःल्हाना तइ।

48 मभिंह जुल धाःसा वं – ‘जिमि मालिक तःन्हु लिपातिनि वइ’ धकाः मतिइ तयाः

49 अय्ला:गुलुत नाप नयेत्वने यानाः मेपि च्यःतयूठ दाया जुइ।

50 छन्हु वं मतिइ हे माखंबलय् वया मालिकं आकाङ्कां थ्यकः वया:

51 वयात स्यानाः निपा: ख्वाःपा: दुपि च्वनी थाय् वांछवइ। अन हे इपि ख्व जक र्ख्याः वा न्ह्याः च्वनेमाली।

25

झिम्ह ल्यासेतयगु उखान

1 “स्वर्गयागु राज्य थथे च्वं। झिम्ह ल्यासेत जिलाजं नापलायेत थथःगु मत ज्वनावन॥[☆]

2 थुपि झिम्हय् न्याम्ह ज्ञां दुपि व न्याम्ह ज्ञां मदुपि लानाच्वन।

3 ज्ञां मदुपि न्याम्हयसिनं मत ला च्याका यंकल, चिकं धाःसा ज्वना मवं।

4 ज्ञां दुपि न्याम्हयसिनं मत च्याकाः यंकल, अले थथःगु थलय् चिकं नं ज्वनावन।

5 जिलाजं वये लिबाकृगुलि इमि न्ह्यः वल।

6 “बाचा जाःबलय् इमिसं ‘जिलाजं थ्यंकः वल, नापालाः वा’ धकाः धयाहःगु सः ताल।

7 “इपि ड्ग्रिम्हयसिनं दनाः थथःगु मत मिलय् यात।

8 ज्ञां मदुपिन्सं ज्ञां दुपिन्त धाल ‘जिमित चिकं भतिचा ब्यु लय्, जिमिगु मत सीन।’

9 “ज्ञां दुपिन्सं धाल – ‘जिमित हे मगाः, बरु पसलय् वनाः न्याना हजि लय।’

10 “इपि चिकं न्याः वनाच्चंबलय् हे जिलाजं थ्यंकः वल। मत च्याका च्चंपि न्याम्ह ल्यासेतयत जिलाजं नाप ब्याहा भवजय् दूत यंकल। अले तुखा तिनाबिल।

11 भचा जायकाः ज्ञां मदुपिन्सं थ्यंकः वयाः थथे हाल – ‘प्रभु, प्रभु, जिमित नं दुकयादिसौ।’[◇]

12 “जिलाजं धाःसा ‘जिं छिमित म्हमस्यू’ धकाः लिसः बिल।

13 “उकि छिपि नं होशयानाच्चैँ, छायधाःसा मनूया काय् गुबलय्, गुखुन्हु वइ धकाः छिमिसं मस्यू।

स्वम्ह च्यःतयगु उखान

लूक १९:११-२७

14 “स्वर्गायागु राज्य थथे च्वं। छम्ह परदेशय् वनेत्यंम्ह मनुखं थः च्यःतयत् सःताः थःगु फुक्क सम्पत्ति इमित त्वःताथकल।

15 व इमिस फक्व छम्हयसित न्यागूलाख, छम्हयसित निगूलाख व छम्हयसित छगूलाख जिम्मा बिया परदेशय् वन।

16 “न्यागूलाख दां काःम्ह च्यलं वधिबां ब्यापार यानाः मेगु न्यागूलाख मुंकल।

17 अथे हे निगूलाख काःम्ह च्यलं न व दामं ब्यापार यानाः मेगु निगूलाख दां मुंकल।

18 छगूलाख दां काःम्ह च्यलं धाःसा व दां गालय् स्वथना तल।

19 “तःदँ लिपा इमि मालिक लिहां वल। अले इमिके थःगु ल्याःचाः फवन।

20 न्यागूलाख कयातःम्ह च्यलं मेगु न्यागूलाख दां तनाः थथे धाल – ‘छिं बिया थकूगु न्यागूलाख दामं जिं मेगु न्यागूलाख दां मुंकागु दु।’

21 “मालिकं वयात धाल – ‘स्याबास, छ भिंम्ह विश्वास याये बहःम्ह खः। चिधंगु खँय् हे छ विश्वास याये बहःम्ह जुल। उकिं जिं आः छन्त अज्जं यक्व खँय् जिम्मा बिया थके। छ न जिनापं लयताया च्वाँ।’

22 “अले निगू लाख दां काःम्ह च्यलं वयाः थथे धाल – ‘छि बिया थकूगु निगू लाख दामं जिं मेगु निगू लाख दां मुंकागु दु।’

23 “मालिकं वयात धाल – ‘स्याबास, छ भिंम्ह व विश्वास याये बहःम्ह खः। चिधंगु खँय् हे छ विश्वास याये बहःम्ह जुल। उकिं जिं आः छन्त अज्जं यक्व खँय् जिम्मा बिया थके। छ न जि नाप लयताया च्वाँ।’

24 “अले छगू लाख दां काःम्ह च्यलं वयाः थथे धाल – ‘छि तसकं हाराम्ह व थःम्हं पि हे मप्यूगु नं लझ्म्ह, अले ह्वला हे मतःगु नं काइम्ह जूगुलि ग्याना:

25 छिं बियादीगु धिबा गालय् स्वथना तया। छिगु धिबा कयादिसौँ।’

26 “मालिकं वयात धाल – ‘छ ला छप्ति हे ज्यालग्य् मजूम्ह व अल्छीम्ह मनू ज्युच्वन। जि पिया मतःथाय् च्वंगु नं लझ्म्ह, अले ह्वला मतःथाय् च्वंगु नं काइम्ह धका: सीकि सीकं।

27 छं जिगु धिबा ब्याज वइकथं सराफित्यथाय् तयातये म्वा: ला? अले जिं ब्याजनापं थःगु धिबा काये दझ्गु मखु ला?’

28 “थव्याके च्वंगु दां क्याः झिगू लाख दां दुम्हयसित ब्यु।

29 दुम्हयसित अज्जं तनाबी, अले वयाके झान यक्व दझ। मदुम्हयसिके दुगु न लाका काइ।*

30 थव ज्यालग्य् मजूम्ह च्यःयात धा:सा पिने खिउँथाय् वांछवये यंकि। अन हे थव ख्व जक ख्वया: वा न्द्युयाच्वनी।”*

फै व च्वले

31 “मनूया काय् स्वर्गदूत नाप जुजु जुया: वइ अले थःगु सिंहासनय् च्वनी।*

32 वया न्द्यःने फुक्क जात जातियापि मनूत दं वइ। जवालं फै व च्वले ल्यये थें वं नं मनूत्यूत ल्यइ।

33 वं फैचातयूत जव ल्हाःपाखे व च्वलेचातयूत ख्व ल्हाःपाखे तइ।

34 “अले जुजु थःगु जवय् च्वंपिन्त थथे धाइ – ‘जिमि बाःनं आशिष बियातःपि मनूत छिपि हे खः। वा, संसार सृष्टि मजूनिबलय् निसें छिमित बी धका: तयातःगु राज्य्य आः छिमिसं हे अधिकार या।

* 25:29 २५:२९ मत्ती १३:१२; मर्के ४:२५; लूक ८:१८   * 25:30 २५:३० मत्ती ८:१२; २२:१३; लूक १३:२८   * 25:31 २५:३१ मत्ती १६:२७; ११:२८

35 છાયધા:સા જિ નયેમખંબલય્ છિમિસં જિત: નકલ, પ્યા:ચા:બલય્ ત્વંકલ,
અલે જિ વયાબલય્ છિમિસં જિત: મહમસીકં થ:થાય્ દુકાલ।

36 પુનેગુ મદુબલય્ છિમિસં જિત: વસ: બિલ, ઉસાંય્ મદુબલય્ સુસા:કુસા: યાત,
ઇયાલખાનાય્ લા:બલય્ સ્વ: વલ।’

37 “પરમેશ્વરં ધ્યાદી થે યાના ચ્વંપિન્સં થથે લિસ: બી – ‘પ્રભુ, છિ ગુબલય્
નયેમખંગુ દુ ધકા: જિમિસં નકાગુ દુ? અલે ગુબલય્ પ્યા:ચા:ગુ દુ ધકા: જિમિસં
ત્વંકા:ગુ દુ?’

38 છિ ગુબલય્ જિમિથાય્ ઝા:ગુ દુ ધકા: જિમિસં મહમસીકં દુકયા? અલે છિ
ગુબલય્ પુને મખંગુ દુ ધકા: જિમિસં વસ: બિયા?

39 છિ ગુબલય્ ઉસાંય્ મન્ત ધકા: જિમિસં સુસા:કુસા: યાના, અલે છિ ગુબલય્
ઇયાલખાનાય્ લાત ધકા: જિમિસં સ્વ: વય?’

40 “અલે જુજું ઇમિત થથે લિસ: બી – ‘જિ છિમિત ખ:ગુ ખું ધાયે – દવચસિબય્
ચીધિક:મહ કિજાયાત છિમિસં છુ યાઇ, વ જિત: હે યા:ગુ જુઇ।’

41 “અલે વ થ:ગુ ખવ લહા:પાખે ચ્વંપિન્ન થથે ધાઇ – ‘સરા: બિયાત:પિ,
છિપિ જિથાય્ વયે મતે। શૈતાન વ વયા દૂતય્યત ધકા: ચ્યાકાત:ગુ ગુબલેં મસીગુ
મિઇ ક્વબ્બા: હું।

42 જિ નયેમખંબલય્ છિમિસં જિત: મનકુ, પ્યા:ચા:બલય્ છિમિસં જિત: લ:
મત્વંકુ,

43 જિ વયાબલય્ છિમિસં જિત: દુમકા:, પુનેગુ મદુબલય્ વસ: મબ્યુ, ઉસાંય્
મદુબલય્ વ ઇયાલખાનાય્ લા:બલય્ સ્વ: મવ:।’

44 “ઇમિસં ન થથે ધકા: લિસ: બી – ‘પ્રભુ, જિમિસં ગુબલય્ છિત: નયેમખંગુ,
પ્યા:ચા:ગુ, જિમિથાય્ ઝા:ગુ, પુને મખંગુ, ઉસાંય્ મદુગુ વ ઇયાલખાનાય્ લા:ગુ ખના
ધકા:? અલે જિમિસં છિગુ સુસા:કુસા: યાયેમા:ગુ હે ગુબલય્ દુ ધકા:?’

45 “અલે જુજું ઇમિત થથે ધાઇ – ‘જિ છિમિત ખ:ગુ ખું ધાયે – દવચસિબય્
કવહ્યસિત છિમિસં છુ મયા:ગુ હે જિત: મયા:ગુ ખ:।’

46 “થુમિત સદાં સાસ્તી બિયા તાઇ। અલે પરમેશ્વરં ધ્યાદી થે યાના ચ્વંપિન્ન જક
અનન્ત જીવન દાયા।”[◇]

26

येशूयात स्यायेत ग्वसा: ग्वःगु

मर्क १४:१-२; लूक २२:१-२; यूह ११:४५-५३

१ थथे स्यनेकने यानादी धुंकाः येशू चेलातयत् धयादिल –

२ “निन्हु लिपा छुत्काराया नखः वइ धकाः ला छिमिसं सि हे स्य। उबलय् मन्या काय्यात ज्वनाः क्रूसय् यख्खायाः स्यायेत लःल्हानाबी।”[◇]

३ उबलय् हे तःधंपि पुजाहारीत व थकालिपि कैयाफा धाःम्ह दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया छेँय् मुन।

४ अले इमिसं वय्कःयात गथे यानाः ज्वनाः स्यायेगु धकाः ग्वसा: ग्वल।

५ “नखःबलय् ज्वने धाःसा तसकं हल्लाखल्ला जुइ” धकाः इमिसं धाल।

बेथानियाय् येशूयात चिकनं लूगु

मर्क १४:३-९; यूह १२:१-८

६ येशू बेथानियाय् सिमोन कोहियागु छेँय् दीबलय्

७ छम्ह मिसा दुर्लवहं थलय् तसकं थिकेगु व नस्वाःगु चिकं ज्वनाः वल। अले नयेत्यंबलय् व मिसां वय्कःयागु छेनय् फुक्कं लुनाबिल।[◇]

८ थव खनाः चेलातयसं तं पिकयाः वयात धाल – “थुलिमछि चिकं छाय् सिंति छवयागु?

९ थव चिकं म्यगु जसा उकिं वःगु धिबा नये मर्खंपिन्त इनाब्यगु जसा ज्यगु नि।”

१० इमिसं थथे धाःगु न्यनाः वय्कलं धयादिल – “छिमिसं थव मिसायात छाय् दुःख बियाच्वनागु? वं जितः बांलाःगु हे यात।

११ नये मर्खंपि ला छिपिनाप न्ह्याबलें दयाच्वनी। जि न्ह्याबलें दइ मखु।[◇]

१२ थथे चिकनं लुनाः वं जिगु मह्यात थुनेत ठीक याःगु खः।

१३ जिं छिमित खःगु खँ धाये – गन गन भिंगु खँ न्यंकी, अन अन थव मिसां याःगु थव खँ नं लुमंकेत न्यंकी।”

यहदां येशूयात ज्वकेत स्वःगु

मर्क १४:१०-११; लूक २२:३-६

१४ झिंनिम्ह चेलात मध्ये यहदा इस्करियोत धाःम्ह चेलां तःधंपि पुजाहारीतयथाय् वनाः

[◇] 26:2 २६:२ प्रस १२:१-२७   [◇] 26:7 २६:७ लूक ७:३७-३८   [◇] 26:11 २६:११ व्य १५:११

15 थथे धाल – “येशूयात ज्वंका बिल धा:सा जितः छु बी?” अले इमिसं वयात स्विगः वहःयागु म्वहः बिल।[◇]

16 उबलय् निसें वं येशूयात ज्वंका छवयेत सनाच्चन।

चेलात नाप छुत्कारायागु नखः हनादीगु

मर्क १४:१२-१३; लूक २२:७-२२; यह १३:२१-३०

17 सोडा मतःगु मरि नयेगु नखःयागु न्हापां खुन्हु चेलातयसं वयाः वय्कःयाके – “गन वनाः छुत्काराया नखःयात ज्वरय् याः वने?” धकाः न्यन।

18 वय्कलं धयादिल – “शहरय् सुं छम्ह मनूयागु छेंय् वनाः थथे धा – ‘जिमि गुं वय्कःयागु ई त्यल हं। चेलातनापं वय्कलं छिगु छेंय् वयाः छुत्काराया नखः नेगु हं।’”

19 चेलातयसं वनाः वय्कलं धयादी थें यात। अले अन हे छुत्काराया नखःया भव्य् ज्वरय् यात।

20 बहनी वय्कः झिंनिम्ह चेलात नाप नयेत फ्यतुनादिल।

21 नयाच्चंबलय् वय्कलं धयादिल – “जिं छिमित खःगु खेँ धाये – छिपि मध्ये हे छम्हयसिनं जितः धोखा बी!”

22 थ्व न्यनाः इमिसं तसकं नुगः मछिंकल। अले छम्ह छम्हयसिनं थथे धाल – “छिं जितः हे धयादियागु ला मखु ला प्रभु?”

23 वय्कलं धयादिल – “जि नाप ख्वलाय् मरि थुनीम्हयसिनं जितः धोखा बी!”[◇]

24 धर्मशास्त्रय् च्वया तः थें मनूया काय् ला सिनावने हे माः। अयनं वयात ज्वंका छवइम्ह मनूयात तसकं तसकं हे धिक्कार दु। व बु हे मबूगु जूसा तसकं बांलाइगु खः।”

25 वय्कःयात ज्वंकीम्ह यहदां नं न्यन – “छिं जितः हे धयादियागु ला मखु ला प्रभु?”

अले वय्कलं धयादिल – “खः, छं थःम्हं हे धाल।”

प्रभु भव्य्

मर्क १४:२२-२६; लूक २२:१४-२३; १ कोर ११:२३-३०

26 नयाच्चंबलय् येशू मरि कयाः परमेश्वरयात सुभाय् बियाः कुचा कुचा थलादिल। अले चेलातयत इनाः थथे धयादिल – “थ्व मरि कयाः ना थ्व जिगु महु खः।”

27 अथे हे ख्वला नं कयाः परमेश्वरयात् सुभाय् बियाः वयूक्लं थथे धयाः ख्वला बियादिल –

28 “थव न्हगु बाचायागु जिगु हि खः। थव हे हिं यक्वसिगु पाप क्षमा जुइ॥[◇]

29 जि छिमित धाये – जिमि बायागु राज्यय् न्हपि जौपि छिपिनाप दाखमध मत्वतले जिं आवनिसें थव दाखमध त्वने मखुत।”

30 अले छपु भजन हाले धुकाः वयूकःपि जैतून डॉडाय् झाल।

पत्रुसं येश्यात् महमस्यू धकाः धाइ

मर्क १४:२७-३१; लूक २२:३१-३४; यूह १३:३६-३८

31 अले येशूं इमित धयादिल – “थौं चान्हय् छिपि फुक्कं जितः त्वःताः बिस्युं वरी। धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगुदु –

“ ‘जिं फैजवायात स्यानाबी,

अले फैचात

उखेलाः थुखेलाः जुइ।’[◇]

32 “अयनं जि हानं म्वाना वयाः छिपि स्वयाः न्हापा हे गालीलय् थ्यंकः वने।”[◇]

33 पत्रुसं वयूकःयात धाल – “फुक्कसिनं त्वःता वंसां जिं ला छितः गुब्सं हे त्वःते मखु।”

34 वयूक्लं धयादिल – “जिं छन्त खःगु खँ धाये – थौं चान्हय् खा हाले न्ह्यः छं जितः स्वकः तक महमस्यू धकाः धाइ।”

35 अयनं “छिनाप सी हे माःसां जिं छितः महमस्यू धकाः धाये मखु” धकाः पत्रुसं धाल। फुक्क चेलातय्सं नं अथे हे धाल।

गेतसमनिइ प्रार्थना यानादीगु

मर्क १४:३२-४२; लूक २२:३९-४६

36 वयूकः चेलात नाप गेतसमनी धा.थाय् झाल। वयूक्लं इमित धयादिल – “छिपि थन हे च्वनाच्चौं। जि उखे वना: प्रार्थना याये।”

37 वयूक्लं पत्रुस व जब्दिया निम्ह कायूपिन्त धा.सानापं ब्वना यंकादिल। उबलय् वयूक्लं तसकं हे नुगः मछिंकाः दिक्क जुयादिल।

[◇] 26:28 २६:२८ प्रस २४:८; यर ३१:३१-३४   [◇] 26:31 २६:३१ जक १३:७   [◇] 26:32 २६:३२ मत्ती २८:१६

38 वय्कलं इमित धयादिल – “नुगः मछिना: जिगु छाति हे तज्याइ थें च्वनाच्वन। छिपि मधंसे थन हे च्वनाच्वँ।”

39 अले भचा उखे झाया: बैय् क्वपुसां पुया: थथे धका: प्रार्थना यानादिल – “बा:, ज्यूसा थ्व दुःखयागु ख्वला जिथासं चीकादिसँ। अयन् जितः यःथें यानादी मते, छितः यःथें हे यानादिसँ।”

40 अले वय्कः स्वम्ह चेलात च्वनाच्वथाय् झाल। इपि न्ह्यलं ब्वानाच्वंगु खनाः वय्कलं पत्रुसयात धयादिल – “छिपि जि नाप घौछि हे नं मधंसे च्वने मफु ला?”

41 मधंसे प्रार्थना याना च्वँ, मखुसा छिपि जाँच्यलाइ। आत्मा ला न्ह्यचिलाच्वंगु दु म्ह जक बमलाः।”

42 अनं वना: वय्कलं हानं प्रार्थना यानादिल – “बा:, जि थ्व दुःखयागु ख्वलां मत्वंसे मगा: धयागु जूसा, छितः यःथें हे जुइमा।”

43 वय्कः झाःबलय् इपि हानं न्ह्यलं तुं ब्वानाच्वन। इमिसं न्ह्यः पी हे मफया च्वन।

44 वय्कः हानं इमित त्वःता: झाल। अले अथे हे धया: प्रार्थना यानादिल। थ्वनापं वय्कलं स्वकः प्रार्थना यानादी धुंकल।

45 अले वय्कलं इमिथाय् झाया: धयादिल – “छिपि आः तक घना च्वनातिनि ला? मन्या कायथात पापीत्यसैं ज्वरीगु ई वये धुंकल।”

46 दुँ, वनेनु। स्व, जितः ज्वंकीगु मनू नं न्ह्यःने थ्यने धुंकल।”

येशूयात ज्वंगु

मर्क १४:४३-५०; लूक २२:४७-५३; यूह १८:३-१२

47 वय्कलं थथे धयाच्वनादीबलय् हे झिनिम्ह मध्ये छम्ह चेला यहदा अन थ्यंकः बल। व नाप तःधंपि पुजाहरीत व थकालिपिन्सं छवयाहःपि नं वःगु दु। इमिसं तरवार व कथि ज्वनातःगु दु।

48 “जिं वना: चुप्पा नइम्ह मनू व हे खः, छिमिसं वयात ज्वँ” धका: धोखा बीम्हयसिनं इमित खँ स्यना हःगु दु।

49 उकिं वं वयेवं हे येशूयाथाय् वना: “गुरु, ज्वजलपा” धया: वय्कःयात चुप्पा नल।

50 वय्कलं वयात धयादिल – “पासा, छु यायेत वयागु खः याकनं याना छ्व।”

अले इमिसं वय्कःयात ज्वन।

51 अबलय् हे वय्कःया छम्ह चेलां थःगु तरवार पिकया: दकलय् तःधंम्ह पुजाहरीया छम्ह दासयागु न्हायपं हे ध्यनाबिल।

52 वयक्लं वयात धयादिल – “तरवार दापय् स्वथैँ। तरवार ज्वनाजुइम्ह तरवार हे सी।

53 जिं ग्वाहालि फ्वन धा:सा जिमि बा:न झिंनिगू पलटन स्वया: अप्वः स्वर्गदूत छवयाह्या मदी ला? छिमिसं छु तायकः?

54 थथे यात धा:सा धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु खँ गथे जुया: पूवनी?”

55 अले वयक्लं ज्वंवःपि मनूतयूत धयादिल – “जि छम्हयसित ज्वनेत थथे तरवार व कथि ज्वनावये मा:गु छाय? छु जि दाखुँ खः ला? जिं देगलय् च्वनाः न्हियान्हिथं स्यनेकने याना ज्युबालय् छिमिसं जितः छाय् मज्वनागु?◊

56 अगमवक्तातयसुं धर्मशास्त्रय् च्वया थकूगु पूवनेमा धकाः हे थथे ज्गु खः।” अले चेलात फुक्कं वयकःयात त्वःताः उखेलाः थुखेलाः मद्यक् बिस्युं वन।

महासभाया न्ह्यःने येश्

मर्क १४:५३-६५; लूक २२:६६-७१; यूह १८:१३-१४, १९-२४

57 इमिसं येश्यात दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीत कैयाफायाथाय् यंकल। शास्त्रीत व थकालिपि न अन मुनाच्वंगु दु।

58 पक्कुस नं तातापाकं हे ल्यूल्यू वनाः दकलय् तःधंम्ह पुजाहारीया चुकय् थ्यंक हे वन। अले वयकःयात छु छु याइ धकाः स्वयेत व पालेत नाप च्वंवन।

59 तःधंपि पुजाहारीतयसुं व अन वयाच्वंपि फुक्कसिनं जानाः वयकःयात स्यायेत मखुगु मखुगु द्वूपं बीत स्वल।

60 तःम्हयसिनं हे वयाः वयकःयात मखुगु मखुगु द्वूपं बिल। अयनं इमिसं छुं हे दसि क्यने मफुत। दकलय् लिपा निम्ह मनुखं वया:

61 धाल – “थव मनुखं ‘परमेश्वरयागु देगः थुनाः स्वन्हुं हे दने फु’ धकाः धाल।”◊

62 अले दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी दनाः धाल – “थुमिसं धा:गु खँय् छुं छुं धायेमा:गु दु ला?”

63 वयक्लं छुं हे धयामदी। अले दकलय् तःधंम्ह पुजाहारी हानं धाल – “म्वाःम्ह परमेश्वरयागु नामं जिं छन्त धयाच्वना – छ परमेश्वरया काय्, मुक्ति बीम्ह खीष्ट खः ला?”

◊ 26:55 २६:५५ लूक ११:४७; २१:३७ ◊ 26:61 २६:६१ यूह २:११

64 વયુક્તલાં લિસ: બિયાદિલ - “છિં થઃમહં હે ધ્યાદિલ। અયસં જિં છિકપિન્ત ધાયે - આવનિસે છિકપિન્સં મન્યા કાય્યાત પરમેશ્વરયા જવ લહા:પાખે ચ્વનાચ્વંગુ વ સુપોંચયુ વયાચ્વંગ ખની!”[◇]

65 થવ ન્યના: દકલય તઃધંમ્હ પુજાહારી થઃમહં ફિનાત:ગુ લં ખુના: થથે ધાલ - “થવં પરમેશ્વરયાત કવહ્યોકા: ખું લ્હાત। થવયાં અપ્વ: મેગુ દસિ હે છુ માલ? થવં પરમેશ્વરયાત કવહ્યાંકુગુ છિમિસં તા હે તાલ।

66 છિમિગુ છુ બિચા: દુ?” ઇમિસં ધાલ -

“થવ દોષી હે ખઃ, થવયાત સ્યાયે હે મા:।”[◇]

67 ઇમિસં વયુક્તયાગુ ખવાલયુ થુક્તલાં બિલ, દાલ। અલે ગુલિસિન લા ન્યતાલયુ દાયા:[◇]

68 થથે ધાલ - “હે મુક્તિ બીમ્હ ખ્રીષ્ટ, છ અગમવક્તા ખઃસા છન્ત સુનાં દાલ, ધા।”

પત્રુસં યેશ્યાત મહમસ્યુ ધકા: ધા:ગુ

મર્ક ૧૪:૬૬-૭૨; લૂક ૨૨:૫૪-૬૨; યુહ ૧૮:૧૫-૧૬, ૨૫-૨૭

69 અબલય તકં પત્રુસ ચુક્કય હે ચ્વનાચ્વન। છઘ ભવાતિ ન વયા: વયાત ધાલ - “છ નં ગાલીલયુ ચ્વંમ્હ યેશ્નાપં જુયાચ્વંમ્હ મખુ લા?”

70 વં સકસિગું ન્યા:ને “મખુ” ધકા: થથે ધાલ - “છં ધા:ગુ ખું જિં મસ્યુ।”

71 વ અનું લુખાપાખે કંબલય વયાત મેમ્હ ભવાતિન ખના: થથે ધાલ - “થવ મનુ લા નાસરતયુ ચ્વંમ્હ યેશુ નાપ જુયાચ્વંમ્હ ખઃ નિ।”

72 વં હાનં પાફયા: “મખુ” ધકા: થથે ધાલ - “જિં વયાત મહ હે મસ્યુ।”

73 ભચા જાયકા: અન ચ્વંપિન્સં વયા: વયાત થથે ધાલ - “છ નં વ નાપ જુયાચ્વંમ્હ ખઃ નિ। છંગુ નવાઇગુ પહલં હે સી દુ।”

74 અલે વં પાફયા: ધાલ - “જિં મખુગુ ખું લહાનાગુ ખઃસા પરમેશ્વરં જિત: સર્જોંય બિયાતીમા। જિં વયાત મહ હે મસ્યુ।” અબલય હે ગ્વંગ: હાલા હલ।

75 અલે વં યેશુ ધ્યાદીગુ ખું લુમ્કલ - “ખા હાલે ન્યા: છં જિત: સ્વક: તક મહમસ્યુ ધકા: ધાઇ।” અલે વ પિને વના: હૌંયહ્યાંયુ ખ્બલ।

27

યેશુ રોમી બડા-હાકિમયાત લઃલહા:ગુ

મર્ક ૧૫:૧; લૂક ૨૩:૧-૨; યુહ ૧૮:૨૮-૩૨

१ सुथ न्हापां हे तःधंपि पुजाहारीतयसं व थकालिपिन्सं मुनाः येशूयात स्यायेगु
ग्वसाः ग्वल।

२ अले इमिसं वयकःयात चिनायंकाः रोमी बडा-हाकिम पिलातसयात लःल्हाना
बिल।

यहदा थथःम्हं सीगु

प्रे १:१८-२०

३ वयकःयात स्याइगु खँ सियाः ज्वकूम्ह यहदां पस्ताय् चायाः तःधंपि पुजाहारीत
व थकालिपिन्थाय् वनाः स्विगः वहःयागु म्वहः लित बिल।

४ अले धाल — “दोष मदम्ह मनूयात स्याकेत ज्वकाः जिं पाप याये लात।”
अयत्नं इमिसं वयात थथे धाल —

“जिमित छु धया लय? छु हे सीकि।”

५ वं वहःयागु म्वहः देगलय् वान्छवया थकल। अले वनाः यगानाः सित।

६ तःधंपि पुजाहारीतयसं यहदां वान्छवया थकूगु धिबा कया: धाल — “थव हियागु
मू खः, उकिं देगःयागु धुकुतिइ तये मज्यू।”

७ इमिसं थथे सल्लाह साहुति यानाः व दामं पिनें वःपि सित कि थुनेत धकाः
कुमाःयागु जग्मा न्यात।

८ उकिं थव जग्मायात आः तक नं “हियागु जग्मा” धकाः धयावयाच्वंगु दु।*

९ थुकथं यर्मिया अगमवक्तां धयाथकूगु खँ पूवन —

“वयकःयात न्यायेत इम्हाएल्लीतयसं
स्विगः वहःयागु म्वहः बिल।

१० व स्विगः वहःयागु म्वहलं
इमिसं छम्ह कुमाःयागु जग्मा न्यात।
थव खँ जितः प्रभुं धयादिगु खः।”*

पिलातसया न्ह्यःने येश्

मर्क १५:१-५; लूक २३:१-५; यूह १८:२८-३८

११ येशूयात बडा-हाकिमया न्ह्यःने थने हल। वं वयकःयाके थथे धकाः न्यन —
“छ यहदीतय् जुजु खः ला?”

वयकलं धयादिल — “छिं थःम्हं हे धयादिल।”

12 तःधंपि पुजाहारीतयसं व थकालिपिन्सं न्ह्याक्व हे द्रुपं ब्यूसां वयक्लं छुं हे धयामदी।

13 अयज्ञूलि पिलातसं वयक्यात थथे धाल – “इमिसं छन्त थुलिमछि द्रुपं बी धुंकल छुं मताः ला?”

14 वयक्लं छुं हे धयामदी। थव खनाः तःधंम्ह हाकिम तसकं छक्क जुल।

येशूयात स्यायेगु क्वःब्यूगु

मर्क १५:६-१५; लूक २३:१३-२५; यूह १८:३९-१९:१६

15 छुत्काराया नखःबलय् यह्दीतयसं फवंम्ह छम्ह कैदीयात त्वःतेगु चलन पिलातसं यानातःगु दु।

16 अबलय् बारब्बा धाःम्ह छम्ह कुख्यात कैदी दु।

17 अयज्ञूलि पिलातसं मनूतयके न्यन – “का धा, सुयात त्वःतेगु? बारब्बायात त्वःतेगु ला कि येशू ख्रीष्टयात त्वःतेगु?”

18 इमिसं वयक्यात स्वये मफयाः ज्वंकूगु खः धकाः वं बांलाक स्यू।

19 थथे इन्साफ यानाच्वबलय् हे पिलातसया कलातं वयात थथे धायके छवयाहल – “व धर्मी मनूयात छुं हे यानादी मते, छायधाःसा व मनूयागु खँ्यूजिं थौं म्हगसय् तसकं सास्ती फये माल।”

20 तःधंपि पुजाहारीत व थकालिपिन्सं मनूतयत् ग्वाकाः बारब्बायात त्वःताः येशूयात स्यायेमाः धकाः धायक्ला।

21 बडा-हाकिमं इमित हानं धाल – “का धा, सुयात त्वःतेगु?”

अले मनूतयसं “बारब्बायात त्वःताब्यु” धकाः धाल।

22 “अयसा ख्रीष्ट धाःम्ह येशूयात छु यायेगु लय्?” धकाः पिलातसं इमिके न्यन।

“वयात कूसय् यख्खानाः स्यानाछ्व” धकाः फुक्क मनूत छक्लं हाला हल।

23 वं हानं धाल – “वं अपायसकं स्याये हे मायक छु याःगु दु?”

अले इमिसं झन ततःसलं – “वयात कूसय् यख्खानाः स्याये हे माः” धकाः हाला हल।

24 मनूत थथे हाला हःगुलि पिलातसं छुं हे याये फइ थें मच्वनाः सकसिगु न्ह्यःने ल्हाः सिलाः थथे धाल – “थव मनूयात स्याःगु दोष छिमित हे लाइ, जितः लाइ मखु।”[☆]

25 अले मनूयसं थथे धयाहल – “ज्यु, वयात स्याःगु पाप जिमित व जिमि सन्तानयात हे लायेमा।”

26 अले पिलातसं बारबायात त्वःता छवल। येशूयात धाःसा कोर्दा दायकः क्रूसय् यख्खाना स्याके छवल।

सिपाइँतयसं येशूयात हायकूगु

मर्क १५:१६-२०; यह १९१९-३

27 अले पिलातसया सिपाइँतयसं येशूयात दरबारया चुक्य् यंकल। सिपाइँत फुक्कं अन मुंवल।

28 इमिसं वयकःयागु वसः त्वकाः ह्याउँगु वसः पुंकल।

29 कंयागु श्रीपेच दयकः वयकःयात पुइकाबिल। वयकःयागु जव लहातय् तिकथि छपु नं ज्वंकल। अले वयकःया न्ह्यःने पुलि चुयाः थथे धयाः हायकल – “यहदीतय् जुजुया जय जुइमा।”

30 अनंलि इमिसं वयकःयागु ख्वालय् थुकलं बिल। हानं वयकःयाके च्वंगु कथि कयाः छेन्य् दाया बिल।

31 थुकथं इमिसं वयकःयात गिजय् याये फक्व याये धुंकाः ह्याउँगु वसः त्वकाः न्हापायागु तुं वसंतं पुंका बिल। अले वयकःयात क्रूसय् यख्खायेत यंकल।

येशूयात क्रूसय् यख्खाःगु

मर्क १५:२१-२२; लूक २३:२६-४३; यह १९१७-२७

32 येशूयात स्यायेत यंकाच्वंबलय् कुरेनी च्वंम्ह सिमोन धाःम्ह छम्ह मनूयात नापलात। अले इमिसं वयात कर कर यानाः येशूयागु क्रूस कवबिकल।

33 इपि गलगथा धाःगु थासय् थ्यन। गलगथायागु अर्थ खोपडी खः।

34 अन थ्यंकाः इमिसं वयकःयात स्याःमचाइगु वासः ल्वाकछ्यानाः दाखमध त्वंकल। वयकलं उकियागु सवाः जक कयाः त्वना मदी।[◇]

35 अनंलि इमिसं वयकःयात क्रूसय् यख्खायाबिल। अले चिष्टा तयाः वयकःयागु वसः इना काल।[◇]

36 इपि अनसं पियाच्वन।

37 इमिसं “थव यहदीतय् जुजु येशू खः” धकाः वयकःयात दोष बियातःगु पौ वयकःयागु छ्वंफसय् तिनाबिल।

38 उबलय् हे इमिसं वयकःयागु जवंखवं निम्ह दाख्वुतयत नं यख्खायाबिल।

39 व लँ जुझिं पुक्कसिनं छ्यं क्वातु क्वाना: वयक्तःयात गिजय् यानाः थथे धाल —[◊]

40 “देगः थनाः स्वन्हु हे दने फु धाःम्ह छ हे मखु ला? परमेश्वरया काय् खः धयागु जूसा क्रूसं क्वहां वयाः थःम्हं थःत बचय् या।”[◊]

41 अथे हे तःधंपि पुजाहारीत, शास्त्रीत व थकालिपिन्सं नं वयक्तःयात थथे धकाः हायकल —

42 “थवं मेपिन्त ला बचय् यात, थःत धाःसा बचय् याये मफुत। इसाएलीतय् जुजु खः धयागु जूसा क्रूसं क्वहां वयाक्यै। अले जिमिसं विश्वास याये।

43 थवं परमेश्वरयात विश्वास यानाः — ‘जि परमेश्वरया काय् खः’ धयाज्जुल। थव खनाः परमेश्वर धातर्थे हे लयताः धयागु जूसा वयक्लं हे थवयात बचय् यानादी।”[◊]

44 वयक्तःया जवंखवं यख्खाया तःपिं दाखुँयसंसनापं वयक्तःयात हायकल।

येशू सीगु

मर्क १५:३३-४१; लूक २३:४४-४९; यूह १९:२८-३०

45 अबलय् निनय् बाह बजेनिसें तीन बजे तक सारा देश हे खिउँसे च्वना वन।

46 तीन बजेपाखे येशू थथे धकाः तसकं हाला हल — “इलोई-इलोई लामा सबखथर्नी।” थुकियागु अर्थ खः — “जिमि परमेश्वर, जिमि परमेश्वर, छिं जितः छाय् त्वःतादिया?”[◊]

47 अन दनाच्वंपि गुम्ह गुम्हयसिनं थव न्यनाः थथे धाल — “वं ला एलियायात सःता च्वन।”

48 छम्हयसिनं स्पन्ज चिनातःगु कथि कया: ब्वाँय् वनाः पाउंतिइ थुनाः हल, अले वयक्तःयागु म्हुतुइ ल्वसुकाबिल।[◊]

49 गुलिसिनं धाल — “भचा आसे, एलियां हे वयाः बचय् याइ ला?”

50 वयक्तः छकः हानं तसकं हालादिल, अले प्राण त्वःतादिल।

51 अबलय् हे देगलय् च्वंगु पर्दा च्वनिसें क्वथंक निकू दलाः गुना वन। अले हानं भवखाय् ब्वल। पहाड चिरि बायावन।[◊]

52 चिहान चाला वल। अले सी धुंकूपि यक्व हे विश्वासीत हानं म्वानावल।

53 येशू सिनाः म्वाना वये धुंकाः इपि थःपिन्त थुनातःगु थासं दनाः पवित्रगु शहरय् वन। अले यक्व हे मनूतय्थाय् खनेदयकः वन।

[◊] 27:39 २७:३९ भज २२:७; १०९:३५   [◊] 27:40 २७:४० मत्ती २६:६५; यह २१:१९   [◊] 27:43

२७:४३ भज २२:८   [◊] 27:46 २७:४६ भज २२:१   [◊] 27:48 २७:४८ भज ६९:२१   [◊] 27:51

२७:५१ प्रस २८:३१-३३

54 થથે ભવખાય્બ્વ:ગુ વ અન જૂગુ ફુક્કં ખના: યેશ્યાત પિવા: ચ્વંપિં કપ્તાન વ સિપાઇંત ફુક્કં ગ્યાત। અલે થથે ધાલ – “ધાત્રેં હે વ લા પરમેશ્વરયા કાય્ખ:।”

55 ગાલીલિનિસેં યેશ્યાત ગ્વાહાલિ યાના: વય્ક: નાપ વ:પિ મિસાતય્સં નં તાપાક્ક ચ્વના: થ્વ ફુક્ક સ્વયાચ્વન।

56 થુપિં મદ્યે મરિયમ માંડલિની, યાકૂબ વ યોસેફયા માં મરિયમ, અલે જબ્દિયા કાય્પિનિ માં ખ:।[◇]

યેશ્યાત ચિહાનય્ત:ગુ

મર્ક ૧૫:૪૨-૪૭; લૂક ૨૩:૫૦-૫૬; યુહ ૧૯:૩૮-૪૨

57 સન્ધ્યાકા: ઇલય્ અરિમાથિયા ધા:ગુ થાસય્ ચ્વંમ્હ યોસેફ ધા:મ્હ છ્મહ ત:મિસ્હ મનૂ અન વલ। વ નં યેશ્યા ચેલા ખ:।

58 પિલાતસયાથાય્વના: વં યેશ્યાગુ સીમ્હ ફવન। પિલાતસં વયાત સીમ્હ બિયા છ્વયેગુ ઉજ બિલ।

59 અલે યોસેફ સીમ્હયાત પિંગુ સુતિ કાપતં હિના:

60 થ:ગુ નિર્તિ ધકા: મ્હયાત:ગુ ચિહાનય્યના: અન તયાબિલ। થુલિ યાયે ધુંકા: વં છાગ: તગ:ગુ લ્વહં ગ્વારાતુઇકા: ચિહાનયાગુ પ્વા: તિના: અનં વન।

61 ચિહાનયા ન્ઘ્ય:નેસં ચ્વના: મરિયમ માંડલિની વ મેમ્હ મરિયમં થ્વ ફુક્ક સ્વયાચ્વન।

ચિહાનય્પિવા: ત:ગુ

62 કન્હય્ ખુન્હ, વિશ્વામબાર ખુન્હ ત:ધંપિ પુજાહારીત વ ફરિસીત જાના: પિલાતસયાથાય્વના:

63 થથે ધાલ – “હજુર, વ ધ્વંલાઇમં મ્વાનાચ્વંબલય્ – ‘સિના: સ્વન્હ દય્કા: હાન મ્વાના વયે’ ધકા: ધા:ગુ જિમિ અજ્જ લુપંનિ।[◇]

64 અય્જ્યુલિ સ્વન્હ તક વયાત થુનાત:ગુ થાસય્ પિવા: તયે માલ। થથે યાત ધા:સા વયા ચેલાતયસં વના: વયાગુ સીમ્હ ખુયાયંકે ફાઇ મખુ। અલે સીમ્હ યેશુ હાન મ્વાનાવલ ધકા: ઇમિસં બયલય્ યાયે ફાઇ મખુ। વં ન્હાપા યાના વંગુ સ્વયા: થુમિસં લિપા યાઇગુ જ્યા ઝન ગ્યાનપુઇ।”

65 અલે પિલાતસ ધાલ – “જ્યુ, છિમિસં સ્વયા: બલ્લાક પા: તિ।”

66 ઇમિસં વના: પ્વા: તિનાત:ગુ લ્વહંત્ય્ છ્ઘાપ તયાબિલ। અલે સિપાઇંતય્તન પિવા: તયા થકલ।

[◇] **27:56** ૨૭:૫૫-૫૬ લૂક ૮:૨-૩   [◇] **27:63** ૨૭:૬૩ મત્તી ૧૬:૨૧; ૧૭:૨૩; ૨૦:૧૯; મર્ક ૮:૩૧; ૯:૩૧; લૂક ૧૦:૨૨; ૧૮:૩૧-૩૩

28

सीम्ह येशू म्वानावःगु

मर्क १६:१-१०; लूक २४:१-१२; यूह २०:१-१८

१ विश्वामित्रारया कन्हय खुन्ह हप्ताया न्हापांगु दि सुथ न्हापां मरियम मग्दलिनी व मेम्ह मरियम चिहानय स्वःवन।

२ अबलय आकाङ्कां तसकं भवखाय ब्वल। अले परमेश्वरया छम्ह दूत स्वर्ग वया: प्वाः तिनातःगु ल्वहं चीकाः उकी घःने च्वन।

३ वयागु र्व्वाः हावलासा च्याःगु थें थी, वसः नं च्वापु थें त्वइसे च्वं।

४ थव खनाः पिवाः च्वनाच्वंपि सिपाइँत ग्यानाः सी थें च्वन।

५ व स्वर्गदूतं स्वः वःपि मिसातयत थथे धाल – “छिपि ग्याये मते। छिपि कूसय् र्यख्खायाः स्याःम्ह येश्यात स्वः वःपि धकाः जिं स्य।

६ येशू थन मदी। वय्कलं धयादी थे वय्कः सीम्ह म्वाना वये धुक्ल। प्रभुयात तयातःगु थाय स्वः वा।

७ याकनं वनाः वय्कःया चेलातयत थथे धयाब्यु – ‘वय्कः म्वाना वये धुक्ल। वय्कः छिपि स्वयाः न्हापां गालीलय थयंकादी। अन छिमिसं वय्कःयात खनी।’ जिं धयागु थव खँ ल्वःमंके मते।’

८ इपि ग्या नं ग्यात, अले लय नं ताल। अले इपि अनं हथाय पथासं चेलातयत थव खँ कनेत ब्वाँय वन।

९ येशू इमित नाप लाना: “छिमित शान्ति दयेमा” धकाः धयादिल। इमिसं न्ह्यःने वनाः वय्कःयागु तुति ज्वनाः भवपुल।

१० “ग्याये मते, छिमिसं वनाः जिमि किजापिन्त ‘गालीलय हुँ’ धकाः धयाब्यु। अले अन हे इमिसं जितः खनी” धकाः वय्कलं इमित धयादिल।

पिवाः च्वंपिन्सं खँ कं वंगु

११ इपि वने धुक्काः पिवाः च्वंपि गुम्हं गुम्हं सिपाइँतयसं शहरय वनाः अन जूगु खँ फुक्क तःधंपि पुजाहरीतयत कनाबिल।

१२ तःधंपि पुजाहरीतयसं थकालिपि लिसे सल्लाह साहुति यानाः व सिपाइँतयत धिबा नकाः थथे धकाः खँ स्यन –

१३ “छिमिसं ‘जिपि धनाच्वनाबलय येश्या चेलातयसं वयाः वयागु सीम्ह खुयायंक्ल’ धकाः धा।

१४ छु जुयाः पिलातसं थव खँ सिल धाःसां जिमिसं वयात ह्यय्के। छिमित छु नं जुइ मखु, छिपि ग्याये मते।”

15 पिवा: च्वंपि सिपाइँतयसूं धिबा कया: इमिसं स्यं थें यात। आ: तकं यहूदीतयसूं थ्व हे खँ धयावयाच्वंगु दु।

चेलातयूत लिपांगु तःधंगु आज्ञा

मर्क १६:१४-१५; लूक २४:३६-४०; यूह २०:१९-२३

16 द्विंछम्ह चेलात येशूं धयादीगु गालीलयागु पहाडय् वन।[◇]

17 इमिसं वयकःयात खनेवं वयकःयागु तुतिइ भवपुल। छम्ह निम्हयसिनं धाःसा वयकः हे खः ला मखु ला धकाः संका यात।

18 वयक्लं इमिगु न्ह्यःने वयाः थथे धयादिल – “संसार व स्वर्गयागु फुक्क अधिकार जितः बियातःगु दु।

19 अयजूगुलि छिपि वनाः फुक्क जातियापि मनूतयूत चेला दयकि। अले इमित परमेश्वर बा:यागु नामं काययागु नामं व पवित्र आत्मायागु नामं बाप्तिस्मा ब्यु।[◇]

20 अले जिं स्यना थें छिमिसं इमित स्यनेकने यानाः फुक्कं खँ मानय् याकि। न्यँ, संसार फुना मवंतले जि छिपिनाप हे दइ।”

**Newar
Newar: Newar (Bible)**

copyright © 2024 Nepal Bible Society and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Newar

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source files
dated 17 May 2025

838cc630-4ccf-5055-be45-10a98a141cc7